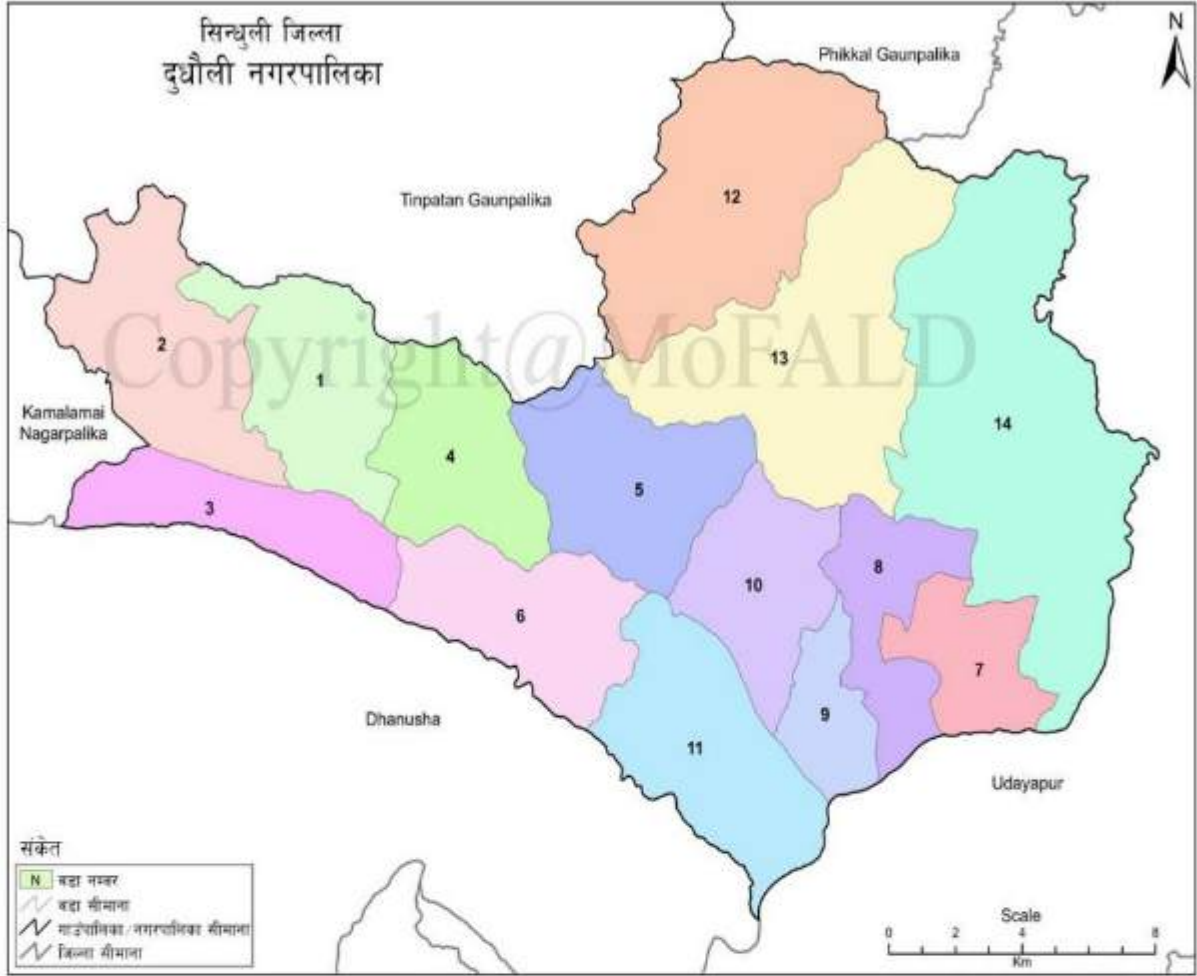


## खण्ड १०: दुधौली नगरपालिका



जम्मा जनसंख्या	: ७०,२०७ (संस्थागत बाहेक)
क्षेत्रफल	: ३९०.३९ वर्ग कि.मि.
जम्मा वडा संख्या	: १४
केन्द्र	: दुधौली

### सिमाना

पूर्व: उदयपुर जिल्ला	पश्चिम: कमलामाई न.पा. र तीनपाटन गा.पा.
उत्तर: फिक्कल र तीनपाटन गा.पा.	दक्षिण: धनुषा र उदयपुर जिल्ला

## परिचय

जिल्ला सदरमुकामदेखि दुधौलीनगरपालिकाको कार्यालय सम्मको दुरी: ५७ कि.मि.

तालिका १०.१ : दुधौली न.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी

वडा नं.	दुधौली न.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मि.)	वडा नं.	दुधौली न.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मि.)
१	२५	८	२.७
२	२७	९	०
३	२६	१०	७
४	१७	११	४
५	१४	१२	२६
६	१८	१३	१९
७	६	१४	२५

## मुख्य वनस्पति तथा वन्यजन्तुहरू

वनस्पतिहरू: साल, असना, कर्मा, चिलाउने, सिसौ, सिमल

वन्यजन्तुहरू: बँदेल, निलगाई, मृग, चितुवा, भालु

चराचुरुंगीहरू: बौडाई, कोरे, सुइरो पुच्छर, लाटोकोसेरो

जडीबुटीहरू: तेजपात, दालचिनी

## प्रमुख चाडपर्वहरू

चाडपर्वहरू: दशैं, तिहार, बड्की एकादशी, जितिया, ल्होसार, तिज, माघे संक्रान्ती, साउने संक्रान्ती

## प्रमुखधार्मिक स्थलहरू

धार्मिक स्थलहरू: मधुगंगा, ठाकुर गुफा

## उत्पादन हुने मुख्य बाली

अस्थायी बाली: धान, गहुँ, मकै, तोरी, अदुवा

स्थायी बाली: आँप, लिची, केरा

## एग्रोभेटहरूको संख्या: ८

मुख्य नदी/खोला: कमला नदी, ककुर खोला

पोखरी/ताल र सिमसार क्षेत्र: तल्लो धनसरी, माथिल्लो धनसरी

पर्यटन तथा मनोरञ्जन:

प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू: ठाकुरखोला महादेवस्थान, भेडीखोर, मधुगंगा महादेवस्थान, ठाकुर गुफा, जल्पादेवी

प्रमुख पदमार्गहरू: भेडिखोर, गेरुछाँगा

होमस्टे: तल्लो भलुवाही होमस्टे, हत्पते होमस्टे

मनोरञ्जन पार्क, उद्यान: सहिद पार्क, विपिन चौर

स्थानीय हाट बजारहरूको विवरण

तालिका १०.२ : स्थानीय हाट बजारहरूको विवरण

हाट बजारको नाम	ठेगाना	हाट बजार लाग्ने दिन
हनुमान बजार	दु.न.पा.-९	बिहिवार
डकाहा बजार	दु.न.पा.-४	बुधवार
गागन बजार	दु.न.पा.-२	बिहिवार
खनिया बजार	दु.न.पा.-४	आइतवार
सिथौली बजार	दु.न.पा.-५	सोमवार

सहकारी संस्थाहरूको प्रकार र संख्या

तालिका १०.३ : सहकारी संस्थाहरूको विवरण

सहकारी संस्थाको प्रकार	संख्या
बचत तथा ऋणसहकारी	२९
बहुउद्देश्य सहकारी	४
कृषि सहकारी	४४
दुग्ध सहकारी	१
उपभोक्ता सहकारी	४
पशु/पंछीसहकारी	२
अन्य	६

## व्यक्तिगत घटना दर्ताको संख्या

तालिका १०.४ : व्यक्तिगत घटना दर्ताको विवरण

आ.व	घटनाको विवरण				
	जन्मदर्ता	विवाह दर्ता	मृत्यु दर्ता	पारपाचुके	बसाईसराई
२०७९/८०	२०९३	८९६	४७५	४९	३२७
२०७८/७९	२२२९	१०६३	५१६	२७	३९१
२०७७/७८	१५३१	९८५	५१०	७	२७६

### परिवारमा खानेपानीको मुख्य स्रोत

जनगणनाको प्राप्त नतिजा अनुसार यस नगरपालिकाको कुल १६११० (संस्थागत बाहेक) परिवार मध्ये खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) प्रयोग गर्ने १५.५% र धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर) २८%, टयुबवेल/हाते पम्प ११.९%, ढाकिएको इनार ९.१%, खुला इनार/कुवा २८.५%, मूल धारा ५.८%, नदी/खोला ०.४%, जार बोतल ०.७% र अन्य स्रोत प्रयोग गर्ने परिवार ०.२% रहेका छन् ।

वडागत रूपमा हेर्दा वडा नं. १ मा सबैभन्दा बढी ५१.२% परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ भने सबैभन्दा कम वडा नं. ८ मा २.१% परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १०.५ मा दिइएको छ ।

तालिका १०.५ : खानेपानीको मुख्य स्रोत अनुसार परिवारको संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	पिउने पानीको मुख्य स्रोत								
			धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र)	धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर)	ट्युबवेल/हाते पम्प	ढाकिएको इनार	खुला इनार/ कुवा	मूल धारा	नदी/ खोला	जार बोतल	अन्य
१	संख्या	१०४२	५३४	५२	९५	८८	२६८	०	३	०	२
	%	१००	५१२	५१०	९१	८१४	२५१७	०१०	०१३	०१०	०१२
२	संख्या	९९५	४४०	३०७	८	३९	३९	९०	०	०	०
	%	१००	४८१	३३६	०१९	४१३	३१४	९१८	०१०	०१०	०१०
३	संख्या	८८१	३७	४०	२	१७७	६२०	४	०	०	१
	%	१००	४१२	४१५	०१२	२०११	७०१४	०१५	०१०	०१०	०११
४	संख्या	११२६	१११	२४३	१३३	११०	५२६	२	१	०	०
	%	१००	९१९	२१६	१११८	९१८	४६१७	०१२	०११	०१०	०१०
५	संख्या	९७८	१९५	२१७	२५५	९६	१९८	३	३	२	९
	%	१००	१९१९	२२१२	२६११	९१८	२०१२	०१३	०१३	०१२	०१९
६	संख्या	१२४४	१५४	३०८	७	२२०	५५२	२	१	०	०
	%	१००	१२१४	२४१८	०१६	१७१७	४४१४	०१२	०११	०१०	०१०
७	संख्या	१०६३	२०४	४२८	९१	१६	१४७	१६४	१२	१	०
	%	१००	१९१२	४०१३	८१६	११५	१३१८	१५१४	१११	०११	०१०
८	संख्या	८१०	१७	११९	८२	२६५	२८६	०	२३	१५	३
	%	१००	२११	१४१७	१०११	३२१७	३५१३	०१०	२१८	११९	०१४

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	पिउने पानीको मुख्य स्रोत								
			धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र)	धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर)	ट्युबवेल/हाते पम्प	ढाकिएको इनार	खुला इनार/ कुवा	मूल धारा	नदी/ खोला	जार बोतल	अन्य
९	संख्या	१५७५	११२	११२	६६७	११९	४५०	१८	१	९४	२
	%	१००	७१	७१	४२।३	७।६	२८।६	१।१	०।१	६।०	०।१
१०	संख्या	१४८७	६९	४२६	३३३	२४१	४००	८	३	३	४
	%	१००	४।६	२८।६	२२।४	१६।२	२६।९	०।५	०।२	०।२	०।३
११	संख्या	१७१२	२३५	२१६	१५८	६५	८८४	१५२	०	०	२
	%	१००	१३।७	१२।६	९।२	३।८	५१।६	८।९	०।०	०।०	०।१
१२	संख्या	९८६	१५५	६६१	४	२	७०	९१	३	०	०
	%	१००	१५।७	६७।०	०।४	०।२	७।१	९।२	०।३	०।०	०।०
१३	संख्या	११७१	८५	७८२	२	१७	६६	२१६	१	०	२
	%	१००	७।३	६६।८	०।२	१।५	५।६	१८।४	०।१	०।०	०।२
१४	संख्या	११२०	१२३	६०४	८५	६	१००	१९२	१०	०	०
	%	१००	११।०	५३।९	७।६	०।५	८।९	१७।१	०।९	०।०	०।०
जम्मा	संख्या	१६११०	२४७१	४५१५	१९२२	१४६१	४५९८	९४२	६१	११५	२५
	%	१००	१५।३	२८।०	११।९	९।१	२८।५	५।८	०।४	०।७	०।२

## परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन

जनगणनाको नतिजाले यस नगरपालिकाको कुल परिवारमध्ये सबैभन्दा बढी (७३.७१%) परिवारले खाना पकाउन अक्सर काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने गरेको देखाएको छ । खाना पकाउन अक्सर एल.पि. ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार २४.६३% रहेका छन् भने बिजुली प्रयोग गर्ने परिवार ०.१४%, गुइठा/गोहरा प्रयोग गर्ने परिवार ०.०३%, बायोग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार १.४४% र मट्टितेल प्रयोग गर्ने परिवार ०.०२% रहेको छ भने बाँकी अन्य रहेका छन् ।

वडा अनुसार खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन हेर्दा सबैभन्दा बढी काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार वडा नं. १३ मा ९५% रकम वडा नं. ९ मा ४९.७% रहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १०.६ मा दिइएको छ ।

तालिका १०.६ : परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/ %	जम्मा परिवार संख्या	खाना पकाउने इन्धनको मुख्य स्रोत						
			काठ/ दाउरा	एल.पि. ग्याँस	बिजुली	गुइठा/ गोहरा	बायो ग्याँस	मट्टितेल	अन्य
१	संख्या	१०४२	६५६	३५४	२	०	३०	०	०
	%	१००	६३०	३४१०	०।२	०।०	२।९	०।०	०।०
२	संख्या	९१५	५६१	३३६	१	०	१६	०	१
	%	१००	६१।३	३६।७	०।१	०।०	१।७	०।०	०।१
३	संख्या	८८१	६४५	२३०	२	०	३	१	०
	%	१००	७३।२	२६।१	०।२	०।०	०।३	०।१	०।०
४	संख्या	११२६	७६०	३६१	१	०	३	१	०
	%	१००	६७।५	३२।१	०।१	०।०	०।३	०।१	०।०
५	संख्या	९७८	७६६	२०५	३	०	४	०	०
	%	१००	७८।३	२१।०	०।३	०।०	०।४	०।०	०।०
६	संख्या	१२४४	१०६०	१८२	१	०	१	०	०
	%	१००	८५।२	१४।६	०।१	०।०	०।१	०।०	०।०
७	संख्या	१०६३	७७१	२७२	१	०	१८	१	०
	%	१००	७२।५	२५।६	०।१	०।०	१।७	०।१	०।०
८	संख्या	८१०	४४१	३५४	२	३	९	०	१
	%	१००	५४।४	४३।७	०।२	०।४	१।१	०।०	०।१
९	संख्या	१५७५	७८३	६७७	३	०	१११	०	१
	%	१००	४९।७	४३।०	०।२	०।०	७।०	०।०	०।१

वडा नं.	संख्या/ %	जम्मा परिवार संख्या	खाना पकाउने इन्धनको मुख्य स्रोत						
			काठ/दाउरा	एल.पि. ग्याँस	बिजुली	गुइठा/गोहरा	बायो ग्याँस	मट्टितेल	अन्य
१०	संख्या	१४८७	९९१	४७९	३	१	१२	०	१
	%	१००	६६।६	३२।२	०।२	०।१	०।८	०।०	०।१
११	संख्या	१७९२	१३६३	३२४	२	०	२२	१	०
	%	१००	७९।६	१८।९	०।१	०।०	१।३	०।१	०।०
१२	संख्या	९८६	९१०	७३	१	१	१	०	०
	%	१००	९२।३	७।४	०।१	०।१	०।१	०।०	०।०
१३	संख्या	११७१	१११२	५६	१	०	२	०	०
	%	१००	९५।०	४।८	०।१	०।०	०।२	०।०	०।०
१४	संख्या	११२०	१०५५	६५	०	०	०	०	०
	%	१००	९४।२	५।८	०।०	०।०	०।०	०।०	०।०
जम्मा	संख्या	१६११०	११८७४	३९६८	२३	५	२३२	४	४
	%	१००	७३।७	२४।६३	०।१४	०।०३	१।४४	०।०२	०।०२

### परिवारमा बत्ती बालन अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत

जनगणनाको नतिजा अनुसार यस नगरपालिकाका ८६.९३% परिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय एकाइमा बत्ती बालनका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेको देखिएको छ । बत्ती बालनका लागि अक्सर अन्य इन्धनप्रयोग गर्ने परिवार न्यून रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १०.७ मा दिइएको छ ।

तालिका १०.७ : परिवारमा बत्ती बालन अक्सर प्रयोग गरिनेस्रोत अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	बत्ती बालन प्रयोग गरिने इन्धनको मुख्य स्रोत				
			बिजुली	सोलार/सौर्यउर्जा	मट्टितेल	बायोग्याँस	अन्य
१	संख्या	१०४२	१०१८	१२	४	०	८
	%	१००	९७।७	१।२	०।४	०।०	०।८
२	संख्या	९१५	८८१	३०	१	०	३
	%	१००	९६।३	३।३	०।१	०।०	०।३
३	संख्या	८८१	८७६	०	१	०	४



वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको मुख्य स्रोत				
			बिजुली	सोलार/सौर्यउर्जा	मट्टितेल	बायोग्यास	अन्य
	%	१००	९९।४	०।०	०।१	०।०	०।५
४	संख्या	११२६	१११५	८	१	०	२
	%	१००	९९।०	०।७	०।१	०।०	०।२
५	संख्या	९७८	९६७	६	३	०	२
	%	१००	९८।९	०।६	०।३	०।०	०।२
६	संख्या	१२४४	१२३६	१	२	०	५
	%	१००	९९।४	०।१	०।२	०।०	०।४
७	संख्या	१०६३	१०५४	५	३	१	०
	%	१००	९९।२	०।५	०।३	०।१	०।०
८	संख्या	८१०	८०२	०	२	०	६
	%	१००	९९।०	०।०	०।२	०।०	०।७
९	संख्या	१५७५	१५४७	१७	३	१	७
	%	१००	९८।२	१।१	०।२	०।१	०।४
१०	संख्या	१४८७	१४६१	१२	३	०	११
	%	१००	९८।३	०।८	०।२	०।०	०।७
११	संख्या	१७१२	१६९७	५	१	०	९
	%	१००	९९।१	०।३	०।१	०।०	०।५
१२	संख्या	९८६	२९६	६४५	१९	१	२५
	%	१००	३०।०	६५।४	१।९	०।१	२।५
१३	संख्या	११७१	३८८	७०७	३८	०	३८
	%	१००	३३।१	६०।४	३।२	०।०	३।२
१४	संख्या	११२०	६६६	४२०	१२	०	२२
	%	१००	५९।५	३७।५	१।१	०।०	२।०
जम्मा	संख्या	१६११०	१४००४	१८६८	९३	३	१४२
	%	१००	८६।९३	१।१६०	०।५८	०।०२	०।८८

## परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय

जनगणनाको नतिजा अनुसार यस नगरपालिकाका कुल १६११० (संस्थागत बाहेक) परिवारमध्ये अधिकांश ९५.६% परिवारले कुनै न कुनै प्रकारको शौचालयको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने ४.४ % परिवारहरूसँग मात्र शौचालयको पहुँच नभएको देखिन्छ।

वडागत रूपमा हेर्दा सेप्टिक ट्याङ्कमा जोडिएको फलस भएको शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार सबैभन्दा बढीवडा नं. ३ मा (८८.९%) र सबैभन्दा कम वडा नं. १४ मा (२.८%) रहेका छन् । शौचालय नभएको परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. ११ मा ८.४% रहेका छन् भने सबैभन्दा कम वडा नं. २ मा ०.३% रहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १०.८ मा दिइएको छ ।

तालिका १०.८ : परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय				
			फलस भएको (सार्वजनिक ढल)	फलस भएको (सेप्टिक ट्याङ्क)	साधारण	सार्वजनिक	चर्पी नभएको
१	संख्या	१०४२	१०	४९०	४९६	३	४३
	%	१००	११०	४७०	४७६	०३	४१
२	संख्या	९१५	२	१९३	७०८	९	३
	%	१००	०२	२११	७७४	१०	०३
३	संख्या	८८१	९	७८३	६६	०	२३
	%	१००	११०	८८९	७५	०१०	२६
४	संख्या	११२६	५	५६३	५११	२	४५
	%	१००	०४	५०१०	४५१४	०२	४१०
५	संख्या	९७८	८	५०६	४०९	१४	४१
	%	१००	०८	५११७	४११८	१४	४२
६	संख्या	१२४४	७	८७६	३१८	३	४०
	%	१००	०६	७०१४	२५६	०२	३२
७	संख्या	१०६३	१५	८१७	१७८	७	४६
	%	१००	१४	७६१९	१६१७	०७	४३
	संख्या	८१०	१	६४१	१४३	३	२२

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय				
			फलस भएको (सार्वजनिक ढल)	फलस भएको (सेप्टिक टयाङ्क)	साधारण	सार्वजनिक	चर्पी नभएको
८	%	१००	०।१	७९।१	१।७७	०।४	२।७
९	संख्या	१५७५	४१	१२२३	१८८	५	११८
	%	१००	२।६	७७।७	११।९	०।३	७।५
१०	संख्या	१४८७	९	१०१३	३८४	११	७०
	%	१००	०।६	६८।१	२५।८	०।७	४।७
११	संख्या	१७१२	१२	६६२	८८१	१३	१४४
	%	१००	०।७	३८।७	५१।५	०।८	८।४
१२	संख्या	९८६	०	५३०	४०६	९	४१
	%	१००	०।०	५३।८	४१।२	०।९	४।२
१३	संख्या	११७१	८	६३१	४७१	४	५७
	%	१००	०।७	५३।९	४०।२	०।३	४।९
१४	संख्या	११२०	१०	३१	१०६४	३	१२
	%	१००	०।९	२।८	९५।०	०।३	१।१
जम्मा	संख्या	१६११०	१३७	८९५९	६२२३	८६	७०५
	%	१००	०।९	५५।६	३८।६	०।५	४।४

### परिवारमा उपलब्ध साधन/सुविधाहरू

जनगणनामा देशका हरेक परिवारमा भएका साधन तथा सेवा सुविधाहरूका विवरण अनुसार यस नगरपालिकामा ८.०३% परिवारहरूमा उल्लिखित कुनै पनि साधन/सुविधाहरू उपलब्ध नभएको पाइयो भने ९१.९७% परिवारमा कम्तिमा एक किसिमको साधन/सुविधा उपलब्ध भएको पाइएको छ । यस नगरपालिकामा साधारण मोबाइल फोन हुने ८२.२% र स्मार्ट मोबाइल फोन हुने ५९.९% परिवार देखिएको छ । यसै गरी वडागत रूपमा हेर्दा कुनै पनि सुविधा उपलब्ध नभएको परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. १२ मा १३.७९% र कम वडा नं. २ मा ४.३७% रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १०.९ मा दिइएको छ ।

तालिका १०.९ : घरायसी साधन/सुविधा अनुसारको परिवार संख्याको विवरण

वडा नं.	संख्या/%	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	दुबौली	
जम्मा परिवार संख्या	संख्या	१०४२	९१५	८८१	११२६	९७८	१२४४	१०६३	८१०	१५७५	१४८७	१७१२	९८६	११७१	११२०	१६११०	
कुनै सुविधा नभएको परिवार	संख्या	६५	४०	५६	५८	४३	१२२	९३	५२	६६	१५६	१०९	१३६	१४४	१५४	१२९४	
	%	६.२४	४.३७	६.३६	५.१५	४.४०	९.८१	८.७५	६.४२	४.१९	१०.४९	६.३७	१३.७९	१२.३०	१३.७५	८.०३	
कम्तिमा एक सुविधा भएको परिवार	संख्या	९७७	८७५	८२५	१०६८	९३५	११२२	९७०	७५८	१५०९	१३३१	१६०३	८५०	१०२७	९६६	१४८१६	
	%	९३.७६	९५.६३	९३.६४	९४.८५	९५.६०	९०.१९	९१.२५	९३.५८	९५.८१	८९.५१	९३.६३	८६.२१	८७.७०	८६.२५	९१.९७	
घरायसी सुविधाका साधनहरू	रेडियो सुविधा	संख्या	१८९	१८८	२१२	१२१	७७	१०१	१२७	११४	४१३	११४	१०६	४३७	३९८	१३५	२७३२
		%	१९.३४	२१.४९	२५.७०	११.६३	८.२४	९.१०	१३.०९	१५.०४	२.७३	८.५६	६.६१	५.१४	३.८५	१.३९	१८.४४
	टेलिभिजन	संख्या	४९२	४६८	३८८	५९८	५१०	६०९	५६८	४३४	६४४	७६३	८९५	८१	४७	१९६	६६९३
		%	५.०३	५.१४	४.४०	५.३१	५.२१	६.२१	५.६६	४.३६	४.२६	५.७३	५.३३	०.८१	०.४७	०.२९	४१.१७
	ल्याण्डलाइनटेलिफोन	संख्या	१	५	५	०	६	२	३	१२	११	८	३	४०	१	१	९८
		%	०.१०	०.५७	०.६१	०.००	०.६४	०.१८	०.३१	१.५८	०.७३	०.६०	०.१९	४.१५	०.१०	०.१०	०.६६
	मोबाइलफोन (साधारण)	संख्या	८०४	७८१	७३६	७३८	७७१	८६७	७८२	६२९	११४३	९५०	१३८१	८१४	९१७	८६३	१२१७६
		%	८.२३	८.६३	८.२९	६.५१	८.२५	७.७३	८.०६	८.३	७.२७	७.४१	८.६२	९.५८	९.१७	८.६३	८२.१६
	स्मार्टमोबाइलफोन	संख्या	६२०	३९४	४३६	७९०	५६१	७५३	६६०	४६६	१०९२	९५४	१०४७	२१२	५१३	४११	८८६९
		%	६.३५	४.५	५.२८	७.४	६.०	६.३५	६.८	६.१५	७.२४	७.४७	६.५३	२.४९	५.०	४.२५	५.५१
	कम्प्युटर/ ल्यापटप	संख्या	५२	४१	४३	७७	५४	२९	४१	४८	१११	६५	३६	९	१८	११	६३५
		%	५.३२	४.६९	५.२१	७.२१	५.५८	३.०५	५.२३	६.३३	७.३६	४.३८	२.१२	०.१०	०.१५	०.११	४.०१

वडा नं.	संख्या/%	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	दुधौली
इन्टरनेटसुविधा	संख्या	११०	५५	९३	१७९	१४३	९२	१८१	१८०	३०२	१२४	११४	१	५५	११	१६४०
	%	१११२६	६१२९	१११२७	१६१७६	१५१२९	८१२०	१८१६६	२३१७५	२०१०१	९१३२	७१११	०११२	५१३६	१११४	१११०७
कार/जीप/भ्यान	संख्या	९	१२	२२	१२	९	८	१०	२	२९	६	०	०	०	३	१२२
	%	०१२२	११३७	२१६७	१११२	०१९६	०१७१	११०३	०१२६	११९२	०१४५	०१००	०१००	०१००	०१३१	०१८२
मोटरसाइकल/ स्कुटर	संख्या	११३	११५	९८	१७२	१८७	१९२	१३२	१५५	३३७	२३७	२८०	२६	३५	४१	२१२०
	%	१११५७	१३११४	१११८८	१६११०	२०१००	१७१११	१३१६१	२०१४५	२२१३३	१७१८१	१७१४७	३१०६	३१४१	४१२४	१४१३१
साइकल	संख्या	१८९	१०१	८६	१४०	७८	१२५	२८८	१५६	३८०	२१२	१५९	०	७	७६	१९९७
	%	१९१३४	१११५४	१०१४२	१३१११	८१३४	११११४	२९१६९	२०१५८	२५११८	१५१९३	९१९२	०१००	०१६८	७८७	१३१४८
विद्युतीयपंखा	संख्या	५८१	४८४	४१९	७४२	६०८	६९२	६८३	५३४	१०१२	९५६	९१५	१	१३	१८७	७८२७
	%	५९१४७	५५१३१	५०१७९	६९१४८	६५१०३	६९१६८	७०१४१	७०१४५	६७१०६	७११८३	५७१०८	०११२	११२७	१९१३६	५२१८३
रेफ्रिजरेटर	संख्या	१३३	१५१	८३	२२८	१२८	१३१	२१८	२१३	३८०	२९२	२२८	०	७	५८	२२५०
	%	१३१६१	१७१२६	१०१०६	२११३५	१३१६९	१११६८	२२१४७	२८११०	२५११८	२११९४	१४१२२	०१००	०१६८	६१००	१५११९
वासिडमेशिन	संख्या	०	४	२	७	३	२	४	१	१६	१	०	०	०	०	४०
	%	०	०१४६	०१२४	०१६६	०१३२	०११८	०१४१	०११३	११०६	०१०८	०	०	०	०	०१२७
एयरकन्डिसनर	संख्या	०	०	१	५	२	०	०	१	६	०	१	०	१	०	१७
	%	०	०	०१२	०१४७	०१२१	०	०	०१३	०१४०	०	०१०६	०	०११०	०	०१११

**जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवार संख्या, परिवारको औसत आकार र साक्षरता दर**

जनगणनाको अन्तिम नतिजा अनुसार दुधौली नगरपालिकाको जनसंख्या ७०२०७ जना रहेको छ । यस नगरपालिका भित्र १६११० परिवारहरू बसोबास गरेको देखिन्छ । यस नगरपालिकामा परिवारको औसत आकार ४.३६ रहेको छ भने लैङ्गिक अनुपात ९३.१२ (अर्थात् १०० जना महिलामा ९३.१२ जना पुरुष) र साक्षरता दर ७०.७२% रहेको छ ।

वडा अनुसार सबैभन्दा कम जनसंख्या (३४६३ जना) वडा नं. ८ र बढी जनसंख्या (७५०० जना) वडा नं. ११ मा रहेको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १०.१० मा दिइएको छ।

तालिका १०.१० : जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवार संख्या र परिवारको औसत आकार

स्थानीय तह/वडा	२०७८							साक्षरता दर (प्रतिशतमा)		
	परिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	परिवारको औसत आकार	लैङ्गिक अनुपात	जम्मा	पुरुष	महिला	
दुधौली न.पा.	१६११०	७०२०७	३३८५२	३६३५५	४।३६	९३।१२	७०।७२	७७।६३	६४।३५	
१	१०४२	४३५६	२११०	२२४६	४।१८	९३।९४	७०।९३	७७।३४	६५।०१	
२	९१५	४०३२	१९२२	२११०	४।४१	९१।०९	७४।५८	८१।७३	६८।०७	
३	८८१	३७४२	१७६०	१९८२	४।२५	८८।८	६९।२३	७६।२६	६३।१०	
४	११२६	४६२०	२२०९	२४११	४।१०	९१।६२	७२।०९	८०।३१	६४।६२	
५	९७८	४१६४	१९५४	२२१०	४।२६	८८।४२	७१।५३	७९।५१	६४।६४	
६	१२४४	५७३७	२८१२	२९२५	४।६१	९६।१४	७०।५०	७८।०८	६३।३१	
७	१०६३	४३१८	२००९	२३०९	४।०६	८७।०१	६६।७५	७४।१८	६०।४०	
८	८१०	३४६३	१६९०	१७७३	४।२८	९५।३२	७६।६७	८३।६९	६९।९६	
९	१५७५	६६८१	३२२५	३४५६	४।२४	९३।३२	७४।३४	८१।१५	६८।१०	
१०	१४८७	६४२५	३०७५	३३५०	४।३२	९१।७९	७१।३६	७८।२२	६५।१५	
११	१७१२	७५००	३६२२	३८७८	४।३८	९३।४०	६७।४९	७४।१२	६१।३८	
१२	९८६	४२०६	२०४८	२१५८	४।२७	९४।९०	६२।१०	६५।५२	५८।८२	
१३	११७१	५७०४	२८१२	२८९२	४।८७	९७।२३	७१।६७	७८।३४	६५।१९	
१४	११२०	५२५९	२६०४	२६५५	४।७०	९८।०८	७१।५२	७९।०५	६४।२४	

## नगरपालिकामा जातजातिको अवस्था

यस नगरपालिकामा २०७८ सालको जनगणनाअनुसार जातजातिको अवस्था हेर्दा प्रमुख ५ वटा जातिले ५०% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा दनुवार (२२.१८%), क्षेत्री (१६.९१%), तामाङ (१३.५२%), मगर (१०.०९%) र ब्राह्मण (८.५८ %) रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १०.११ मा दिइएको छ ।

तालिका १०.११ : नगरपालिकामा जातजाति अनुसारको जनसंख्या

जातजातिको नाम	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	७०२०७	१००।००	३३८५२	१००।००	३६३५५	१००।००
क्षेत्री	११८७४	१६।९१	५७५०	१६।९९	६१२४	१६।८५
ब्राह्मण (पहाड)	६०२५	८।५८	२९२३	८।६३	३१०२	८।५३
मगर	७०८१	१०।०९	३४११	१०।०८	३६७०	१०।०९
थारु	१७८	०।२५	९६	०।२८	८२	०।२३
तामाङ	९४९३	१३।५२	४६२८	१३।६७	४८६५	१३।३८
नेवा: (नेवार)	१६३०	२।३२	८०६	२।३८	८२४	२।२७
विश्वकर्मा	३३८९	४।८३	१६४९	४।८७	१७४०	४।७९
मुसलमान	६२	०।०९	३४	०।१०	२८	०।०८
यादव	८४	०।१२	४५	०।१३	३९	०।११
राई	८५२	१।२१	४०५	१।२०	४४७	१।२३
गुरुङ	१८८	०।२७	९६	०।२८	९२	०।२५
परियार	१९९५	२।८४	९४६	२।७९	१०४९	२।८९
ठकुरी	४८६	०।६९	२४१	०।७१	२४५	०।६७
याक्थुङ/लिम्बु	१४	०।०२	६	०।०२	८	०।०२
मिजार	१०४०	१।४८	५०३	१।४९	५३७	१।४८
तेली	२०१	०।२९	१०१	०।३०	१००	०।२८
चमार/हरिजन/राम	१७	०।०२	८	०।०२	९	०।०२
कोइरी/कुशवाह	१८	०।०३	७	०।०२	११	०।०३
मुसहर	२३५२	३।३५	११५४	३।४१	११९८	३।३०
कुर्मी	२२	०।०३	१४	०।०४	८	०।०२
सन्यासी/दशनामी	१७९	०।२५	८२	०।२४	९७	०।२७
मल्लाह	१२	०।०२	७	०।०२	५	०।०१
काठवानियन	१०	०।०१	५	०।०१	५	०।०१

जातजातिको नाम	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
ब्राह्मण (तराई)	७०	०।१०	४४	०।१३	२६	०।०७
कलवार	१५५	०।२२	७७	०।२३	७८	०।२१
कुमाल	१८	०।०३	१०	०।०३	८	०।०२
घर्ती/भुजेल	४९१	०।७०	२४८	०।७३	२४३	०।६७
हजाम/ठाकुर	६०	०।०९	३२	०।०९	२८	०।०८
शेर्पा	२६	०।०४	१२	०।०४	१४	०।०४
सुँडी	६७७	०।९६	३५०	१।०३	३२७	०।९०
दनुवार	१५५७०	२२।१८	७२५२	२।१४२	८३१८	२२।८८
हलुवाई	११६	०।१७	६४	०।१९	५२	०।१४
माझी	१७०२	२।४२	८२४	२।४३	८७८	२।४२
सोनार	२७	०।०४	१७	०।०५	१०	०।०३
कुम्हर	२०	०।०३	८	०।०२	१२	०।०३
सुनुवार	३७५३	५।३५	१८३४	५।४२	१९१९	५।२८
कायस्थ	१७	०।०२	८	०।०२	९	०।०२
राजपुत	१६	०।०२	८	०।०२	८	०।०२
बादी	११	०।०२	६	०।०२	५	०।०१
थामी	१०१	०।१४	४७	०।१४	५४	०।१५
डोम	६४	०।०९	३४	०।१०	३०	०।०८
अमत	११	०।०२	७	०।०२	४	०।०१
हायू	३२	०।०५	१६	०।०५	१६	०।०४
अन्य	५३	०।०८	२८	०।०८	२५	०।०७
विदेशी	१५	०।०२	९	०।०३	६	०।०२

### मातृभाषाको अवस्था

यस नगरपालिकामा २०७८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको अवस्था हेर्दा प्रमुख ५ वटा मातृभाषाले ९०% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा नेपाली(४७.८४%), दनुवार (२२.७३%), तामाङ (१२.१६%), मगर धुत (७.९६%) र मैथिली (४.२८%) रहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १०.१२ मा दिइएको छ।



तालिका १०.१२ : नगरपालिकामा बोलिने मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	७०२०७	१००	३३८५२	१००	३६३५५	१००
नेपाली	३३५८४	४७८४	१६२६९	४८१०६	१७३१५	४७६३
मैथिली	३००२	४२८	१५३९	४५५	१४६३	४०२
भोजपुरी	२३	०।०३	१७	०।०५	६	०।०२
थारु	१०८	०।१५	६२	०।१८	४६	०।१३
तामाङ	८५३५	१२।१६	४१७२	१२।३२	४३६३	१२।००
नेपालभाषा (नेवारी)	६९७	०।९९	३४०	१।००	३५७	०।९८
मगर धृत	५५९०	७।९६	२६९२	७।९५	२८९८	७।९७
गुरुङ	९३	०।१३	४६	०।१४	४७	०।१३
राई	३५२	०।५०	१७१	०।५१	१८१	०।५०
हिन्दी	२४	०।०३	९	०।०३	१५	०।०४
चाम्लिङ	३९	०।०६	१८	०।०५	२१	०।०६
दनुवार	१५९५९	२२।७३	७४३८	२१।९७	८५२१	२३।४४
सुनुवार	१४१३	२।०१	६९०	२।०४	७२३	१।९९
माझी	४११	०।५९	१९९	०।५९	२१२	०।५८
थामी	९२	०।१३	४३	०।१३	४९	०।१३
भुजेल	१९	०।०३	९	०।०३	१०	०।०३
वाम्बुले	१७१	०।२४	८३	०।२५	८८	०।२४
बाहिङ/वायुङ	३१	०।०४	१४	०।०४	१७	०।०५
संस्कृत	१९	०।०३	१३	०।०४	६	०।०२
हायु/भायु	१४	०।०२	८	०।०२	६	०।०२
अन्य	३१	०।०४	२०	०।०६	११	०।०३

### धर्म सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार नेपालमा जम्मा १० वटा धर्म देखिएका छन् जसमध्ये यस नगरपालिकामा ६ वटा धर्म मान्ने व्यक्तिहरू रहेका छन् । २०७८ सालको जनगणना अनुसार यस नगरपालिकामा मानिने धर्म अनुसार हेर्दा सबैभन्दा बढी हिन्दु धर्म मान्ने

५७१६३ (८१.४२%) जना रहेको छ भने सबैभन्दा कम इस्लाम धर्म मान्ने ७१ (०.१%) जना रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १०.१३ मा दिइएको छ ।

तालिका १०.१३ : नगरपालिकामा धर्म अनुसारको जनसंख्या

धर्म	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	७०२०७	१००।०	३३८५२	१००।०	३६३५५	१००।०
हिन्दु	५७१६३	८१।४२	२७५००	८१।२४	२९६६३	८१।५९
बौद्ध	९८०९	१३।९७	४७५५	१४।०५	५०५४	१३।९०
इस्लाम	७१	०।१०	४१	०।१२	३०	०।०८
किरात	२००१	२।८५	९८८	२।९२	१०१३	२।७९
क्रिश्चियन	१०४९	१।४९	५११	१।५१	५३८	१।४८
प्रकृती	११४	०।१६	५७	०।१७	५७	०।१६

#### पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

दुधौली नगरपालिकामा ५ वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरू ७१५५ जना रहेकोमा ६६.२१% बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको देखिन्छ । कुल छोराको संख्या मध्ये ६६.५२% को जन्म दर्ता भएको देखिन्छ भने कुल छोरीको संख्या मध्ये ६५.८७% को जन्म दर्ता भएको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १०.१४ मा दिइएको छ ।

तालिका १०.१४ : पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

५वर्ष वा सो भन्दा कम उमेरका जनसंख्या	जम्मा बालबालिका	जन्मदर्ता भएका	जन्मदर्ता नभएका
जम्मा	७१५५	४७३७	२४१८
प्रतिशत	१००	६६।२१	३३।७९
छोराकोसंख्या	३६६८	२४४०	१२२८
प्रतिशत	१००	६६।५२	३३।४८
छोरीकोसंख्या	३४८७	२२९७	११९०
प्रतिशत	१००	६५।८७	३४।१३

## कृषि सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा राष्ट्रिय कृषि गणना सञ्चालनको लागि प्रत्येक परिवारमा जग्गा जमिन तथा पशुपन्छीको विवरण सहित कृषक परिवार विवरणका आधारमा नमुना फ्रेम (Sample Frame) तयार गरिएको थियो । उक्त फ्रेमका आधारमा वडा वा गणना क्षेत्र छनोट गरी कृषि परिवारको विस्तृत विवरण संकलन गरिएको थियो । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार दुधौली नगरपालिकामा १६,११० (संस्थागत बाहेक) घरपरिवारमा जनसंख्या रहेको छ । राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार दुधौली नगरपालिकाको कुल १६,११० घरपरिवार मध्ये जम्मा १२,५६८ कृषक परिवार रहेको देखिन्छ जुन कुल परिवारको ७८% हुन आउँछ । दुधौली नगरपालिकामा रहेका १२,५६८ कृषक परिवारले जम्मा ३१,१३९ वटा कित्ता जग्गामा ५,९२७.९ हेक्टर जमिनमा कृषि चलन गरेको देखिन्छ । यस हिसाबले औषतमा एउटा कृषक परिवारले २.५ कित्ता जग्गामा खेती गरेको देखिन्छ भने औषतमा एक कृषक परिवारसँग ०.४७ हेक्टर कृषि जमिन रहेको देखिन्छ । दुधौली नगरपालिकामा खेती गरिएको कुल ५,९२७.९ हेक्टर जमिन मध्ये ३,७१८.४ हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ । यस हिसाबले कुल कृषि योग्य जग्गाको ६२.७३% भूभागमा मात्र सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ ।

तालिका १०.१५ : कृषक संख्या, चलन गरेको जग्गाको क्षेत्रफल, कित्ता संख्या र सिंचित क्षेत्रफल

क्षेत्र	संख्या/क्षेत्रफल (हेक्टर)
कृषक परिवार जम्मा संख्या	१२,५६८
कृषक परिवारले चलन गरेको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	५,९२७.९
जम्मा कित्ता संख्या	३१,१३९
औषत कित्ता संख्या	२.५
सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)	३,७१८.४

## जग्गाको उपभोग

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस नगरपालिकामा जग्गाको उपभोग सम्बन्धी विवरण हेर्दा कृषक परिवारले आफ्नो स्वामित्वको जग्गामा मात्र कृषि चलन गर्ने परिवार संख्या ११,१७८ (८८.९%) रहेको देखिन्छ जसले ४,९२०.१ हेक्टर (८३%) जग्गामा कृषि चलन गरेको पाइन्छ । त्यस्तै एक भन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने कृषक

परिवार संख्या १,३९०(११.१%) रहेको र यस्तो जग्गाको क्षेत्रफल १,००७.८ हेक्टर (१७%) रहेको छ।

तालिका १०.१६ : कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको उपभोग

कृषक परिवारको किसिम	परिवार संख्या	%	क्षेत्रफल (हेक्टर)	%
जम्मा	१२,५६८	१००	५,९२७.९	१००
एक प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने	११,१७८	८८.९	४,९२०.१	८३.०
परिवारको हकको जग्गा मात्र कमाउने	११,१५७	९९.८१	४,९१३.५	९९.९
अरूको हकको जग्गा मात्र कमाउने	२१	०.१९	६.६	०.१
अन्य प्रकारको उपभोग अन्तर्गत	०		०	
एक भन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने	१,३९०	११.१	१,००७.८	१७.०

### जग्गाकोउपयोग

कृषि चलनले के कस्ता वाली कति क्षेत्रफलमा लगाएको छ भन्ने विश्लेषण गर्दा राष्ट्रिय कृषि गणनाको नतिजा अनुसार यस नगरपालिकामा खेतीयोग्य जग्गामा कृषि चलन गर्ने परिवार संख्या १२,३७८ छ भने खेतीयोग्य जमिनको कुल क्षेत्रफल ४,८११.२ हेक्टर रहेको छ जुन ८१.२% हो।

खेतीयोग्य जग्गामा खेतीपाती गरिरहेका १२,३७८ परिवार मध्ये १२,३१४ परिवारले ४,६३९.१ हेक्टर (७८.३%) जग्गामा अस्थायी वाली लगाएको पाइन्छ । त्यस्तै अन्य खेती योग्य जग्गामा वाली लगाउने कृषक परिवारको संख्या १,३९३ र यस्ता जग्गाको क्षेत्रफल १७२.२ हेक्टर (२.९%) रहेको छ । यसैगरी ४,०७८ कृषक परिवारले ४२६.९ हेक्टर जमिन (७.२%) मा स्थायी वाली लगाएको पाइन्छ । त्यस्तै स्थायी चौरचरन, निजी वनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गाको क्षेत्रफल ६८९.८ हेक्टर रहेको पाइन्छ ।

तालिका १०.१७ : कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको उपयोग

कृषक परिवारको किसिम	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	क्षेत्रफल (%)
जम्मा	१२,५७८	५,९२७.९	१००
जम्मा खेतीयोग्य जग्गा	१२,३७८	४,८११.२	८१.२
अस्थायी वाली लागेको जग्गा	१२,३१४	४,६३९.१	७८.३

अन्य खेतीयोग्य जग्गा	१,३९३	१७२.२	२.९
स्थायी बाली लागेको जग्गा	४,०७८	४२६.९	७.२
स्थायी चौरचरन, निजी वनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गा	१२,५६८	६८९.८	११.६

### पशुपन्छीको विवरण

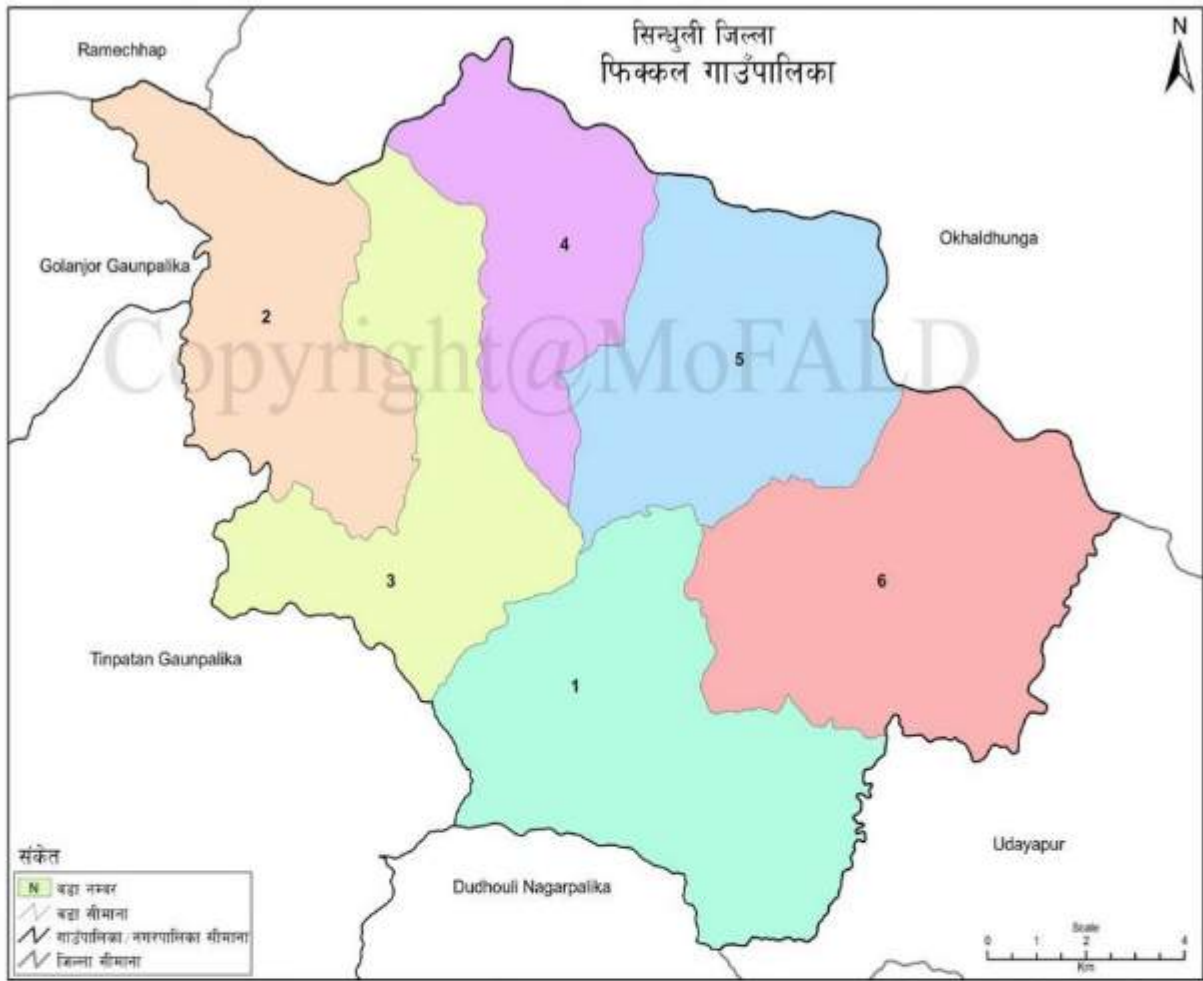
राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवार र पशुचौपायाको संख्या हेर्दा यस दुधौली नगरपालिकाका कुल १२,५६८ कृषक परिवारहरू मध्ये जम्मा ११,६४३ कृषक परिवार (९२.६%)ले पशुचौपाया पालन गरेको देखिन्छ । ती मध्ये ६,५०४ कृषक परिवारले २०,२७७ वटा गाई/गोरू पालेको, ४,७८९ कृषक परिवारले १०,२२९ वटा राँगा/भैसी पालेको, ९,८५५ कृषक परिवारले ६६,०७५ वटा बाखा/च्याङ्ग्रा पालेको, १,४३६ कृषक परिवारले २,६७७ वटा सुँगुर/बंगुर पालेको देखिन्छ । त्यस्तै गरी अन्य पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवारको संख्या २१ र अन्य पशुचौपायाको संख्या २१ रहेको देखिन्छ । यसैगरी कुखुरा तथा अन्य पन्छीतर्फहेर्दा ८,१७६ कृषक परिवारसँग १,४५,८९३ वटा कुखुरा र १,८२० कृषक परिवारले १०,४९४ वटा अन्य पन्छीहरू पालेको देखिन्छ ।

विवरण	संख्या	%
जम्मा कृषक परिवार	१२,५६८	१००
पशु चौपाया पाल्ने कृषक परिवार	११,६४३	९२.६

तालिका १०.१८ : पाल्तु चौपाया र पन्छीको संख्या र कृषक परिवार

कृषक परिवारको किसिम	पाल्तु चौपाया/पन्छी पाल्ने कृषक परिवार		पाल्तु चौपाया/पन्छीको	
	संख्या	संख्या	संख्या	%
पशु	११,६४३	९९,२८०	९९,२८०	१००
गाईगोरू	६,५०४	२०,२७७	२०,२७७	२०.४२
राँगा/भैसी	४,७८९	१०,२२९	१०,२२९	१०.३
बाखा/च्याङ्ग्रा	९,८५५	६६,०७५	६६,०७५	६६.५६
भेडा/भेडी	०	०	०	०
सुँगुर/बंगुर	१,४३६	२,६७७	२,६७७	२.७०
अन्य पशु	२१	२१	२१	०.०२
पन्छी		१,५६,३८७	१,५६,३८७	१००
कुखुरा	८,१७६	१,४५,८९३	१,४५,८९३	९३.२९
अन्य पन्छी	१,८२०	१०,४९४	१०,४९४	६.७१

## खण्ड ११: फिक्कल गाउँपालिका



जम्मा जनसंख्या	: १५९१० (संस्थागत बाहेक)
क्षेत्रफल	: १८६.०६ वर्ग कि.मि.
जम्मा वडा संख्या	: ६
केन्द्र	: खाडसाड

### सिमाना

पूर्व: उदयपुर र ओखलढुङ्गा जिल्ला	पश्चिम: गोलन्जोर र तीनपाटन गा.पा.
उत्तर: ओखलढुङ्गा र रामेछाप जिल्ला	दक्षिण: दुधौली न.पा. र उदयपुर जिल्ला

## परिचय

जिल्ला सदरमुकामदेखि फिक्कल गाउँपालिकाको कार्यालय सम्मको दुरी: ७५ कि.मि.

तालिका ११.१ : फिक्कल गा.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी

वडा नं.	फिक्कल गा.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मि.)	वडा नं.	फिक्कल गा.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मि.)
१	४०	४	७
२	२५	५	९
३	२९	६	२२

## मुख्य वनस्पति तथा वन्यजन्तुहरू

**वनस्पतिहरू:** सल्ला,साल, सिसौ, लालिगुरास, उत्तिस, चाँप, कटुस, खयर, पारिजात,खस्रु

**वन्यजन्तुहरू:** चितुवा, घोरल, मृग, वनविरालो, स्याल, बाँदर, लोखर्के, वन ढाडे, दुम्सी, खरायो

**चराचुरुंगीहरू:** तिन्ना, कालिज, लामपुच्छे, काग, काँडे भ्याकुर, कोकले, सुँगा, जुरेली, भँगेरा, ढुकुर, परेवा, वकुल्ला, पानी हाँस

**जडीबुटीहरू:** लौठ सल्ला, चिराईतो, अलैंची, तेजपत्ता,घोड ताप्रे, जेठी मधु

## प्रमुख चाडपर्वहरू

**चाडपर्वहरू:** दशैं, तिहार, माघे सङ्क्रान्ती, ल्होसार, तीज, क्रिसमस, उधौली, उभौली, रामनवमी, लदीपूजा, शिवरात्री, एकादशी

## प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू

**ऐतिहासिक स्थलहरू:**फिक्कल गढी, दमार चौकी

**धार्मिक स्थलहरू:** महादेव डाँडाँको महादेव मन्दिर, केराउवारी गुफा, मोझखर्क गुम्बा, तारा डोल्मा मूर्ति, रचनेको सिद्धमन्दिर सिद्धथाम, सुत्केरी ढुङ्गा मोझखर्क, विष्णु पादुका मन्दिर चन्डी भन्ज्याङ्ग, महादेव खोलाको महादेव गुफा, महाकाली देवी अनीरुद्र महादेव साँघुरी, खोलागाँउमा रहेको सतिका शताब्दी घर, उल्का पिण्ड खसेको स्थान महादेव डाँडा

उत्पादन हुने मुख्य बाली

अस्थायी बाली: धान, मकै, गहुँ, तोरी

स्थायी बाली: जुनार, सुन्तला, किवि, आँप

एग्रोभेटहरूको संख्या: १

मुख्य नदी/खोला:सुनकोशी नदी, सोखु खोला, बादुरा खोला, नीहुरे खोला

पोखरी/ताल र सिमसार क्षेत्र:नाग पोखरी

पर्यटन तथा मनोरञ्जन

स्थानीय तहका प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू: फिक्कल चुचुरो, सुनकोशी नदी किनार

होमस्टे: चनौटे होमस्टे

मनोरञ्जन पार्क, उद्यान: चण्डी भन्ज्याङ्ग पार्क, उद्धव स्मृति पार्क

स्थानीय हाट बजारहरूको विवरण

तालिका ११.२ : स्थानीय हाट बजारहरूको विवरण

हाटबजारकोनाम	ठेगाना	हाटबजारलाग्नेदिन
हाट बजार प्रवर्द्धन तथा विक्री केन्द्र	फिक्कल गा.पा.-४	मङ्गलवार

सहकारी संस्थाहरूको प्रकार र संख्या

तालिका ११.३ : सहकारी संस्थाहरूको विवरण

सहकारी संस्थाको प्रकार	संख्या
बचत तथा ऋण	९
महिला सहकारी	२
कृषि सहकारी (मौरीपालन)	१७

व्यक्तिगत घटना दर्ताको संख्या

तालिका ११.४ : व्यक्तिगत घटना दर्ताको विवरण

आ.व	घटनाको विवरण				
	जन्मदर्ता	विवाह दर्ता	मृत्यु दर्ता	पारपाचुके	बसाँइसराई
२०७९/८०	५८६	२१९	१२२	६	८४
२०७८/७९	६६०	२७२	१४७	२	९१
२०७७/७८	३६७	९२	१३३	२०	५२



## परिवारमा खानेपानीको मुख्य स्रोत

जनगणनाको प्राप्त नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाको कुल ३४३६ (संस्थागत बाहेक) परिवार मध्ये खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) प्रयोग गर्ने ६७.२% र धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर) ३०.१%, टयुववेल/हाते पम्प ०.०३%, ढाकिएको इनार ०.३%, खुला इनार/कुवा १.७%, मूल धारा ०.१%, नदी/खोला ०.५% र अन्य स्रोत प्रयोग गर्ने परिवार ०.०३% रहेका छन् ।

वडागत रूपमा हेर्दा वडा नं. २ मा सबैभन्दा बढी ८५.७% परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ भने सबैभन्दा कम वडा नं. ५ मा ४०.२% परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ११.५ मा दिइएको छ ।

तालिका ११.५ : खानेपानीको मुख्य स्रोत अनुसार परिवारको संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	पिउने पानीको मुख्य स्रोत								
			धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र)	धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर)	टयुववेल/हाते पम्प	ढाकिएको इनार	खुला इनार/ कुवा	मूल धारा	नदी/ खोला	जार बोतल	अन्य
१	संख्या	७०७	५३४	१६३	०	४	५	०	०	०	१
	%	१००	७५।५	२३।१	०।०	०।६	०।७	०।०	०।०	०।०	०।१
२	संख्या	४७७	४०९	३८	०	२	२०	०	८	०	०
	%	१००	८५।७	८।०	०।०	०।४	४।२	०।०	१।७	०।०	०।०
३	संख्या	५७२	४७५	९४	०	०	३	०	०	०	०
	%	१००	८३।०	१६।४	०।०	०।०	०।५	०।०	०।०	०।०	०।०
४	संख्या	६००	२६८	३२४	०	०	६	१	१	०	०
	%	१००	४४।७	५४।०	०।०	०।०	१।०	०।२	०।२	०।०	०।०
५	संख्या	४६८	१८८	२७८	०	१	१	०	०	०	०
	%	१००	४०।२	५९।४	०।०	०।२	०।२	०।०	०।०	०।०	०।०
६	संख्या	६१२	४३४	१३७	१	३	२५	४	८	०	०
	%	१००	७०।९	२२।४	०।२	०।५	४।१	०।७	१।३	०।०	०।०
जम्मा	संख्या	३४३६	२३०८	१०३४	१	१०	६०	५	१७	०	१
	%	१००	६७।२	३०।१	०।०३	०।३	१।७	०।१	०।५	०।०	०।०३

## परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन

जनगणनाको नतिजाले यस गाउँपालिकाको कुल परिवारमध्ये सबैभन्दा बढी (९२.१%) परिवारले खाना पकाउन अक्सर काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने गरेको देखाएको छ । खाना पकाउन अक्सर एल.पि. ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार ७.७% रहेका छन् भने बायोग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार ०.१% र मट्टितेल प्रयोग गर्ने परिवार ०.१% रहेको छ भने बाँकी अन्य रहेका छन् ।

वडा अनुसार खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन हेर्दा सबैभन्दा बढी काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार वडा नं. ३ मा ९८.३% र कम वडा नं. ४ मा ८४.२% रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ११.६ मा दिइएको छ ।

तालिका ११.६ : परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/ %	जम्मा परिवार संख्या	खाना पकाउने इन्धनको मुख्य स्रोत						
			काठ/ दाउरा	एल.पि. ग्याँस	बिजुली	गुइठा/ गोहरा	बायो ग्याँस	मट्टितेल	अन्य
१	संख्या	७०७	६८४	२२	०	०	०	०	१
	%	१००	९६।७	३।१	०।०	०।०	०।०	०।०	०।१
२	संख्या	४७७	४४७	२९	०	०	०	०	१
	%	१००	९३।७	६।१	०।०	०।०	०।०	०।०	०।२
३	संख्या	५७२	५६२	८	०	०	०	२	०
	%	१००	९८।३	१।४	०।०	०।०	०।०	०।३	०।०
४	संख्या	६००	५०५	९४	०	०	०	१	०
	%	१००	८४।२	१५।७	०।०	०।०	०।०	०।२	०।०
५	संख्या	४६८	४१०	५८	०	०	०	०	०
	%	१००	८७।६	१२।४	०।०	०।०	०।०	०।०	०।०
६	संख्या	६१२	५५५	५३	०	०	४	०	०
	%	१००	९०।७	८।७	०।०	०।०	०।७	०।०	०।०
जम्मा	संख्या	३४३६	३१६३	२६४	०	०	४	३	२
	%	१००	९२।१	७।७	०।०	०।०	०।१	०।१	०।१

## परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत

जनगणनाको नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाका ५५.७% परिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय एकाइमा बत्ती बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेको देखिएको छ । त्यसैगरी बत्ती बाल्नका लागि अक्सर सोलार/सौर्य उर्जा प्रयोग गर्ने ४२.२% र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार न्यून रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ११.७ मा दिइएको छ ।

तालिका ११.७ : परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिनेस्रोत अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको मुख्य स्रोत				
			बिजुली	सोलार/सौर्यउर्जा	मट्टितेल	बायोग्यास	अन्य
१	संख्या	७०७	२०२	४८२	५	०	१८
	%	१००	२८.६	६८.२	०.७	०.०	२.५
२	संख्या	४७७	४५५	१७	०	०	५
	%	१००	९५.४	३.६	०.०	०.०	१.०
३	संख्या	५७२	३५१	१९९	२०	०	२
	%	१००	६१.४	३४.८	३.५	०.०	०.३
४	संख्या	६००	४४४	१४३	२	०	११
	%	१००	७४.०	२३.८	०.३	०.०	१.८
५	संख्या	४६८	११९	३४३	१	०	५
	%	१००	२५.४	७३.३	०.२	०.०	१.१
६	संख्या	६१२	३४२	२६६	१	०	३
	%	१००	५५.९	४३.५	०.२	०.०	०.५
जम्मा	संख्या	३४३६	१९१३	१४५०	२९	०	४४
	%	१००	५५.७	४२.२	०.८	०.०	१.३

### परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय

जनगणनाको नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाका कुल ३४३६(संस्थागत बाहेक)परिवारमध्ये अधिकांश ९८.७% परिवारले कुनै न कुनै प्रकारको शौचालयको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने १.३% परिवारहरूसँग मात्र शौचालयको पहुँच नभएको देखिन्छ।

वडागत रूपमा हेर्दा सेप्टिक ट्याङ्कमा जोडिएको फलस भएको शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार सबैभन्दा बढीवडा नं. ५ मा (९६.२%) र सबैभन्दा कम वडा नं. ४ मा (६४.८%) रहेका छन् । शौचालय नभएको परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. २ मा ३.४% रहेका छन् भने सबैभन्दा कमवडा नं. ३ मा ०.२% रहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ११.८ मा दिइएको छ।

तालिका ११.८ : परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय				
			फलस भएको (सार्वजनिक ढल)	फलस भएको (सेप्टिक टयाङ्क)	साधारण	सार्वजनिक	चर्पी नभएको
१	संख्या	७०७	९	६७३	१९	२	४
	%	१००	१.३	९५.२	२.७	०.३	०.६
२	संख्या	४७७	१२	४४४	५	०	१६
	%	१००	२.५	९३.१	१.०	०.०	३.४
३	संख्या	५७२	३४	५१७	२०	०	१
	%	१००	५.९	९०.४	३.५	०.०	०.२
४	संख्या	६००	६	३८९	१९८	०	७
	%	१००	१.०	६४.८	३३.०	०.०	१.२
५	संख्या	४६८	४	४५०	५	२	७
	%	१००	०.९	९६.२	१.१	०.४	१.५
६	संख्या	६१२	५	५०२	९५	१	९
	%	१००	०.८	८२.०	१५.५	०.२	१.५
जम्मा	संख्या	३४३६	७०	२९७५	३४२	५	४४
	%	१००	२.०	८६.६	१०.०	०.१	१.३

### परिवारमा उपलब्ध साधन/सुविधाहरू

जनगणनामा देशका हरेक परिवारमा भएका साधन तथा सेवा सुविधाहरूका विवरण अनुसार यस गाउँपालिकामा ७.५४% परिवारहरूमा उल्लिखित कुनै पनि साधन/सुविधाहरू उपलब्ध नभएको पाइयो भने ९२.४६% परिवारमा कम्तिमा एक किसिमको साधन/सुविधा उपलब्ध भएको पाइएको छ । यस गाउँपालिकामा साधारण मोबाइल फोन हुने ९३.८९% र स्मार्ट मोबाइल फोन हुने ४८.३२% परिवार देखिएको छ । यसैगरी वडागत रूपमा हेर्दा कुनै पनि सुविधा उपलब्ध नभएको परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. ६ मा १३.७३% र कम वडा नं. २ मा २.३१% रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ११.९ मा दिइएको छ ।

तालिका ११.९ : घरायसी साधन/सुविधा अनुसारको परिवार संख्याको विवरण

वडा नं.	संख्या/%	१	२	३	४	५	६	फिक्कल	
जम्मा परिवार संख्या	संख्या	७०७	४७७	५७२	६००	४६८	६१२	३४३६	
कुनै सुविधा नभएको परिवार	संख्या	६२	११	३६	३८	२८	८४	२५९	
	%	८.७७	२.३१	६.२९	६.३३	५.९८	१३.७३	७.५४	
कम्तिमा एक सुविधा भएको परिवार	संख्या	६४५	४६६	५३६	५६२	४४०	५२८	३१७७	
	%	९१.२३	९७.६९	९३.७१	९३.६७	९४.०२	८६.२७	९२.४६	
घरायसी सुविधाका साधनहरू	रेडियो सुविधा	संख्या	३६८	२४१	३६९	२३०	२६१	२३२	१७०१
		%	५७.०५	५१.७२	६८.८४	४०.९३	५९.३२	४३.९४	५३.५४
	टेलिभिजन	संख्या	५२	११३	१२३	१०८	३७	७१	५०४
		%	८.०६	२४.२५	२२.९५	१९.२२	८.४१	१३.४५	१५.८६
	ल्याण्डलाइनटेलिफोन	संख्या	४	५	१	०	३	५	१८
		%	०.६२	१.०७	०.१९	०.००	०.६८	०.९५	०.५७
	मोबाइलफोन (साधारण)	संख्या	६००	४४७	४९२	५३८	४२९	४७७	२९८३
		%	९३.०२	९५.९२	९१.७९	९५.७३	९७.५०	९०.३४	९३.८९
	स्मार्टमोबाइलफोन	संख्या	४०५	२२९	१०७	२१६	२९७	२८१	१५३५
		%	६२.७९	४९.१४	१९.९६	३८.४३	६७.५०	५३.२२	४८.३२
	कम्प्युटर/ल्यापटप	संख्या	१०	२५	११	३०	५	९	९०
		%	१.५५	५.३६	२.०५	५.३४	१.१४	१.७०	२.८३
	इन्टरनेटसुविधा	संख्या	३	७२	२	४९	८	५६	१९०
		%	०.४७	१५.४५	०.३७	८.७२	१.८२	१०.६१	५.९८

वडा नं.	संख्या/%	१	२	३	४	५	६	फिक्कल
कार/जीप/भ्यान	संख्या	५	२	३	०	८	३	२१
	%	०.७८	०.४३	०.५६	०.००	१.८२	०.५७	०.६६
मोटरसाइकल/स्कुटर	संख्या	४२	६४	१६	६१	३५	४१	२५९
	%	६.५१	१३.७३	२.९९	१०.८५	७.९५	७.७७	८.१५
साइकल	संख्या	२	२	२	६	३	०	१५
	%	०.३१	०.४३	०.३७	१.०७	०.६८	०.००	०.४७
विद्युतीयपंखा	संख्या	१	१६	७	७८	१७	१२	१३१
	%	०.१६	३.४३	१.३१	१३.८८	३.८६	२.२७	४.१२
रेफ्रिजरेटर	संख्या	०	१	१	४२	१२	९	६५
	%	०	०.२१	०.१९	७.४७	२.७३	१.७०	२.०५
वासिडमेशिन	संख्या	०	०	०	०	०	०	०
	%	०	०	०	०	०	०	०
एयरकन्डिसनर	संख्या	०	१	०	०	०	०	१
	%	०	०.२१	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०३

## जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवार संख्या, परिवारको औसत आकार र साक्षरता दर

जनगणनाको अन्तिम नतिजाअनुसारफिक्कल गाउँपालिकाको जनसंख्या १५९१० जना रहेको छ । यस गाउँपालिकाभित्र ३४३६ परिवारहरू बसोबास गरेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा परिवारको औसत आकार ४.६३ रहेको छ भने लैङ्गिक अनुपात ९५.८६ (अर्थात १०० जना महिलामा ९५.८६ जना पुरुष) र साक्षरता दर ७५.२५% रहेको छ ।

वडा अनुसार सबैभन्दा कम जनसंख्या (१९५५ जना) वडा नं. ५ मा बढी जनसंख्या (३७१५ जना) वडा नं. १मा रहेको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ११.१० मा दिइएको छ ।

तालिका ११.१० : जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवार संख्या र परिवारको औसत आकार

स्थानीय तह/वडा	२०७८							साक्षरता दर (प्रतिशतमा)		
	परिवार संख्या	जम्माजनसंख्या	पुरुष	महिला	परिवारकोऔसत आकार	लैङ्गिकअनुपात				
							जम्मा	पुरुष	महिला	
फिक्कल गा.पा.	३४३६	१५९१०	७७८७	८१२३	४.६३	९५.८६	७५.२५	८०.८१	७०.००	
१	७०७	३७१५	१८३७	१८७८	५.२५	९७.८२	७२.६९	७७.९७	६७.५४	
२	४७७	२२७३	११००	११७३	४.७७	९३.७८	८२.८६	८८.१०	७८.०२	
३	५७२	२५५४	१२४५	१३०९	४.४७	९५.११	७१.५८	७८.५८	६५.०२	
४	६००	२५८६	१२८१	१३०५	४.३१	९८.१६	६९.९३	७६.४२	६३.६९	
५	४६८	१९९५	९६८	१०२७	४.२६	९४.२६	७८.८६	८४.१०	७४.०९	
६	६१२	२७८७	१३५६	१४३१	४.५५	९४.७६	७८.२५	८२.६९	७४.१२	

## गाउँपालिकामा जातजातिको अवस्था

यस गाउँपालिकामा २०७८ सालको जनगणनाअनुसार जातजातिको अवस्था हेर्दा प्रमुख ५ वटा जातिले ५०% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा मगर (२०.५५%), सुनुवार(१७.५७%), क्षेत्री (११.१६%), ब्राह्मण (१०.९८%) र विश्वकर्मा(८.१८%) रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ११.११ मा दिइएको छ।

जिल्ला वस्तुगत विवरण, सिन्धुली

१४२।पेज



तालिका ११.११ : गाउँपालिकामा जातजाति अनुसारको जनसंख्या

जातजातिको नाम	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	१५९१०	१००	७७८७	१००	८१२३	१००
क्षेत्री	१७७५	११.१६	९१३	११.७२	८६२	१०.६१
ब्राह्मण (पहाड)	१७४७	१०.९८	८५८	११.०२	८८९	१०.९४
मगर	३२७०	२०.५५	१६०५	२०.६१	१६६५	२०.५०
तामाङ	८९९	५.६५	४५७	५.८७	४४२	५.४४
नेवा: (नेवार)	७५९	४.७७	३७२	४.७८	३८७	४.७६
विश्वकर्मा	१३०२	८.१८	६३२	८.१२	६७०	८.२५
राई	९७३	६.१२	४६८	६.०१	५०५	६.२२
परियार	८२४	५.१८	३६४	४.६७	४६०	५.६६
ठकुरी	१४	०.०९	४	०.०५	१०	०.१२
मिजार	९११	५.७३	४२६	५.४७	४८५	५.९७
तेली	११	०.०७	५	०.०६	६	०.०७
सन्यासी/दशनामी	७२	०.४५	२८	०.३६	४४	०.५४
घर्ती/भुजेल	३०६	१.९२	१५२	१.९५	१५४	१.९०
हजाम/ठाकुर	२७	०.१७	१३	०.१७	१४	०.१७
माझी	१८२	१.१४	८६	१.१०	९६	१.१८
सुनुवार	२७९६	१७.५७	१३८४	१७.७७	१४१२	१७.३८
अन्य	४२	०.२६	२०	०.२६	२२	०.२७

### मातृभाषाको अवस्था

यस गाउँपालिकामा २०७८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको अवस्था हेर्दा प्रमुख ५ वटा मातृभाषाले ९०% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा नेपाली(६४.६८%), मगर धुत (१५.३६%), सुनुवार (६.७९%), तामाङ (४.५५%) र वाम्बुले (३.६०%) रहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ११.१२ मा दिइएको छ।

तालिका ११.१२ : गाउँपालिकामा बोलिने मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	१५९१०	१००	७७८७	१००	८१२३	१००
नेपाली	१०२९१	६४.६८	५००४	६४.२६	५२८७	६५.०९
मैथिली	२१	०.१३	१२	०.१५	९	०.११
तामाङ	७२४	४.५५	३६९	४.७४	३५५	४.३७
नेपालभाषा (नेवारी)	४०१	२.५२	१९५	२.५०	२०६	२.५४
मगर धुत	२४४४	१५.३६	१२००	१५.४१	१२४४	१५.३१
राई	२२६	१.४२	१०३	१.३२	१२३	१.५१
सुनुवार	१०८१	६.७९	५४७	७.०२	५३४	६.५७
वाम्बुले	५७२	३.६०	२८४	३.६५	२८८	३.५५
जेरो/जेरुङ	१४१	०.८९	६७	०.८६	७४	०.९१
अन्य	९	०.०६	६	०.०८	३	०.०४

### धर्म सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार नेपालमा जम्मा १० वटा धर्म देखिएका छन् जसमध्ये यस गाउँपालिकामा ४ वटा धर्म मान्नेव्यक्तिहरू रहेका छन् । २०७८ सालको जनगणना अनुसार यस गाउँपालिकामा मानिने धर्म अनुसार हेर्दा सबैभन्दा बढी हिन्दु धर्म मान्ने ११९४३ (७५.०७%) जना रहेको छ भने सबैभन्दा कम क्रिश्चियन धर्म मान्ने २८० (१.७६%) जना रहेका छन् । यस सम्बन्धीविस्तृत विवरण तलको तालिका ११.१३ मा दिइएको छ ।

तालिका ११.१३ : गाउँपालिकामा धर्म अनुसारको जनसंख्या

धर्म	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	१५९१०	१००.०	७७८७	१००.०	८१२३	१००.०
हिन्दु	११९४३	७५.०७	५८२८	७४.८४	६११५	७५.२८
बौद्ध	१२२२	७.६८	६१८	७.९४	६०४	७.४४

जिल्ला वस्तुगत विवरण, सिन्धुली  
१४४।पेज

धर्म	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
किरात	२४६५	१५.४९	१२०५	१५.४७	१२६०	१५.५१
क्रिश्चियन	२८०	१.७६	१३६	१.७५	१४४	१.७७

### पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

फिक्कल गाउँपालिकामा ५ वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरू १५२८ जना रहेकोमा ७४.०२% बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको देखिन्छ। कुल छोराको संख्यामध्ये ७४.०७%को जन्म दर्ता भएको देखिन्छ भने कुल छोरीको संख्यामध्ये ७३.६५% को जन्मदर्ता भएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका ११.१४ मा दिइएको छ।

तालिका ११.१४ : पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

५ वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका जनसंख्या	जम्मा बालबालिका	जन्मदर्ता भएका	जन्मदर्ता नभएका
जम्मा	१५२८	११३१	३९७
प्रतिशत	१००	७४.०२	२५.९८
छोराको संख्या	७८८	५८६	२०२
प्रतिशत	१००	७४.३७	२५.६३
छोरीको संख्या	७४०	५४५	१९५
प्रतिशत	१००	७३.६५	२६.३५

### कृषि सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा राष्ट्रिय कृषि गणना सञ्चालनको लागि प्रत्येक परिवारमा जग्गा जमिन तथा पशुपन्छीको विवरण सहित कृषक परिवार विवरणका आधारमा नमुना फ्रेम (Sample Frame) तयार गरिएको थियो । उक्त फ्रेमका आधारमा वडा वा गणना क्षेत्र छनोट गरी कृषि परिवारको विस्तृत विवरण संकलन गरिएको थियो । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार फिक्कल गाउँपालिकामा ३,४३६ (संस्थागत बाहेक) घरपरिवारमा जनसंख्या रहेको छ । राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार फिक्कल गाउँपालिकाको कुल ३,४३६ घरपरिवार मध्ये जम्मा ३,२७४ कृषक परिवार रहेको देखिन्छ जुन कुल परिवारको ९५.३% हुन आउँछ । फिक्कल गाउँपालिकामा रहेका ३,२७४ कृषक परिवारले जम्मा ७,७९३ वटा कित्ता जग्गामा १,९४९.७ हेक्टर जमिनमा कृषि चलन गरेको देखिन्छ । यस हिसाबले औषतमा एउटा कृषक

जिल्ला वस्तुगत विवरण, सिन्धुली

१४५।पेज

परिवारले २.४ कित्ता जग्गामा खेती गरेको देखिन्छ भने औषतमा एक कृषक परिवारसँग ०.६० हेक्टर कृषि जमिन रहेको देखिन्छ । फिक्कल गाँउपालिकामा खेती गरिएको कुल १,९४९.७ हेक्टर जमिन मध्ये ३०६.७ हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ । यस हिसावले कुल कृषि योग्य जग्गाको १५.७३% भूभागमा मात्र सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ ।

तालिका ११.१५ : कृषक संख्या, चलन गरेको जग्गाको क्षेत्रफल, कित्ता संख्या र सिंचित क्षेत्रफल

क्षेत्र	संख्या/क्षेत्रफल (हेक्टर)
कृषक परिवार जम्मा संख्या	३,२७४
कृषक परिवारले चलन गरेको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	१,९४९.७
जम्मा कित्ता संख्या	७,७९३
औषत कित्ता संख्या	२.४
सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)	३०६.७

### जग्गाको उपभोग

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस गाँउपालिकामा जग्गाको उपभोग सम्बन्धी विवरण हेर्दा कृषक परिवारले आफ्नो स्वामित्वको जग्गामा मात्र कृषि चलन गर्ने परिवार संख्या २,९९५ (९१.५%) रहेको देखिन्छ जसले १,७६७ हेक्टर (९०.६%) जग्गामा कृषि चलन गरेको पाइन्छ । त्यस्तै एक भन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने कृषक परिवार संख्या २७९ (८.५ %) रहेको र यस्तो जग्गाको क्षेत्रफल १८५.७ हेक्टर (९.४%) रहेको छ ।

तालिका ११.१६ : कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको उपभोग

कृषक परिवारको किसिम	परिवार संख्या	%	क्षेत्रफल (हेक्टर)	%
जम्मा	३,२७४	१००	१,९४९.७	१००
एक प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने	२,९९५	९१.५	१,७६७	९०.६
परिवारको हकको जग्गा मात्र कमाउने	२,९७८	९१.४३	१,७५२.७	९१.१९
अरूको हकको जग्गा मात्र कमाउने	१७	०.५७	१४.३	०.८१
अन्य प्रकारको उपभोग अन्तर्गत	०		०	
एकभन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने	२७९	८.५	१८२.७	९.४

जिल्ला वस्तुगत विवरण, सिन्धुली

१४६।पेज

## जग्गाको उपयोग

कृषि चलनले के कस्ता बाली कति क्षेत्रफलमा लगाएको छ भन्नेविश्लेषण गर्दा राष्ट्रिय कृषि गणनाको नतिजा अनुसार यस गाँउपालिकामा खेतीयोग्य जग्गामा कृषि चलन गर्ने परिवार संख्या ३,२६५ छ भने खेतीयोग्य जमिनको कुल क्षेत्रफल १,४२५.९ हेक्टर रहेको छ जुन ७३.१% हो।

खेतीयोग्य जग्गामा खेतीपाती गरिरहेका ३,२६५ परिवार मध्ये सबै परिवारले १,३६.८ हेक्टर (६८.६%) जग्गामा अस्थायी बाली लगाएको पाइन्छ । त्यस्तै अन्य खेतीयोग्य जग्गामा बाली लगाउने कृषक परिवारको संख्या ५३१ र यस्ता जग्गाको क्षेत्रफल ८९.१ हेक्टर (४.६%) रहेको छ । यसैगरी १,१०६ कृषक परिवारले २५३ हेक्टर जमिन (१३%) मा स्थायी बाली लगाएको पाइन्छ । त्यस्तै स्थायी चौरचरन, निजी वनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गाको क्षेत्रफल २७०.८ हेक्टर रहेको पाइन्छ ।

तालिका ११.१७ : कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको उपयोग

कृषक परिवारको किसिम	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	क्षेत्रफल(%)
जम्मा	३,२७४	१,९४९.७	१००
जम्मा खेतीयोग्य जग्गा	३,२६५	१,४२५.९	७३.१
अस्थायी बाली लागेको जग्गा	३,२६५	१,३६.८	६८.६
अन्य खेतीयोग्य जग्गा	५३१	८९.१	४.६
स्थायी बाली लागेको जग्गा	१,१०६	२५३	१३
स्थायी चौरचरन, निजी वनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गा	३,२७४	२७०.८	१३.९

## पशुपन्छीको विवरण

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवार र पशुचौपायाको संख्या हेर्दा यस फिक्कल गाँउपालिकाका कुल ३,२७४ कृषक परिवारहरू मध्ये जम्मा ३,१७८ कृषक परिवार (९७.१%)ले पशुचौपाया पालन गरेकोदेखिन्छ । ती मध्ये २,६३८ कृषक परिवारले ९,४९९ वटा गाई/गोरु पालेको, १,६६३ कृषक परिवारले ३,५६२ वटा राँगा/भैसी पालेको, २,७३४ कृषक परिवारले २६,३७२ वटा बाख्रा/च्याडग्रा पालेको, २६ कृषक परिवारले ७१५ वटा भेंडा/भेंडी पालेको, १,०८० कृषक परिवारले २,२२१ वटा सुँगुर/बंगुर पालेको

देखिन्छ । यसैगरी कुखुरा तथा अन्य पन्छीतर्फहेर्दा २,८०४ कृषक परिवारसँग ३५,९१६ वटा कुखुरा र १०४ कृषक परिवारले ९७५ वटा अन्य पन्छीहरू पालेको देखिन्छ ।

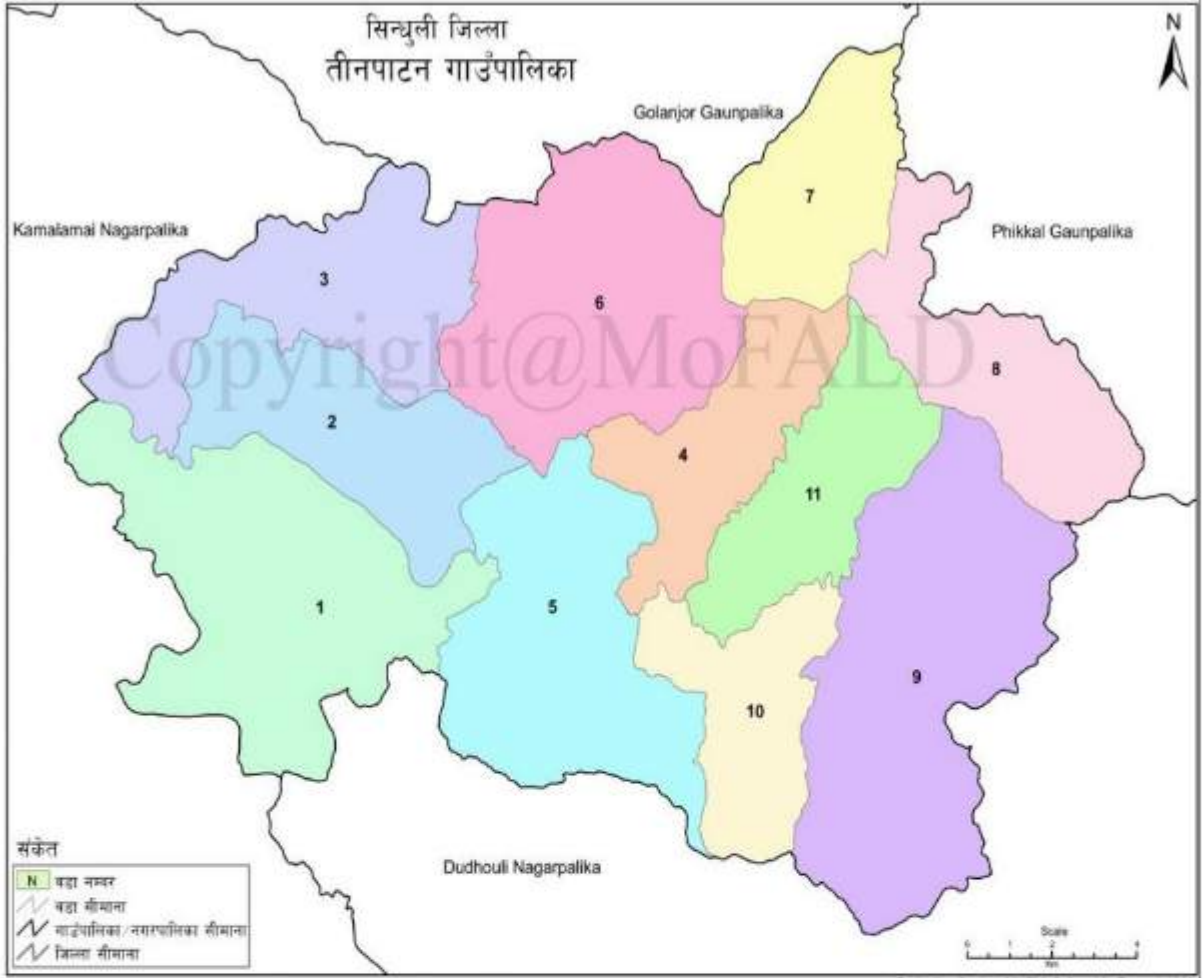
1

विवरण	संख्या	%
जम्मा कृषक परिवार	३,२७४	१००
पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवार	३,१७८	९७.१

तालिका ११.१८ : पाल्तु चौपाया र पन्छीको संख्या र कृषक परिवार

कृषक परिवारको किसिम	पाल्तु चौपाया/पन्छी पाल्ने कृषक परिवार	पाल्तु चौपाया/पन्छीको	
	संख्या	संख्या	%
पशु	३,१७८	४२,३६९	१००
गाईगोरू	२,६३८	९,४९९	२२.४२
राँगा/भैसी	१,६६३	३,५६२	८.४१
बाखा/च्याङ्गा	२,७३४	२६,३७२	६२.२४
भेडा/भेडी	२६	७१५	१.६९
सुगुर/बंगुर	१,०८०	२,२२१	५.२४
अन्य पशु	०	०	०.००
पन्छी		३६,८९१	१००
कुखुरा	२,८०४	३५,९१६	९७.३६
अन्य पन्छी	१०४	९७५	२.६४

## खण्ड १२: तीनपाटन गाउँपालिका



जम्मा जनसंख्या : ३४८८९ (संस्थागत बाहेक)

क्षेत्रफल : २८०.२६ वर्ग कि.मि.

जम्मा वडा संख्या : ११

केन्द्र : लाम्पनटार

### सिमाना

पूर्व: दुधौली न.पा. र फिक्कल गा.पा.

पश्चिम: कमलामाई न.पा.

उत्तर: गोलन्जोर गा.पा.

दक्षिण: कमलामाई न.पा. र दुधौलीन.पा.

जिल्ला वस्तुगत विवरण, सिन्धुली

१४९।पेज

## परिचय

जिल्ला सदरमुकामदेखितीनपाटन गाउँपालिकाको कार्यालय सम्मको दुरी: ३८ कि.मि.

तालिका १२.१ : तीनपाटन गा.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी

वडा नं.	तीनपाटन गा.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मि.)	वडा नं.	तीनपाटन गा.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मि.)
१	१५	७	२०
२	१६	८	१०
३	२५	९	१०
४	७	१०	४
५	८	११	१
६	१५		

## मुख्य वनस्पति तथा वन्यजन्तुहरू

वनस्पतिहरू: साल, सिमल, चिलाउने, चाप, अलैची, सिन्कौली, धुपी, सल्ला

वन्यजन्तुहरू: मृग, घोरल, चितल, खरायो, बाघ, भालु, स्याल, जरायो, वादर

चराचुरुंगीहरू: मयुर, कालिज, ढुकुर, परेवा, गिद्ध, चिल, बकुल्ला, कोइली

जडीबुटीहरू: बोजो, कुरिलो

## प्रमुख चाडपर्वहरू

चाडपर्वहरू: दशैं, तिहार, माघे संक्रान्ती, ल्होसार, तीज

## प्रमुखधार्मिक स्थलहरू

धार्मिक स्थलहरू: इच्छाश्वरी मन्दिर, बेङ्कटेश्वर मन्दिर, चँदाहा सिम्ले मन्दिर

## उत्पादन हुने मुख्य बाली

अस्थायी बाली: धान, मकै, आलु, तरकारी, तोरी

## एग्रीभेटहरूको संख्या: १०

जिल्ला वस्तुगत विवरण, सिन्धुली

१५०।पेज



मुख्य नदी/खोला : भालु खोला, चँदाहा खोला, लङ्गुर खोला, वाक्सु खोला, हाँडी खोला, हिले खोला

स्थानीय हाट बजारहरूको विवरण:

तालिका १२.२ : स्थानीय हाट बजारहरूको विवरण

हाट बजारको नाम	ठेगाना	हाट बजार लाग्ने दिन
चकमके बजार	तीनपाटन गा.पा.-११	शुक्रवार
भिमस्थान बजार	तीनपाटन गा.पा.-२	बुधवार
मझुवा दोभान बजार	तीनपाटन गा.पा.-५	विहिवार

सहकारीसंस्थाहरूको प्रकार र संख्या

तालिका १२.३ : सहकारी संस्थाहरूको विवरण

सहकारी संस्थाको प्रकार	संख्या
बचत तथा ऋण	२१
कृषि सहकारी	३२
उपभोक्ता सहकारी	८
दुग्ध सहकारी	५

व्यक्तिगत घटना दर्ताको संख्या

तालिका १२.४ : व्यक्तिगत घटना दर्ताको विवरण

आ.व	घटनाको विवरण					
	जन्मदर्ता	विवाह दर्ता	मृत्यु दर्ता	पारपाचुके	बसोइसराई गरी आएको	बसोइसराई गरी गएको
२०७९/८०	११९९	४९७	२५१	४२	३६	१००
२०७८/७९	१२८६	५३६	२८१	१९	७२	१४८
२०७७/७८	७६२	२९६	१६७	२	२९	११०

परिवारमा खानेपानीको मुख्य स्रोत

जिल्ला वस्तुगत विवरण, सिन्धुली

१५१।पेज

जनगणनाको प्राप्त नतिजाअनुसार यस गाउँपालिकाको कुल ७९१८ (संस्थागत बाहेक)परिवार मध्ये खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) प्रयोग गर्ने २७.७% र धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर) ५३.७%, टयुववेल/हाते पम्प ०.९%, ढाकिएको इनार १.७%, खुला इनार/कुवा ४.३%, मूल धारा १०.८%, नदी/खोला ०.७%, जार बोतल ०.०१% र अन्य स्रोत प्रयोग गर्ने परिवार ०.१% रहेका छन् ।

वडागत रूपमा हेर्दा वडा नं. ३ मा सबैभन्दा बढी ६१.२% परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ भने सबैभन्दा कम वडा नं. ५ मा ३.८%परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १२.५ मा दिइएको छ ।

तालिका १२.५ : खानेपानीको मुख्य स्रोत अनुसार परिवारको संख्या

वडा नं.	संख्या/ %	जम्मा परिवार संख्या	पिउने पानीको मुख्य स्रोत								
			धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र)	धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर)	टयुबवेल/हाते पम्प	ढाकिएको इनार	खुला इनार/ कुवा	मूल धारा	नदी/ खोला	जार बोतल	अन्य
१	संख्या	८३७	५०	५२२	२०	२९	१०२	१०६	७	१	०
	%	१००	६.०	६२.४	२.४	३.५	१२.२	१२.७	०.८	०.१	०.०
२	संख्या	८६६	३१५	४७१	४७	१४	१६	०	३	०	०
	%	१००	३६.४	५४.४	५.४	१.६	१.८	०.०	०.३	०.०	०.०
३	संख्या	५३३	३२६	८३	०	१९	२२	५१	३२	०	०
	%	१००	६१.२	१५.६	०.०	३.६	४.१	९.६	६.०	०.०	०.०
४	संख्या	७११	२६४	३०१	०	१०	५७	७७	०	१	१
	%	१००	३७.१	४२.३	०.०	१.४	८.०	१०.८	०.०	०.१	०.१
५	संख्या	८६१	३३	५४८	३	२	३९	२२९	७	०	०
	%	१००	३.८	६३.६	०.३	०.२	४.५	२६.६	०.८	०.०	०.०
६	संख्या	८१६	४०१	३८८	०	१०	२	१४	१	०	०
	%	१००	४९.१	४७.५	०.०	१.२	०.२	१.७	०.१	०.०	०.०
७	संख्या	३९२	२४	३५८	०	०	८	१	१	०	०
	%	१००	६.१	९१.३	०.०	०.०	२.०	०.३	०.३	०.०	०.०
८	संख्या	६१९	२४८	२८२	०	१	५	८३	०	०	०
	%	१००	४०.१	४५.६	०.०	०.२	०.८	१३.४	०.०	०.०	०.०

वडा नं.	संख्या/ %	जम्मा परिवार संख्या	पिउने पानीको मुख्य स्रोत								
			धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र)	धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर)	ट्युबवेल/हाते पम्प	ढाकिएको इनार	खुला इनार/ कुवा	मूल धारा	नदी/ खोला	जार बोटल	अन्य
९	संख्या	८१०	२८०	३८०	१	४	३३	९८	४	०	१०
	%	१००	३४.६	४६.९	०.१	०.५	४.१	१२.१	०.५	०.०	१.२
१०	संख्या	५४३	९६	२९५	१	१९	१९	११३	०	०	०
	%	१००	१७.७	५४.३	०.२	३.५	३.५	२०.८	०.०	०.०	०.०
११	संख्या	९३०	१५३	६२७	०	२३	३९	८५	३	०	०
	%	१००	१६.५	६७.४	०.०	२.५	४.२	९.१	०.३	०.०	०.०
जम्मा	संख्या	७९१८	२१९०	४२५५	७२	१३१	३४२	८५७	५८	२	११
	%	१००	२७.७	५३.७	०.९	१.७	४.३	१०.८	०.७	०.०	०.१

## परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन

जनगणनाको नतिजाले यस गाउँपालिकाको कुल परिवारमध्ये सबैभन्दा बढी (८६.६०%) परिवारले खाना पकाउन अक्सर काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने गरेको देखाएको छ । खाना पकाउन अक्सर एल.पि. ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार १२.९५% रहेका छन् भने बिजुली प्रयोग गर्ने परिवार ०.०१%, बायोग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार ०.४२% र मट्टितेल प्रयोग गर्ने परिवार ०.०१% रहेको छ भने बाँकी अन्य रहेका छन् ।

वडा अनुसार खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन हेर्दा सबैभन्दा बढी काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार वडा नं. ७ मा ९९.२% र कम वडा नं. २ मा ५७.९% रहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १२.६ मा दिइएको छ।

तालिका १२.६ : परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	खाना पकाउने इन्धनको मुख्य स्रोत						
			काठ/दाउरा	एल.पि. ग्याँस	बिजुली	गुइठा/गोहरा	बायो ग्याँस	मट्टितेल	अन्य
१	संख्या	८३७	७५१	८३	०	०	३	०	०
	%	१००	८९.७	९.९	०.०	०.०	०.४	०.०	०.०
२	संख्या	८६६	५०१	३३९	०	०	२६	०	०
	%	१००	५७.९	३९.१	०.०	०.०	३.०	०.०	०.०
३	संख्या	५३३	५२०	१३	०	०	०	०	०
	%	१००	९७.६	२.४	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
४	संख्या	७११	६४९	६२	०	०	०	०	०
	%	१००	९१.३	८.७	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
५	संख्या	८६१	७८४	७७	०	०	०	०	०
	%	१००	९१.१	८.९	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
६	संख्या	८१६	८००	१६	०	०	०	०	०
	%	१००	९८.०	२.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
७	संख्या	३९२	३८९	३	०	०	०	०	०
	%	१००	९९.२	०.८	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
८	संख्या	६१९	५९३	२५	०	०	१	०	०
	%	१००	९५.८	४.०	०.०	०.०	०.२	०.०	०.०
९	संख्या	८१०	७६५	४२	०	०	२	०	१
	%	१००	९४.४	५.२	०.०	०.०	०.२	०.०	०.१

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	खाना पकाउने इन्धनको मुख्य स्रोत						
			काठ/दाउरा	एल.पि. ग्याँस	बिजुली	गुइठा/गोहरा	बायो ग्याँस	मट्टितेल	अन्य
१०	संख्या	५४३	५०९	३३	०	०	१	०	०
	%	१००	९३.७	६.१	०.०	०.०	०.२	०.०	०.०
११	संख्या	९३०	५९६	३३२	१	०	०	१	०
	%	१००	६४.१	३५.७	०.१	०.०	०.०	०.१	०.०
जम्मा	संख्या	७९१८	६८५७	१०२५	१	०	३३	१	१
	%	१००	८६.६०	१२.९५	०.०१	०.००	०.४२	०.०१	०.०१

### परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत

जनगणनाको नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाका ९४.२% परिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय एकाइमा बत्ती बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेको देखिएको छ । त्यसैगरी बत्तीबाल्नका लागि अक्सर सोलार/सौर्यउर्जा प्रयोग गर्ने ५.१% र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार न्यून रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १२.७ मा दिइएको छ ।

तालिका १२.७ : परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको मुख्य स्रोत				
			बिजुली	सोलार/सौर्यउर्जा	मट्टितेल	बायोग्याँस	अन्य
१	संख्या	८३७	८०६	२५	२	०	४
	%	१००	९६.३	३.०	०.२	०.०	०.५
२	संख्या	८६६	८६४	२	०	०	०
	%	१००	९९.८	०.२	०.०	०.०	०.०
३	संख्या	५३३	५०९	२०	२	०	२
	%	१००	९५.५	३.८	०.४	०.०	०.४
४	संख्या	७११	६९६	१५	०	०	०
	%	१००	९७.९	२.१	०.०	०.०	०.०
५	संख्या	८६१	८३४	२३	१	०	३
	%	१००	९६.९	२.७	०.१	०.०	०.३
६	संख्या	८१६	७८७	२७	१	०	१
	%	१००	९६.४	३.३	०.१	०.०	०.१

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको मुख्य स्रोत				
			बिजुली	सोलार/सौर्यउर्जा	मट्टितेल	बायोग्याँस	अन्य
७	संख्या	३९२	३६८	१४	३	०	७
	%	१००	९३.९	३.६	०.८	०.०	१.८
८	संख्या	६१९	५९८	१५	३	०	३
	%	१००	९६.६	२.४	०.५	०.०	०.५
९	संख्या	८१०	५८२	२१४	२	०	१२
	%	१००	७१.९	२६.४	०.२	०.०	१.५
१०	संख्या	५४३	५१८	२२	२	०	१
	%	१००	९५.४	४.१	०.४	०.०	०.२
११	संख्या	९३०	८९५	३०	३	०	२
	%	१००	९६.२	३.२	०.३	०.०	०.२
जम्मा	संख्या	७९१८	७४५७	४०७	१९	०	३५
	%	१००	९४.२	५.१	०.२	०.०	०.४

### परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय

जनगणनाको नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाका कुल ७९१८(संस्थागत बाहेक)परिवारमध्ये अधिकांश ९८.८% परिवारले कुनै न कुनै प्रकारको शौचालयको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने १.२% परिवारहरूसँग मात्र शौचालयको पहुँच नभएको देखिन्छ।

वडागत रूपमा हेर्दा सेप्टिक ट्याङ्कमा जोडिएको फलस भएको शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. ४ मा (९७%) र सबैभन्दा कम वडा नं. ८ मा (४१.२%) रहेका छन् । शौचालय नभएको परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. ९ मा ४.९% रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १२.८ मा दिइएको छ ।

लिका १२.८ : परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय				
			फलस भएको (सार्वजनिक ढल)	फलस भएको (सेप्टिक ट्याङ्क)	साधारण	सार्वजनिक	चर्पी नभएको
१	संख्या	८३७	७	४११	३९९	४	१६
	%	१००	०.८	४९.१	४७.७	०.५	१.९
२	संख्या	८६६	२	६५३	२०३	२	६
	%	१००	०.२	७५.४	२३.४	०.२	०.७

वडा नं.	संख्या/ %	जम्मा परिवार संख्या	परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय				
			फलस भएको (सार्वजनिक ढल)	फलस भएको (सेप्टिक टयाङ्क)	साधारण	सार्वजनिक	चर्पी नभएको
३	संख्या	५३३	४	४६५	६०	१	३
	%	१००	०.८	८७.२	११.३	०.२	०.६
४	संख्या	७११	६	६९०	१२	०	३
	%	१००	०.८	९७.०	१.७	०.०	०.४
५	संख्या	८६१	२	७९९	४८	६	६
	%	१००	०.२	९२.८	५.६	०.७	०.७
६	संख्या	८१६	१०	७३७	५६	१	१२
	%	१००	१.२	९०.३	६.९	०.१	१.५
७	संख्या	३९२	१३	२०९	१६७	०	३
	%	१००	३.३	५३.३	४२.६	०.०	०.८
८	संख्या	६१९	१२	२५५	३४३	४	५
	%	१००	१.९	४१.२	५५.४	०.६	०.८
९	संख्या	८१०	५	७०८	५५	२	४०
	%	१००	०.६	८७.४	६.८	०.२	४.९
१०	संख्या	५४३	६	३४१	१९६	०	०
	%	१००	१.१	६२.८	३६.१	०.०	०.०
११	संख्या	९३०	८	८११	१०६	२	३
	%	१००	०.९	८७.२	११.४	०.२	०.३
जम्मा	संख्या	७९१८	७५	६०७९	१६४५	२२	९७
	%	१००	०.९	७६.८	२०.८	०.३	१.२

### परिवारमा उपलब्ध साधन/सुविधाहरू

जनगणनामा देशका हरेक परिवारमा भएका साधन तथा सेवा सुविधाहरूका विवरण अनुसार यस गाउँपालिकामा ६.१४% परिवारहरूमा उल्लिखित कुनै पनि साधन/सुविधाहरू उपलब्ध नभएको पाइयो भने ९३.८६% परिवारमा कम्तिमा एक किसिमको साधन/सुविधा उपलब्ध भएको पाइएको छ । यस गाउँपालिकामा साधारण मोबाइल फोन हुने ९२.९५% र स्मार्ट मोबाइल फोन हुने ६२.३७% परिवार देखिएको छ । यसैगरी वडागत रूपमा हेर्दा कुनै पनि सुविधा उपलब्ध नभएको परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. ९ मा १४.९४% र कम वडा नं. ११ मा २.२६% रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १२.९ मा दिइएको छ ।



तालिका १२.९ : घरायसी साधन/सुविधा अनुसारको परिवार संख्याको विवरण

वडा नं.	संख्या/%	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	तीनपाटन	
जम्मा परिवार संख्या	संख्या	८३७	८६६	५३३	७११	८६१	८१६	३९२	६१९	८१०	५४३	९३०	७९१८	
कुनै सुविधा नभएको परिवार	संख्या	४५	३६	३५	२४	२५	८३	२४	५३	१२१	१९	२१	४८६	
	%	५.३८	४.१६	६.५७	३.३८	२.९०	१०.१७	६.१२	८.५६	१४.९४	३.५०	२.२६	६.१४	
कम्तिमा एक सुविधा भएको परिवार	संख्या	७९२	८३०	४९८	६८७	८३६	७३३	३६८	५६६	६८९	५२४	९०९	७४३२	
	%	९४.६२	९५.८४	९३.४३	९६.६२	९७.१०	८९.८३	९३.८८	९१.४४	८५.०६	९६.५०	९७.७४	९३.८६	
घरायसी सुविधाका साधनहरू	रेडियो सुविधा	संख्या	३३५	५२५	२२१	२८७	२३२	४६१	१३२	४७३	३४५	१८६	३१४	३५११
		%	४२.३०	६३.२५	४४.३८	४१.७८	२७.७५	६२.८९	३५.८७	८३.५७	५०.०७	३५.५०	३४.५४	४७.२४
	टेलिभिजन	संख्या	२९८	५०३	१४२	२२३	४२७	१७१	६६	२१३	१६१	१७५	३६७	२७४६
		%	३७.६३	६०.६०	२८.५१	३२.४६	५१.०८	२३.३३	१७.९३	३७.६३	२३.३७	३३.४०	४०.३७	३६.९५
	ल्याण्डलाइनटेलि फोन	संख्या	१	१३	०	१	९	२	३	१४	०	५	६	५४
		%	०.१३	१.५७	०.००	०.१५	१.०८	०.२७	०.८२	२.४७	०.००	०.९५	०.६६	०.७३
	मोबाइलफोन (साधारण)	संख्या	७१०	७६८	४८२	६५९	७७४	६९७	३४९	४५०	६५१	५२१	८४७	६९०८
		%	८९.६५	९२.५३	९६.७९	९५.९२	९२.५८	९५.०९	९४.८४	७९.५१	९४.४८	९९.४३	९३.१८	९२.९५
	स्मार्टमोबाइलफोन	संख्या	४८९	६१४	२७०	४६७	५१३	४७५	१५५	३२७	३९३	२८१	६५१	४६३५
		%	६१.७४	७३.९८	५४.२२	६७.९८	६१.३६	६४.८०	४२.१२	५७.७७	५७.०४	५३.६३	७१.६२	६२.३७
	कम्प्युटर/ ल्यापटप	संख्या	११	५३	१२	३०	२५	१३	८	२५	११	१०	८१	२७९
		%	१.३९	६.३९	२.४१	४.३७	२.९९	१.७७	२.१७	४.४२	१.६०	१.९१	८.९१	३.७५

वडा नं.	संख्या/%	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	तीनपाटन
इन्टरनेटसुविधा	संख्या	११५	३७	३४	११८	१४७	१८७	१	५७	६५	९९	३१४	१५०८
	%	१४.५२	४४.७०	६.८३	१७.१८	१७.५८	२५.५१	०.२७	१०.०७	९.४३	१८.८९	३४.५४	२०.२९
कार/जीप/भ्यान	संख्या	२	३	२	०	६	१	३	०	५	४	१६	४२
	%	०.२५	०.३६	०.४०	०.००	०.७२	०.१४	०.८२	०.००	०.७३	०.७६	१.७६	०.५७
मोटरसाइकल/ स्कुटर	संख्या	४०	१२९	३५	७४	७४	५०	४८	११०	५८	४२	२११	८७१
	%	५.०५	१५.५४	७.०३	१०.७७	८.८५	६.८२	१३.०४	१९.४३	८.४२	८.०२	२३.२१	११.७२
साइकल	संख्या	१७	४५	३	४	८९	१	३	१	३	५	१५	१८६
	%	२.१५	५.४२	०.६०	०.५८	१०.६५	०.१४	०.८२	०.१८	०.४४	०.९५	१.६५	२.५०
विद्युतीयपंखा	संख्या	२६०	४८७	६१	४१	२२८	३	१	४	१३	४६	२८३	१४२७
	%	३२.८३	५८.६७	१२.२५	५.९७	२७.२७	०.४१	०.२७	०.७१	१.८९	८.७८	३१.१३	१९.२०
रेफ्रिजरेटर	संख्या	१२४	१४०	८	४	५२	५	१	१	६	२७	७६	४४४
	%	१५.६६	१६.८७	१.६१	०.५८	६.२२	०.६८	०.२७	०.१८	०.८७	५.१५	८.३६	५.९७
वासिडमेशिन	संख्या	०	१	०	०	०	०	०	२	०	०	७	१०
	%	०	०.१२	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.३५	०.००	०.००	०.७७	०.१३
एयरकन्डिसनर	संख्या	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	२
	%	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०.२२	०.०३

## जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवार संख्या, परिवारको औसत आकार र साक्षरता दर

जनगणनाको अन्तिम नतिजाअनुसारतीनपाटन गाउँपालिकाको जनसंख्या ३४८८९ जना रहेको छ । यस गाउँपालिकाभित्र ७९१८ परिवारहरू बसोबास गरेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा परिवारको औसत आकार ४.४१ रहेको छ भने लैङ्गिक अनुपात ९६.१५ (अर्थात १०० जना महिलामा ९६.१५ जना पुरुष) र साक्षरता दर ७१.७३% रहेको छ ।

वडा अनुसार सबैभन्दा कम जनसंख्या (१७९० जना) वडा नं. ७ मार वढी जनसंख्या (३९५३ जना) वडा नं. ६मा रहेको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १२.१० मा दिइएको छ।

तालिका १२.१० : जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवार संख्या र परिवारको औसत आकार

स्थानीय तह/वडा	२०७८							साक्षरता दर (प्रतिशतमा)		
	परिवार संख्या	जम्माजनसंख्या	पुरुष	महिला	परिवारकोऔसत आकार	लैङ्गिकअनुपात	जम्मा	पुरुष	महिला	
तीनपाटन गा.पा.	७९१८	३४८८९	१७१०२	१७७८७	४.४१	९६.१५	७१.७३	७८.६१	६५.२०	
१	८३७	३४६८	१६९९	१७६९	४.१४	९६.०४	७१.७३	८०.२०	६३.६४	
२	८६६	३५३१	१७३८	१७९३	४.०८	९६.९३	७३.५६	८०.६३	६६.७९	
३	५३३	२१९६	१०५०	११४६	४.१२	९१.६२	७५.५३	८३.७६	६८.१२	
४	७११	३११४	१५०४	१६१०	४.३८	९३.४२	७०.३३	७७.१५	६४.०४	
५	८६१	३५७८	१६८८	१८९०	४.१६	८९.३१	७२.९४	८१.७९	६५.१८	
६	८१६	३९५३	१९४९	२००४	४.८४	९७.२६	७१.१९	७७.५२	६५.०८	
७	३९२	१७९०	८८४	९०६	४.५७	९७.५७	५८.७७	६५.५४	५२.२७	
८	६१९	३१००	१५७६	१५२४	५.०१	१०३.४१	७४.६६	७८.१७	७१.०९	
९	८१०	३७३२	१८५२	१८८०	४.६१	९८.५१	७१.१९	७७.०६	६५.४२	
१०	५४३	२४७९	१२१८	१२६१	४.५७	९६.५९	६९.१९	७५.४८	६३.२९	
११	९३०	३९४८	१९४४	२००४	४.२५	९७.०१	७४.१५	८१.७४	६६.९०	

## गाउँपालिकामा जातजातिको अवस्था

यस गाउँपालिकामा २०७८ सालको जनगणनाअनुसार जातजातिको अवस्था हेर्दा प्रमुख ५ वटा जातिले ५०% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा मगर (३३.८१%), तामाङ (१४.९९%), नेवार (१०.४५%), क्षेत्री (१०.३२%) र ब्राह्मण(९.९३%) रहेका छन् ।

यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १२.११ मा दिइएको छ।

तालिका १२.११ : गाउँपालिकामा जातजाति अनुसारको जनसंख्या

जातजातिको नाम	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	३४८८९	१००.००	१७१०२	१००.००	१७७८७	१००.००
क्षेत्री	३५९९	१०.३२	१८०५	१०.५५	१७९४	१०.०९
ब्राह्मण (पहाड)	३४६३	९.९३	१७१०	१०.००	१७५३	९.८६
मगर	११७९६	३३.८१	५७७२	३३.७५	६०२४	३३.८७
तामाङ	५२३०	१४.९९	२५३९	१४.८५	२६९१	१५.१३
नेवा: (नेवार)	३६४५	१०.४५	१७८४	१०.४३	१८६१	१०.४६
विश्वकर्मा	१७१४	४.९१	८०७	४.७२	९०७	५.१०
राई	२९	०.०८	१३	०.०८	१६	०.०९
गुरुङ	११	०.०३	५	०.०३	६	०.०३
परियार	१६१७	४.६३	७८९	४.६१	८२८	४.६६
ठकुरी	२४१	०.६९	१११	०.६५	१३०	०.७३
मिजार	२१२४	६.०९	१०५५	६.१७	१०६९	६.०१
सन्यासी/दशनामी	११४	०.३३	६०	०.३५	५४	०.३०
कलवार	१०	०.०३	५	०.०३	५	०.०३
घर्ती/भुजेल	४७५	१.३६	२३५	१.३७	२४०	१.३५
माझी	४१७	१.२०	२०३	१.१९	२१४	१.२०
सुनुवार	२७५	०.७९	१३९	०.८१	१३६	०.७६
बादी	२१	०.०६	१०	०.०६	११	०.०६
हायू	२५	०.०७	१०	०.०६	१५	०.०८
अन्य	८३	०.२४	५०	०.२९	३३	०.१९

### मातृभाषाको अवस्था

यस गाउँपालिकामा २०७८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको अवस्था हेर्दा प्रमुख ४ वटा मातृभाषाले ९०% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा नेपाली(६०.०४%), मगर धुत (२५.१९%), तामाङ (१२.३२%) रनेवारी (२.०३%) रहेका छन्। यस सम्बन्धीविस्तृत विवरण तलको तालिका १२.१२ मा दिइएको छ।

तालिका १२.१२ : गाउँपालिकामा बोलिने मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	३४८८९	१००	१७१०२	१००	१७७८७	१००
नेपाली	२०९४६	६०.०४	१०३१६	६०.३२	१०६३०	५९.७६
मैथिली	४७	०.१३	२८	०.१६	१९	०.११
तामाङ	४२९८	१२.३२	२०८१	१२.१७	२२१७	१२.४६
नेपालभाषा (नेवारी)	७०९	२.०३	३४६	२.०२	३६३	२.०४
मगर धुत	८७८७	२५.१९	४२८१	२५.०३	४५०६	२५.३३
राई	२६	०.०७	१२	०.०७	१४	०.०८
सुनुवार	३९	०.११	१९	०.११	२०	०.११
अन्य	३७	०.११	१९	०.११	१८	०.१०

### धर्म सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार नेपालमा जम्मा १० वटा धर्म देखिएका छन् जसमध्ये यस गाउँपालिकामा ५ वटा धर्म मान्नेव्यक्तिहरू रहेका छन् । २०७८ सालको जनगणना अनुसार यस गाउँपालिकामा मानिने धर्म अनुसार हेर्दा सबैभन्दा बढी हिन्दु धर्म मान्ने २९१९७ (८३.६९%) जना रहेको छ भने सबैभन्दा कम इस्लाम धर्म मान्ने ४ (०.०१%) जना रहेका छन् । यस सम्बन्धीविस्तृत विवरण तलको तालिका १२.१३ मा दिइएको छ ।

तालिका १२.१३ : गाउँपालिकामा धर्म अनुसारको जनसंख्या

धर्म	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	३४८८९	१००	१७१०२	१००	१७७८७	१००
हिन्दु	२९१९७	८३.६९	१४३५३	८३.९३	१४८४४	८३.४५
बौद्ध	५३००	१५.१९	२५७८	१५.०७	२७२२	१५.३०
इस्लाम	४	०.०१	४	०.०२	०	०.००
क्रिश्चियन	३३२	०.९५	१४४	०.८४	१८८	१.०६
प्रकृती	५६	०.१६	२३	०.१३	३३	०.१९

## पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

तीनपाटन गाउँपालिकामा ५ वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरू ३४४३ जना रहेकोमा ७४.२१% बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको देखिन्छ। कुल छोराको संख्यामध्ये ७४.४४% को जन्म दर्ता भएको देखिन्छ भने कुल छोरीको संख्यामध्ये ७३.९६% को जन्मदर्ता भएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १२.१४ मा दिइएको छ।

तालिका १२.१४ : पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

५ वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका जनसंख्या	जम्मा बालबालिका	जन्मदर्ता भएका	जन्मदर्ता नभएका
जम्मा	३४४३	२५५५	८८८
प्रतिशत	१००	७४.२१	२५.७९
छोराको संख्या	१८१५	१३५१	४६४
प्रतिशत	१००	७४.४४	२५.५६
छोरीको संख्या	१६२८	१२०४	४२४
प्रतिशत	१००	७३.९६	२६.०४

## कृषि सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा राष्ट्रिय कृषि गणना सञ्चालनको लागि प्रत्येक परिवारमा जग्गा जमिन तथा पशुपन्छीको विवरण सहित कृषक परिवार विवरणका आधारमा नमुना फ्रेम (Sample Frame) तयार गरिएको थियो। उक्त फ्रेमका आधारमा वडा वा गणना क्षेत्र छनोट गरी कृषि परिवारको विस्तृत विवरण संकलन गरिएको थियो। राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार तीनपाटन गाउँपालिकामा ७,९१८ (संस्थागत बाहेक) घरपरिवारमा जनसंख्या रहेको छ। राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार तीनपाटन गाउँपालिकाको कुल ७,९१८ घरपरिवार मध्ये जम्मा ७,२५९ कृषक परिवार रहेको देखिन्छ जुन कुल परिवारको ९१.७% हुन आउँछ। तीनपाटन गाउँपालिकामा रहेका ७,२५९ कृषक परिवारले जम्मा १६,९३४ वटा कित्ता जग्गामा ३,३३९.५ हेक्टर जमिनमा कृषि चलन गरेको देखिन्छ। यस हिसाबले औषतमा एउटा कृषक परिवारले २.३ कित्ता जग्गामा खेती गरेको देखिन्छ भने औषतमा एक कृषक परिवारसँग ०.४६ हेक्टर कृषि जमिन रहेको देखिन्छ। तीनपाटन गाउँपालिकामा खेती गरिएको कुल ३,३३९.५ हेक्टर जमिन मध्ये १,६१६.१ हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ। यस हिसाबले कुल कृषि योग्य जग्गाको ४८.३९% भूभागमा मात्र सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ।

तालिका १२.१५ : कृषक संख्या, चलन गरेको जग्गाको क्षेत्रफल, कित्ता संख्या र सिंचित क्षेत्रफल

जिल्ला वस्तुगत विवरण, सिन्धुली

१६४।पेज

क्षेत्र	संख्या/क्षेत्रफल (हेक्टर)
कृषक परिवार जम्मा संख्या	७,२५९
कृषक परिवारले चलन गरेको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	३,३३९.५
जम्मा कित्ता संख्या	१६,९३४
औषत कित्ता संख्या	२.३
सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)	१,६१६.१

### जग्गाको उपभोग

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस गाँउपालिकामा जग्गाको उपभोग सम्बन्धी विवरण हेर्दा कृषक परिवारले आफ्नो स्वामित्वको जग्गामा मात्र कृषि चलन गर्ने परिवार संख्या ६,४३५ (८८.६%) रहेको देखिन्छ जसले २,९०९ हेक्टर (८७.१%) जग्गामा कृषि चलन गरेको पाइन्छ । त्यस्तै एक भन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने कृषक परिवार संख्या ८२४ (११.४%) रहेको र यस्तो जग्गाको क्षेत्रफल ४३०.३ हेक्टर (१२.८९%) रहेको छ ।

तालिका १२.१६ : कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको उपभोग

कृषक परिवारको किसिम	परिवार संख्या	%	क्षेत्रफल (हेक्टर)	%
जम्मा	७,२५९	१००	३,३३९.५	१००
एक प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने	६,४३५	८८.६	२,९०९.२	८७.१
परिवारको हकको जग्गा मात्र कमाउने	६,४३५	१००	२,९०९.२	१००
अरुको हकको जग्गा मात्र कमाउने	०		०	
अन्य प्रकारको उपभोग अन्तर्गत	०		०	
एकभन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने	८२४	११.४	४३०.३	१२.८९

### जग्गाको उपयोग

कृषि चलनले के कस्ता बाली कति क्षेत्रफलमा लगाएको छ भन्नेविश्लेषण गर्दा राष्ट्रिय कृषि गणनाको नतिजा अनुसार यस गाँउपालिकामा खेतीयोग्य जग्गामा कृषि चलन गर्ने परिवार संख्या ७,२४५ छ भने खेतीयोग्य जमिनको कुल क्षेत्रफल २,६०७.९ हेक्टर रहेको छ जुन ७८.१% हो ।

खेतीयोग्य जग्गामा खेतीपाती गरिरहेका ७,२४५ परिवार मध्ये सबै परिवारले २,५५४.७ हेक्टर (७६.५%) जग्गामा अस्थायी बाली लगाएको पाइन्छ । त्यस्तै अन्य खेतीयोग्य जग्गामा बाली

लगाउने कृषक परिवारको संख्या ६०४ र यस्ता जग्गाको क्षेत्रफल ५३.२ हेक्टर (१.६%) रहेको छ । यसैगरी ४,४३२ कृषक परिवारले ३१४.६ हेक्टर जमिन (९.४%) मा स्थायी बाली लगाएको पाइन्छ । त्यस्तै स्थायी चौरचरन, निजी वनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गाको क्षेत्रफल ४१७ हेक्टर रहेको पाइन्छ ।

तालिका १२.१७ : कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको उपयोग

कृषक परिवारको किसिम	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	क्षेत्रफल (%)
जम्मा	७,२५९	३३३९.५	१००
जम्मा खेतीयोग्य जग्गा	७,२४५	२,६०७.९	७८.१
अस्थायी बाली लागेको जग्गा	७,२४५	२,५५४.७	७६.५
अन्य खेतीयोग्य जग्गा	६०४	५३.२	१.६
स्थायी बाली लागेको जग्गा	४,४३२	३१४.६	९.४
स्थायी चौरचरन, निजी वनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गा	७,२५९	४१७	१२.५

### पशुपन्छीको विवरण

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवार र पशुचौपायाको संख्या हेर्दा यस तीनपाटन गाँउपालिकाका कुल ७,२५९ कृषक परिवारहरू मध्ये जम्मा ६,९५७ कृषक परिवार (९५.८%)ले पशुचौपाया पालन गरेको देखिन्छ । ती मध्ये ५,३५१ कृषक परिवारले १५,६८३ वटा गाई/गोरु पालेको, ३,६०९ कृषक परिवारले ६,८७५ वटा राँगा/भैसी पालेको, ५,७४९ कृषक परिवारले ४६,६५३ वटा बाख्रा/च्याडमा पालेको, २७ कृषक परिवारले १३७ वटा भेंडा/भेंडी पालेको, १,९२१ कृषक परिवारले ४,७४७ वटा सुँगुर/बंगुर पालेको देखिन्छ । यसैगरी कुखुरा तथा अन्य पन्छीतर्फ हेर्दा ५,७६३ कृषक परिवारसँग १,०१,६४० वटा कुखुरा र २२० कृषक परिवारले १,५२३ वटा अन्य पन्छीहरू पालेको देखिन्छ ।

विवरण	संख्या	%
जम्मा कृषक परिवार	७,२५९	१००
पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवार	६,९५७	९५.८



तालिका १२.१८ : पाल्तु चौपाया र पन्छीको संख्या र कृषक परिवार

कृषक परिवारको किसिम	पाल्तु चौपाया/पन्छी पाल्ने कृषक परिवार	पाल्तु चौपाया/पन्छीको	
	संख्या	संख्या	%
पशु	६,९५७	७४,०९५	१००
गाईगोरू	५,३५१	१५,६८३	२१.१७
राँगा/भैसी	३,६०९	६,८७५	९.२८
बाखा/च्याङ्गा	५,७४९	४६,६५३	६२.९६
भेडा/भेडी	२७	१३७	०.१९
सुगुर/बंगुर	१,९२१	४७४७	६.४०
अन्य पशु	०	०	०.००
पन्छी		१,०३,१६४	१००
कुखुरा	५,७६३	१,०१,६४०	९८.५२
अन्य पन्छी	२२०	१,५२३	१.४८

## खण्ड १३: गोलन्जोर गाउँपालिका



जम्मा जनसंख्या : १८७३७ (संस्थागत बाहेक)

क्षेत्रफल : १८४.१३ वर्ग कि.मि.

जम्मा वडा संख्या : ७

केन्द्र : ग्वाल्टार

### सिमाना

पूर्व: फिक्कल गा.पा.

पश्चिम: सुनकोशी गा.पा. र कमलामाई न.पा.

उत्तर: रामेछाप जिल्ला

दक्षिण: कमलामाई न.पा. र तीनपाटन गा.पा.

## परिचय

जिल्ला सदरमुकामदेखिगोलन्जोर गाउँपालिकाको कार्यालय सम्मको दुरी: ५० कि.मि.

तालिका १३.१ : गोलन्जोर गा.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी

वडा नं.	गोलन्जोर गा.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मि.)	वडा नं.	गोलन्जोर गा.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मि.)
१	१६	५	३०
२	१०	६	४
३	०.१	७	१२
४	१७		

## मुख्य वनस्पति तथा वन्यजन्तुहरू

वनस्पतिहरू: सल्लो, साल, धयारो, सौरी

वन्यजन्तुहरू: स्याल, मृग, घोरल, चितुवा

चराचुरुंगीहरू: कालिज, भँगेरा, ढुकुर

जडीबुटीहरू: कुरिलो, बोजो

## प्रमुख चाडपर्वहरू

चाडपर्वहरू: दशैं,तिहार, तीज, ल्होसार, क्रिश्मस डे, माघे संक्रान्ती, उभौली, उधौली, होली

## प्रमुखधार्मिक स्थलहरू

धार्मिक स्थलहरू : विन्दवासिनी मन्दिर(गोलन्जोर-१), कलंकेश्वरी मन्दिर (गोलन्जोर-२), भिमलेश्वर महादेव मन्दिर (गोलन्जोर-३), शिव मन्दिर भुलभुले (गोलन्जोर-४), राधाकृष्ण मन्दिर (गोलन्जोर- ५), चिलाउने मन्दिर (गोलन्जोर-६), गणेश मन्दिर (गोलन्जोर-७)

## उत्पादन हुने मुख्य बाली

अस्थायी बाली: धान, मकै, गहुँ, कोदो, फापर, तोरी

स्थायी बाली: जुनार, सुन्तला, आँप, केरा

## एग्रोभेटहरूको संख्या: ४

मुख्य नदी/खोला : सुनकोशी नदी, अर्धेरी खोला, सुँघुरे खोला, हैवार खोला, वाक्सु खोला, बन्दिजोर खोला, बितिजोर खोला

पोखरी/ताल र सिमसार क्षेत्र : सल्ले पोखरी, ज्यामिरे पोखरी, धन्सार पोखरी, शितल पोखरी, हिले पोखरी, ठूली पोखरी

पर्यटन तथा मनोरञ्जन

मनोरञ्जन पार्क, उद्यान : बाबुराम पार्क

स्थानीय हाट बजारहरूको विवरण

तालिका १३.२ : स्थानीय हाट बजारहरूको विवरण

हाट बजारको नाम	ठेगाना	हाट बजार लाग्ने दिन
खनियाखर्क	गोलन्जोर गा.पा.-५	मंगलवार
खुकोट	गोलन्जोर गा.पा.-७	आइतवार
ग्वाल्टार	गोलन्जोर गा.पा.-३	सोमवार
च्याकुटार बेशी	गोलन्जोर गा.पा.-१	बुधवार

सहकारी संस्थाहरूको प्रकार र संख्या

तालिका १३.३ : सहकारी संस्थाहरूको विवरण

सहकारी संस्थाको प्रकार	संख्या
बचत तथा ऋण	९
कृषि सहकारी	५६
बहुउद्देश्य सहकारी	२
दुग्ध सहकारी	२

व्यक्तिगत घटना दर्ताको संख्या

तालिका १३.४ : व्यक्तिगत घटना दर्ताको विवरण

आ.व	घटनाको विवरण				
	जन्मदर्ता	विवाह दर्ता	मृत्यु दर्ता	पारपाचुके	बसौइसराई
२०७९/८०	५१५	२६१	१३१	१२	२२०
२०७८/७९	४७१	२६१	१३१	०	१९०
२०७७/७८	४९०	२२०	१६१	०	१८५

## परिवारमा खानेपानीको मुख्य स्रोत

जनगणनाको प्राप्त नतिजाअनुसार यस गाउँपालिकाको कुल ४५२७(संस्थागत बाहेक)परिवार मध्ये खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) प्रयोग गर्ने ३९.३% र धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर) ५२.९%, टयुववेल/हाते पम्प ०.२%, ढाकिएको इनार ९%, खुला इनार/कुवा १.८%, मूल धारा ४.४%, नदी/खोला ०.८%, जार बोतल ०.२% र अन्य स्रोत प्रयोग गर्ने परिवार ०.०२% रहेका छन् ।

वडागत रूपमा हेर्दा वडा नं. ४ मा सबैभन्दा बढी ८६% परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ भने सबैभन्दा कम वडा नं. २ मा १७.५% परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १३.५ मा दिइएको छ ।

तालिका १३.५ : खानेपानीको मुख्य स्रोत अनुसार परिवारको संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	पिउने पानीको मुख्य स्रोत								
			धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र)	धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर)	टयुबवेल/ हाते पम्प	ढाकिएको इनार	खुला इनार /कुवा	मूल धारा	नदी/ खोला	जार बोतल	अन्य
१	संख्या	६१८	१२३	४८४	३	०	१	०	७	०	०
	%	१००	१९.९	७८.३	०.५	०.०	०.२	०.०	१.१	०.०	०.०
२	संख्या	४२४	७४	३३६	३	०	११	०	०	०	०
	%	१००	१७.५	७९.२	०.७	०.०	२.६	०.०	०.०	०.०	०.०
३	संख्या	५६७	२८८	२२८	२	५	७	२५	१२	०	०
	%	१००	५०.८	४०.२	०.४	०.९	१.२	४.४	२.१	०.०	०.०
४	संख्या	९०८	७८१	११३	०	५	२	६	१	०	०
	%	१००	८६.०	१२.४	०.०	०.६	०.२	०.७	०.१	०.०	०.०
५	संख्या	५९८	१७५	२५१	१	१	४	१६३	१	१	१
	%	१००	२९.३	४२.०	०.२	०.२	०.७	२७.३	०.२	०.२	०.२
६	संख्या	७१८	१७३	४३१	१	३४	५७	७	१४	१	०
	%	१००	२४.१	६०.०	०.१	४.७	७.९	१.०	१.९	०.१	०.०
७	संख्या	६९४	१६४	५१५	०	२	१	०	३	९	०
	%	१००	२३.६	७४.२	०.०	०.३	०.१	०.०	०.४	१.३	०.०
जम्मा	संख्या	४५२७	१७७८	२३५८	१०	४७	८३	२०१	३८	११	१
	%	१००	३९.३	५२.१	०.२	१.०	१.८	४.४	०.८	०.२	०.०

## परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन

जनगणनाको नतिजाले यस गाउँपालिकाको कुल परिवारमध्ये सबैभन्दा बढी (८१.२७ %) परिवारले खाना पकाउन अक्सर काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने गरेको देखाएको छ । खाना पकाउन अक्सर एल.पि. ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार १७.४१ % रहेका छन् भने बिजुली प्रयोग गर्ने परिवार ०.१३ %, गुइठा/गोहरा प्रयोग गर्ने परिवार ०.०७ %, बायोग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार १.०६ % र मट्टितेल प्रयोग गर्ने परिवार ०.०२ % रहेको छ भने बाँकी अन्य रहेका छन् ।

वडा अनुसार खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन हेर्दा सबैभन्दा बढी काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार वडा नं. १ मा ९६.४ % र कम वडा नं. ७ मा ३९.२% रहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १३.६ मा दिइएको छ।

तालिका १३.६ : परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	खाना पकाउने इन्धनको मुख्य स्रोत						
			काठ/दाउरा	एल.पि. ग्याँस	बिजुली	गुइठा/गोहरा	बायो ग्याँस	मट्टितेल	अन्य
१	संख्या	६१८	५९६	२१	१	०	०	०	०
	%	१००	९६.४	३.४	०.२	०.०	०.०	०.०	०.०
२	संख्या	४२४	३९५	२८	०	०	१	०	०
	%	१००	९३.२	६.६	०.०	०.०	०.२	०.०	०.०
३	संख्या	५६७	४२६	९७	१	०	४३	०	०
	%	१००	७५.१	१७.१	०.२	०.०	७.६	०.०	०.०
४	संख्या	९०८	८४९	५५	०	०	२	१	१
	%	१००	९३.५	६.१	०.०	०.०	०.२	०.१	०.१
५	संख्या	५९८	५०२	९२	२	०	१	०	१
	%	१००	८३.९	१५.४	०.३	०.०	०.२	०.०	०.२
६	संख्या	७१८	६३९	७४	१	३	१	०	०
	%	१००	८९.०	१०.३	०.१	०.४	०.१	०.०	०.०
७	संख्या	६९४	२७२	४२१	१	०	०	०	०
	%	१००	३९.२	६०.७	०.१	०.०	०.०	०.०	०.०
जम्मा	संख्या	४५२७	३६७९	७८८	६	३	४८	१	२
	%	१००	८१.२७	१७.४१	०.१३	०.०७	१.०६	०.०२	०.०४

## परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत

जनगणनाको नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाका ८९.२६%परिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय एकाइमा बत्ती बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेको देखिएको छ । त्यसैगरी बत्तीबाल्नकालागिअक्सर सोलार/सौर्यउर्जाप्रयोग गर्ने १०.२९% र अन्यइन्धनप्रयोगगर्ने परिवार न्यून रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १३.७ मा दिइएको छ।

तालिका १३.७ : परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिनेस्रोत अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको मुख्य स्रोत				
			बिजुली	सोलार/सौर्यउर्जा	मट्टितेल	बायोग्याँस	अन्य
१	संख्या	६१८	२८३	३३१	३	१	०
	%	१००	४५.८	५३.६	०.५	०.२	०.०
२	संख्या	४२४	३७१	५१	०	०	२
	%	१००	८७.५	१२.०	०.०	०.०	०.५
३	संख्या	५६७	५६५	१	०	०	१
	%	१००	९९.६	०.२	०.०	०.०	०.२
४	संख्या	९०८	८७३	३२	०	०	३
	%	१००	९६.१	३.५	०.०	०.०	०.३
५	संख्या	५९८	५६४	२८	४	०	२
	%	१००	९४.३	४.७	०.७	०.०	०.३
६	संख्या	७१८	६९६	१८	२	०	२
	%	१००	९६.९	२.५	०.३	०.०	०.३
७	संख्या	६९४	६८९	५	०	०	०
	%	१००	९९.३	०.७	०.०	०.०	०.०
जम्मा	संख्या	४५२७	४०४१	४६६	९	१	१०
	%	१००	८९.२६	१०.२९	०.२०	०.०२	०.२२

## परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय

जनगणनाको नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाका कुल ४५२७(संस्थागत बाहेक)परिवारमध्ये अधिकांश ९८.७% परिवारले कुनै न कुनै प्रकारको शौचालयको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने १.३% परिवारहरूसँग मात्र शौचालयको पहुँच नभएको देखिन्छ।



वडागत रुपमा हेर्दा सेप्टिक ट्याङ्कमा जोडिएको फलस भएको शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार सबैभन्दा बढीवडा नं. २ मा (९५.३%) र सबैभन्दा कम वडा नं. ५ मा (५६.२%) रहेका छन् । शौचालय नभएको परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. ६ मा २.८% रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १३.८ मा दिइएको छ ।

तालिका १३.८ : परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय				
			फलस भएको (सार्वजनिक ढल)	फलस भएको (सेप्टिक ट्याङ्क)	साधारण	सार्वजनिक	चर्पी नभएको
१	संख्या	६१८	१८	४८३	११५	२	०
	%	१००	२.९	७८.२	१८.६	०.३	०.०
२	संख्या	४२४	१३	४०४	३	०	४
	%	१००	३.१	९५.३	०.७	०.०	०.९
३	संख्या	५६७	७	५३५	१९	०	६
	%	१००	१.२	९४.४	३.४	०.०	१.१
४	संख्या	९०८	३६	८४४	४	१	२३
	%	१००	४.०	९३.०	०.४	०.१	२.५
५	संख्या	५९८	७	३३६	२४१	११	३
	%	१००	१.२	५६.२	४०.३	१.८	०.५
६	संख्या	७१८	२१	६६७	१०	०	२०
	%	१००	२.९	९२.९	१.४	०.०	२.८
७	संख्या	६९४	६	५९३	९१	०	४
	%	१००	०.९	८५.४	१३.१	०.०	०.६
जम्मा	संख्या	४५२७	१०८	३८६२	४८३	१४	६०
	%	१००	२.४	८५.३	१०.७	०.३	१.३

### परिवारमा उपलब्ध साधन/सुविधाहरू

जनगणनामा देशका हरेक परिवारमा भएका साधन तथा सेवा सुविधाहरूका विवरण अनुसार यस गाउँपालिकामा ५.०८% परिवारहरूमा उल्लिखित कुनै पनि साधन/सुविधाहरू उपलब्ध नभएको पाइयो भने ९४.९२% परिवारमा कम्तिमा एक किसिमको साधन/सुविधा उपलब्ध भएको पाइएको छ । यस गाउँपालिकामा साधारण मोबाइल फोन हुने ८९.५७% र स्मार्ट मोबाइल फोन हुने ५०.१५% परिवार देखिएको छ । यसैगरी वडागत रुपमा हेर्दा कुनै पनि सुविधा उपलब्ध नभएको परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. ३ मा ८.११% र कम वडा नं. ५ मा १.५१% रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १३.९ मा दिइएको छ ।

तालिका १३.९ : घरायसी साधन/सुविधा अनुसारको परिवार संख्याको विवरण

वडा नं.	संख्या/%	१	२	३	४	५	६	७	गोलन्जोर	
जम्मा परिवार संख्या	संख्या	६१८	४२४	५६७	९०८	५९८	७१८	६९४	४५२७	
कुनै सुविधा नभएको परिवार	संख्या	३१	१२	४६	५७	९	४७	२८	२३०	
	%	५.०२	२.८३	८.११	६.२८	१.५१	६.५५	४.०३	५.०८	
कम्तिमा एक सुविधा भएको परिवार	संख्या	५८७	४१२	५२१	८५१	५८९	६७१	६६६	४२९७	
	%	९४.९८	९७.१७	९१.८९	९३.७२	९८.४९	९३.४५	९५.९७	९४.९२	
घरायसी सुविधाका साधनहरू	रेडियो सुविधा	संख्या	३२८	३६०	२१२	३३३	३५१	२५५	२७८	२११७
		%	५५.८८	८७.३८	४०.६९	३९.१३	५९.५९	३८.००	४१.७४	४९.२७
	टेलिभिजन	संख्या	४६	११	२४०	१०३	२२५	२७९	४२२	१३२६
		%	७.८४	२.६७	४६.०७	१२.१०	३८.२०	४१.५८	६३.३६	३०.८६
	ल्याण्डलाइनटेलिफोन	संख्या	५	०	६	१	७	४	१५	३८
		%	०.८५	०.००	१.१५	०.१२	१.१९	०.६०	२.२५	०.८८
	मोबाइलफोन (साधारण)	संख्या	५५८	३३०	४६३	८१२	५३५	६१८	५३३	३८४९
		%	९५.०६	८०.१०	८१.८७	९५.४२	९०.८३	९२.१०	८०.०३	८९.५७
	स्मार्टमोबाइलफोन	संख्या	१७१	२८७	३४३	३९२	२७८	३०७	३७७	२१५५
		%	२९.१३	६९.६६	६५.८३	४६.०६	४७.२०	४५.७५	५६.६१	५०.१५
	कम्प्युटर/ल्यापटप	संख्या	५	१	४५	६	२६	२१	८०	१८४
		%	०.८५	०.२४	८.६४	०.७१	४.४१	३.१३	१२.०१	४.२८
	इन्टरनेटसुविधा	संख्या	५	०	६१	६	४९	५१	१८३	३५५
		%	०.८५	०.००	११.७१	०.७१	८.३२	७.६०	२७.४८	८.२६

वडा नं.	संख्या/%	१	२	३	४	५	६	७	गोलन्जोर
कार/जीप/भ्यान	संख्या	०	०	५	८	४	१	१५	३३
	%	०	०	०.९६	०.९४	०.६८	०.१५	२.२५	०.७७
मोटरसाइकल/स्कुटर	संख्या	१०	६	५७	३०	१०५	६४	१६१	४३३
	%	१.७०	१.४६	१०.९४	३.५३	१७.८३	९.५४	२४.१७	१०.०८
साइकल	संख्या	१	१	१९	१	७	७	१७	५३
	%	०.१७	०.२४	३.६५	०.१२	१.१९	१.०४	२.५५	१.२३
विद्युतीयपंखा	संख्या	८	०	१७१	३	१२	१४२	३४९	६८५
	%	१.३६	०.००	३२.८२	०.३५	२.०४	२१.१६	५२.४०	१५.९४
रेफ्रिजरेटर	संख्या	१	०	२९	०	३४	६२	१७१	२९७
	%	०.१७	०.००	५.५७	०.००	५.७७	९.२४	२५.६८	६.९१
वासिडमेशिन	संख्या	०	०	०	०	०	१	१२	१३
	%	०	०	०	०	०	०.१५	१.८०	०.३०
एयरकन्डिसनर	संख्या	०	०	०	०	०	०	६	६
	%	०	०	०	०	०	०	०.९०	०.१४

## जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवार संख्या, परिवारको औसत आकार र साक्षरता दर

जनगणनाको अन्तिम नतिजाअनुसारगोलन्जोर गाउँपालिकाको जनसंख्या १८७३७ जना रहेको छ । यस गाउँपालिकाभित्र ४५२७ परिवारहरू बसोबास गरेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा परिवारको औसत आकार ४.१४ रहेको छ भने लैङ्गिक अनुपात ९७.०७ (अर्थात १०० जना महिलामा ९७.०७ जना पुरुष) र साक्षरता दर ७१.७० % रहेको छ ।

वडा अनुसार सबैभन्दा कम जनसंख्या (१८०८ जना) वडा नं. २ मा बढी जनसंख्या (३६७० जना) वडा नं. ४मा रहेको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १३.१० मा दिइएको छ।

तालिका १३.१० : जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवार संख्या र परिवारको औसत आकार

स्थानीय तह/वडा	२०७८								
	परिवार संख्या	जम्माजनसंख्या	पुरुष	महिला	परिवारकोऔसत आकार	लैङ्गिकअनुपात	साक्षरता दर (प्रतिशतमा)		
							जम्मा	पुरुष	महिला
गोलन्जोर गा.पा.	४५२७	१८७३७	९२२९	९५०८	४.१४	९७.०७	७१.७०	७९.३८	६४.२९
१	६१८	२६०८	१३०४	१३०४	४.२२	१००.००	७२.४०	७७.३७	६७.५२
२	४२४	१८०८	८७२	९३६	४.२६	९३.१६	६६.४५	७३.२०	६०.१८
३	५६७	२५२२	१२४२	१२८०	४.४५	९७.०३	७७.६३	८५.३०	७०.१३
४	९०८	३६७०	१८१९	१८५१	४.०४	९८.२७	६३.५०	७१.२०	५६.०५
५	५९८	२३७९	११३९	१२४०	३.९८	९१.८५	७३.८३	८२.७८	६५.६३
६	७१८	२९९४	१४४६	१५४८	४.१७	९३.४१	७२.१३	८२.४९	६२.४७
७	६९४	२७५६	१४०७	१३४९	३.९७	१०४.३०	७७.७५	८४.४०	७०.८२

## गाउँपालिकामा जातजातिको अवस्था

यस गाउँपालिकामा २०७८ सालको जनगणनाअनुसार जातजातिको अवस्था हेर्दा प्रमुख ५ वटा जातिले ५०% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा मगर (२०.१३%), क्षेत्री (१५.७८%), मिजार (११.३५%), नेवार (९.७७%) र ब्राह्मण (७.१६%) रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १३.११ मा दिइएको छ।

तालिका १३.११ : गाउँपालिकामा जातजाति अनुसारको जनसंख्या

जातजातिको नाम	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	१८७३७	१००.००	९२२९	१००.००	९५०८	१००.००
क्षेत्री	२९५७	१५.७८	१४२८	१५.४७	१५२९	१६.०८
ब्राह्मण (पहाड)	१३४२	७.१६	६६२	७.१७	६८०	७.१५
मगर	३७७१	२०.१३	१८६३	२०.१९	१९०८	२०.०७
थारु	२६	०.१४	१९	०.२१	७	०.०७
तामाङ	१२५९	६.७२	६१७	६.६९	६४२	६.७५
नेवा: (नेवार)	१८३१	९.७७	९१०	९.८६	९२१	९.६९
विश्वकर्मा	७६५	४.०८	३८०	४.१२	३८५	४.०५
यादव	१७	०.०९	१३	०.१४	४	०.०४
राई	१९५	१.०४	९९	१.०७	९६	१.०१
गुरुङ	१०९	०.५८	५२	०.५६	५७	०.६०
परियार	१०६२	५.६७	५१३	५.५६	५४९	५.७७
ठकुरी	७६	३.८२	३५०	३.७९	३६६	३.८५
याक्थुङ/लिम्बु	१६	०.०९	९	०.१०	७	०.०७
मिजार	२१२७	११.३५	१०५६	११.४४	१०७१	११.२६
तेली	१३	०.०७	१०	०.११	३	०.०३
कुर्मी	१५	०.०८	१०	०.११	५	०.०५
सन्ध्यासी/दशनामी	६५	०.३५	२६	०.२८	३९	०.४१
ब्राह्मण (तराई)	१२	०.०६	९	०.१०	३	०.०३
घर्ती/भुजेल	७७७	४.१५	३८३	४.१५	३९४	४.१४
हजाम/ठाकुर	२७	०.१४	१५	०.१६	१२	०.१३
शेर्पा	१२	०.०६	७	०.०८	५	०.०५
हलुवाई	१२	०.०६	७	०.०८	५	०.०५
माझी	६२५	३.३४	३०२	३.२७	३२३	३.४०
सुनुवार	४२५	२.२७	२००	२.१७	२२५	२.३७
पहरी	४०	०.२१	२१	०.२३	१९	०.२०
हायू	४१७	२.२३	१९७	२.१३	२२०	२.३१
कमर	३२	०.१७	१९	०.२१	१३	०.१४
अन्य	७२	०.३८	५२	०.५६	२०	०.२१

## मातृभाषाको अवस्था

यस गाउँपालिकामा २०७८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको अवस्था हेर्दा प्रमुख ५ वटा मातृभाषाले ९०% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा नेपाली(८३.५३%), मगर धुत (७.०३%), तामाङ (५.१४%), नेवारी (१.१७%) रमाझी (१.१६%) रहेका छन्। यस सम्बन्धीविस्तृत विवरण तलको तालिका १३.१२ मा दिइएको छ।

तालिका १३.१२ : गाउँपालिकामा बोलिने मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	१८७३७	१००	९२२९	१००	९५०८	१००
नेपाली	१५६५१	८३.५३	७६६४	८३.०४	७९८७	८४.००
मैथिली	१११	०.५९	८२	०.८९	२९	०.३१
भोजपुरी	२७	०.१४	१८	०.२०	९	०.०९
तामाङ	९६४	५.१४	४८२	५.२२	४८२	५.०७
नेपालभाषा (नेवारी)	२२०	१.१७	१११	१.२०	१०९	१.१५
मगर धुत	१३१७	७.०३	६६८	७.२४	६४९	६.८३
राई	५८	०.३१	२६	०.२८	३२	०.३४
सुनुवार	२०	०.११	९	०.१०	११	०.१२
माझी	२१७	१.१६	९३	१.०१	१२४	१.३०
भुजेल	१०३	०.५५	४९	०.५३	५४	०.५७
हायु/भायु	१८	०.१०	८	०.०९	१०	०.११
अन्य	३१	०.१७	१९	०.२१	१२	०.१३

## धर्म सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार नेपालमा जम्मा १० वटा धर्म देखिएका छन् जसमध्ये यस गाउँपालिकामा ५ वटा धर्म मान्नेव्यक्तिहरू रहेका छन् । २०७८ सालको जनगणना अनुसार यस गाउँपालिकामा मानिने धर्म अनुसार हेर्दा सबैभन्दा बढी हिन्दु धर्म मान्ने १६६९५ (८९.१०%) जना रहेको छ भने सबैभन्दा कम इस्लाम धर्म मान्ने ९ (०.०५%) जना रहेका छन् । यस सम्बन्धीविस्तृत विवरण तलको तालिका १३.१३ मा दिइएको छ।

तालिका १३.१३ : गाउँपालिकामा धर्म अनुसारको जनसंख्या

धर्म	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	१८७३७	१००	९२२९	१००	९५०८	१००
हिन्दु	१६६९५	८९.१०	८२४४	८९.३३	८४५१	८८.८८
बौद्ध	१२४८	६.६६	५९३	६.४३	६५५	६.८९
इस्लाम	९	०.०५	५	०.०५	४	०.०४
किरात	३७३	१.९९	१८४	१.९९	१८९	१.९९
क्रिश्चियन	४१२	२.२०	२०३	२.२०	२०९	२.२०

### पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

गोलन्जोर गाउँपालिकामा ५ वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरू १६३२ जना रहेकोमा ८३.५२% बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको देखिन्छ। कुल छोराको संख्यामध्ये ८३.८०% को जन्म दर्ता भएको देखिन्छ भने कुल छोरीको संख्यामध्ये ८३.२३% को जन्मदर्ता भएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १३.१४ मा दिइएको छ।

तालिका १३.१४ : पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

५ वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका जन्मदर्ताको संख्या	जम्मा बालबालिका	जन्मदर्ता भएका	जन्मदर्ता नभएका
जम्मा	१६३२	१३६३	२६९
प्रतिशत	१००	८३.५२	१६.४८
छोराको संख्या	८२७	६९३	१३४
प्रतिशत	१००	८३.८०	१६.२०
छोरीको संख्या	८०५	६७०	१३५
प्रतिशत	१००	८३.२३	१६.७७

### कृषि सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा राष्ट्रिय कृषि गणना सञ्चालनको लागि प्रत्येक परिवारमा जग्गा जमिन तथा पशुपन्छीको विवरण सहित कृषक परिवार विवरणका आधारमा नमुना फ्रेम (Sample Frame) तयार गरिएको थियो । उक्त फ्रेमका आधारमा वडा वा गणना क्षेत्र छनोट गरी कृषि परिवारको विस्तृत विवरण संकलन गरिएको थियो । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार गोलन्जोर गाउँपालिकामा ४,५२७ (संस्थागत बाहेक) घरपरिवारमा जनसंख्या रहेको छ । राष्ट्रिय कृषि

गणना २०७८ को नतिजा अनुसार गोलन्जोर गाँउपालिकाको कुल ४,५२७ घरपरिवार मध्ये जम्मा ३,९६५ कृषक परिवार रहेको देखिन्छ जुन कुल परिवारको ८७.६% हुन आउँछ । गोलन्जोर गाँउपालिकामा रहेका ३,९६५ कृषक परिवारले जम्मा १३,१७७ वटा कित्ता जग्गामा १,१८८.७ हेक्टर जमिनमा कृषि चलन गरेको देखिन्छ । यस हिसाबले औषतमा एउटा कृषक परिवारले ३.३ कित्ता जग्गामा खेती गरेको देखिन्छ भने औषतमा एक कृषक परिवारसँग ०.४८ हेक्टर कृषि जमिन रहेको देखिन्छ । गोलन्जोर गाँउपालिकामा खेती गरिएको कुल १,१८८.७ हेक्टर जमिन मध्ये ६२३.९ हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ । यस हिसाबले कुल कृषि योग्य जग्गाको ३३.०३% भूभागमा मात्र सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ ।

तालिका १३.१५ : कृषक संख्या, चलन गरेको जग्गाको क्षेत्रफल, कित्ता संख्या र सिंचित क्षेत्रफल

क्षेत्र	संख्या/क्षेत्रफल (हेक्टर)
कृषक परिवार जम्मा संख्या	३,९६५
कृषक परिवारले चलन गरेको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	१,१८८.७
जम्मा कित्ता संख्या	१३,१७७
औषत कित्ता संख्या	३.३
सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)	६२३.९

### जग्गाको उपभोग

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस गाँउपालिकामा जग्गाको उपभोग सम्बन्धी विवरण हेर्दा कृषक परिवारले आफ्नो स्वामित्वको जग्गामा मात्र कृषि चलन गर्ने परिवार संख्या २,९०४ (७३.२%) रहेको देखिन्छ जसले १,३२०.४ हेक्टर (६९.९%) जग्गामा कृषि चलन गरेको पाइन्छ । त्यस्तै एक भन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने कृषक परिवार संख्या १०६१ (२६.८%) रहेको र यस्तो जग्गाको क्षेत्रफल ५६८.३ हेक्टर (३०.१%) रहेको छ ।



तालिका १३.१६ : कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको उपभोग

कृषक परिवारको किसिम	परिवार संख्या	%	क्षेत्रफल (हेक्टर)	%
जम्मा	३,९६५	१००	१,८८८.७	१००
एक प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने	२,९०४	७३.२	१,३२०.४	६९.९
परिवारको हकको जग्गा मात्र कमाउने	२,८८४	९९.३२	१३१४.१	९९.५२
अरूको हकको जग्गा मात्र कमाउने	१०	०.३४	१.५	०.११४
अन्य प्रकारको उपभोग अन्तर्गत	१०	०.३४	४.८	०.३६४
एकभन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने	१०६१	२६.८	५६८.३	३०.१

### जग्गाको उपयोग

कृषि चलनले के कस्ता बाली कति क्षेत्रफलमा लगाएको छ भन्नेविश्लेषण गर्दा राष्ट्रिय कृषि गणनाको नतिजा अनुसार यस गाँउपालिकामा खेतीयोग्य जग्गामा कृषि चलन गर्ने परिवार संख्या ३,९५५ छ भने खेतीयोग्य जमिनको कुल क्षेत्रफल १,३७१.२ हेक्टर रहेको छ जुन ७२.६% हो ।

खेतीयोग्य जग्गामा खेतीपाती गरिरहेका ३,९५५ परिवार मध्ये सबै परिवारले १,२५८ हेक्टर (६६.६%) जग्गामा अस्थायी बाली लगाएको पाइन्छ । त्यस्तै अन्य खेतीयोग्य जग्गामा बाली लगाउने कृषक परिवारको संख्या ७२१ र यस्ता जग्गाको क्षेत्रफल ११३.२ हेक्टर (६%) रहेको छ । यसैगरी १,९६० कृषक परिवारले २११.५ हेक्टर जमिन (११.२%) मा स्थायी बाली लगाएको पाइन्छ । त्यस्तै स्थायी चौरचरन, निजी वनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गाको क्षेत्रफल ३०६ हेक्टर रहेको पाइन्छ ।

तालिका १३.१७ : कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको उपयोग

कृषक परिवारको किसिम	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	क्षेत्रफल (%)
जम्मा	३,९६५	१,८८८.७	१००
जम्मा खेतीयोग्य जग्गा	३,९५५	१,३७१.२	७२.६
अस्थायी बाली लागेको जग्गा	३,९५५	१,२५८	६६.६
अन्य खेतीयोग्य जग्गा	७२१	११३.२	६
स्थायी बाली लागेको जग्गा	१,९६०	२११.५	११.२
स्थायी चौरचरन, निजी वनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गा	३,९६५	३०६	१६.२

## पशुपन्ध्रीको विवरण

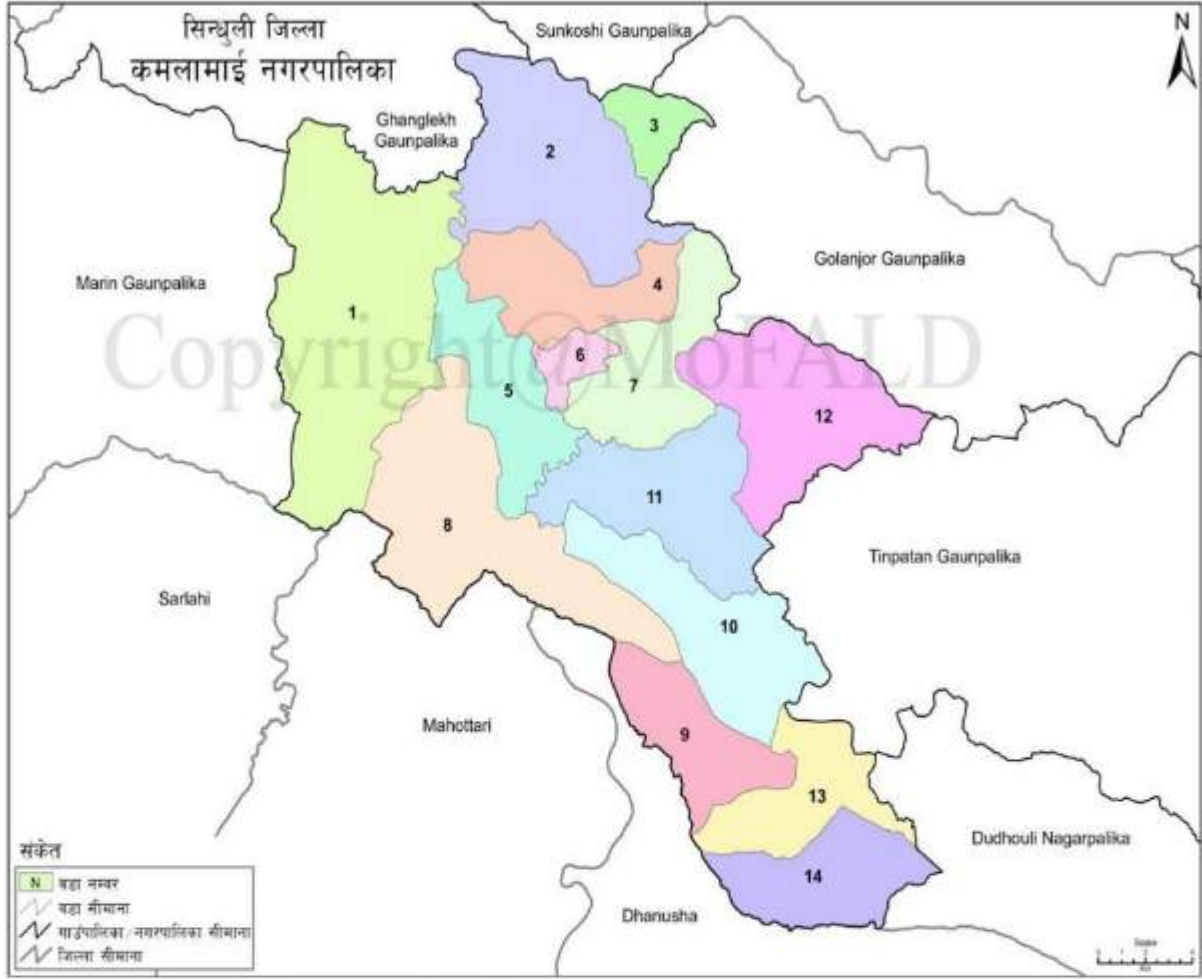
राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवार र पशुचौपायाको संख्या हेर्दा यस गोलन्जोर गाँउपालिकाका कुल ३,९६५ कृषक परिवारहरू मध्ये जम्मा ३,७३१ कृषक परिवार (९४.१%)ले पशुचौपाया पालन गरेको देखिन्छ । ती मध्ये २,३९४ कृषक परिवारले ७,५४६ वटा गाई/गोरु पालेको, १,८९५ कृषक परिवारले ३,७६६ वटा राँगा/भैसी पालेको, ३,२८४ कृषक परिवारले ३०,७३० वटा बाखा/च्याङ्गा पालेको, ८४७ कृषक परिवारले १,८७३ वटा सुँगुर/बंगुर पालेको देखिन्छ । त्यस्तै गरी अन्य पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवारको संख्या १० र अन्य पशुचौपायाको संख्या १० रहेको देखिन्छ । यसैगरी कुखुरा तथा अन्य पन्ध्रीतर्फ हेर्दा ३,१७२ कृषक परिवारसँग ६६,०३४ वटा कुखुरा र १७३ कृषक परिवारले ९३४ वटा अन्य पन्ध्रीहरू पालेको देखिन्छ ।

विवरण	संख्या	%
जम्मा कृषक परिवार	३,९६५	१००
पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवार	३,७३१	९४.१

तालिका १३.१८ : पाल्तु चौपाया र पन्ध्रीको संख्या र कृषक परिवार

कृषक परिवारको किसिम	पाल्तु चौपाया/पन्ध्री पाल्ने कृषक परिवार		पाल्तु चौपाया/पन्ध्रीको	
	संख्या	संख्या	संख्या	%
पशु	३,७३१	४३,९२५		१००
गाईगोरु	२,३९४	७,५४६		१७.१८
राँगा/भैसी	१,८९५	३,७६६		८.५७
बाखा/च्याङ्गा	३,२८४	३०,७३०		६९.९६
भेडा/भेडी	०	०		
सुँगुर/बंगुर	८४७	१,८७३		४.२
अन्य पशु	१०	१०		०.०२
पन्ध्री			६६,९६८	१००
कुखुरा	३,१७२	६६,०३४		९८.६१
अन्य पन्ध्री	१७३	९३४		१.३९

## खण्ड १४: कमलामाई नगरपालिका



जम्मा जनसंख्या : ७१,०१६ (संस्थागत बाहेक)

क्षेत्रफल : ४८२.५७ वर्ग कि.मि.

जम्मा वडा संख्या : १४

केन्द्र : सिन्धुलीमाढी

### सिमाना

पूर्व: दुधौली न.पा. र तीनपाटन गा.पा. पश्चिम:

मरिण गा.पा. र सर्लाही जिल्ला

उत्तर: गोलन्जोर, सुनकोशी र घ्याङलेख गा.पा.

दक्षिण: महोत्तरी र धनुषा जिल्ला

## परिचय

जिल्ला सदरमुकामदेखिकमलामाई नगरपालिकाको कार्यालय सम्मको दुरी: ० कि.मि.

तालिका १४.१ : कमलामाई न.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी

वडा नं.	कमलामाई न.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मि.)	वडा नं.	कमलामाई न.पा. को कार्यालय देखि वडा कार्यालय सम्मको दुरी (कि.मि.)
१	१५	८	९
२	१५.५	९	१९
३	२३	१०	२१
४	४	११	९
५	०.५	१२	१६
६	०	१३	२७
७	२	१४	२९

## मुख्य वनस्पति तथा वन्यजन्तुहरू

वनस्पतिहरू: साल, चिलाउने, सल्लो

वन्यजन्तुहरू: स्याल, मृग, बँदेल

चराचुरुंगीहरू: सारौं, ढुकुर, मयुर, कालिज

जडीबुटीहरू: पाखनवेद, गुर्जो, सर्पगन्धा, हरो, वरो र अमला

## प्रमुख चाडपर्वहरू

चाडपर्वहरू: दशैं, तिहार, छठ, ल्होसार, तीज, माघे संक्रान्ती

## प्रमुखऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू

ऐतिहासिक स्थलहरू: सिन्धुलीगढी दरवार

धार्मिक स्थलहरू: माइस्थान, शिद्धबाबा, चण्डादेवी, कालिमाई मन्दिर, गणेशथान

## उत्पादन हुने मुख्य बाली

अस्थायी बाली: धान, मकै, गहुँ, कोदो, तोरी

स्थायी बाली: भुइँकटहर, कागती, सुन्तला, जुनार

एग्रोभेटहरूको संख्या :१०

मुख्य नदी/खोला : कमला नदी, मरिण खोला, चँदाहा खोला

पोखरी/ताल र सिमसार क्षेत्र : चँदाहाखोलासिमसार

पर्यटन तथा मनोरञ्जन

स्थानीय तहका प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू:

प्रमुख पदमार्गहरू: किनलक ट्रेल

होमस्टे : ढुङ्गेभञ्ज्याङ होमस्टे

मनोरञ्जन पार्क, उद्यान: चिल्ड्रेन पार्क, माईस्थान सिर

स्थानीय हाट बजारहरूको विवरण

तालिका १४.२ : स्थानीय हाट बजारहरूको विवरण

हाट बजारको नाम	ठेगाना	हाट बजार लाग्ने दिन
शनिबारे हाट	कमलामाई न.पा.-६	शनिबार
बुधबारे हाट	कमलामाई न.पा.-६	बुधवार
भिमान हाट	कमलामाई न.पा.-९	शुक्रवार
डाँडी हाट	कमलामाई न.पा.-१	सोमवार

सहकारी संस्थाहरूको प्रकार र संख्या

तालिका १४.३ : सहकारी संस्थाहरूको विवरण

सहकारी संस्थाको प्रकार	संख्या
कृषि	५४
बचत तथा ऋण	४४
दुग्ध	६
बहुउद्देश्य	५
जडिबुटी	२
जुनार	२
उपभोक्ता	२
लघुउद्यम	२
अन्य	७

## व्यक्तिगत घटना दर्ताको संख्या

तालिका १४.४ : व्यक्तिगत घटना दर्ताको विवरण

आ.व	घटनाको विवरण				
	जन्मदर्ता	विवाह दर्ता	मृत्यु दर्ता	पारपाचुके	बसाईसराई
२०७९/८०	१३९८	७६८	३८१	९५	२२२
२०७८/७९	१४९६	८१६	४६२	५४	२०१
२०७७/७८	१५३८	७३१	५६३	३१	१५७

### परिवारमा खानेपानीको मुख्य स्रोत

जनगणनाको प्राप्त नतिजाअनुसार यस नगरपालिकाको कुल १८१३५ (संस्थागत बाहेक) परिवार मध्ये खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) प्रयोग गर्ने ४४ % र धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर) २६.७%, टयुववेल/हाते पम्प १.७%, ढाकिएको इनार ८.६%, खुला इनार/कुवा ९.९%, मूल धारा ६.२%, नदी/खोला ०.४%, जार बोतल २.२% र अन्य स्रोत प्रयोग गर्ने परिवार ०.२% रहेका छन् ।

वडागत रूपमा हेर्दा वडा नं. ३ मा सबैभन्दा बढी ९७.४% परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ भने सबैभन्दा कम वडा नं. ११ मा ९.४% परिवारले धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र) खानेपानीको मुख्य स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १४.५ मा दिइएको छ ।

तालिका १४.५ : खानेपानीको मुख्य स्रोत अनुसार परिवारको संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	पिउने पानीको मुख्य स्रोत								
			धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र)	धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर)	टयुववेल/हाते पम्प	ढाकिएको इनार	खुला इनार/ कुवा	मूल धारा	नदी/ खोला	जार बोटल	अन्य
१	संख्या	११०४	२८३	५१८	१	४६	१५०	७७	४	०	२५
	%	१००	२५.६	४६.९	०.१	४.२	१३.६	७.०	०.४	०.०	२.३
२	संख्या	९२९	७२९	१६४	१	१	१९	१२	३	०	०
	%	१००	७८.५	१७.७	०.१	०.१	२.०	१.३	०.३	०.०	०.०
३	संख्या	३८४	३७४	९	०	१	०	०	०	०	०
	%	१००	९७.४	२.३	०.०	०.३	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
४	संख्या	२३४६	५३३	८८६	१६७	२८९	२१६	८४	९	१५९	३
	%	१००	२२.७	३७.८	७.१	१२.३	९.२	३.६	०.४	६.८	०.१
५	संख्या	२१०२	३७०	७८६	३४	५३५	२३३	४४	२	९६	२
	%	१००	१७.६	३७.४	१.६	२५.५	११.१	२.१	०.१	४.६	०.१
६	संख्या	३४४०	२३९६	४६४	७०	११६	२२३	१८	२	१४८	३
	%	१००	६९.७	१३.५	२.०	३.४	६.५	०.५	०.१	४.३	०.१
७	संख्या	१७३५	१०८७	३०६	३	९७	१७५	६०	५	१	१
	%	१००	६२.७	१७.६	०.२	५.६	१०.१	३.५	०.३	०.१	०.१
८	संख्या	९२७	१४६	१४८	८	५०	३९६	१६५	१३	१	०
	%	१००	१५.७	१६.०	०.९	५.४	४२.७	१७.८	१.४	०.१	०.०

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	पिउने पानीको मुख्य स्रोत								
			धारा/पाइप (घरपरिसर भित्र)	धारा/पाइप (घरपरिसर बाहिर)	ट्युबवेल/हाते पम्प	ढाकिएको इनार	खुला इनार/ कुवा	मूल धारा	नदी/ खोला	जार बोतल	अन्य
९	संख्या	१२२८	१०९५	९९	७	८	१६	२	०	०	१
	%	१००	८९.२	८.१	०.६	०.७	१.३	०.२	०.०	०.०	०.१
१०	संख्या	८२१	२०८	७९	९	३३६	९१	९१	५	०	२
	%	१००	२५.३	९.६	१.१	४०.९	११.१	११.१	०.६	०.०	०.२
११	संख्या	९३५	८८	५२४	०	४३	३१	२४६	३	०	०
	%	१००	९.४	५६.०	०.०	४.६	३.३	२६.३	०.३	०.०	०.०
१२	संख्या	८८४	३३०	३८९	०	१८	३७	१०८	०	०	२
	%	१००	३७.३	४४.०	०.०	२.०	४.२	१२.२	०.०	०.०	०.२
१३	संख्या	५५६	१०५	२१७	७	५	११	१८३	२८	०	०
	%	१००	१८.९	३९.०	१.३	०.९	२.०	३२.९	५.०	०.०	०.०
१४	संख्या	७४४	२३२	२५०	६	२०	२०१	३३	१	०	१
	%	१००	३१.२	३३.६	०.८	२.७	२७.०	४.४	०.१	०.०	०.१
जम्मा	संख्या	१८१३५	७९७६	४८३९	३१३	१५६५	१७९९	११२३	७५	४०५	४०
	%	१००	४४.०	२६.७	१.७	८.६	९.९	६.२	०.४	२.२	०.२



## परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन

जनगणनाको नतिजाले यस नगरपालिकाको कुल परिवारमध्ये सबैभन्दा बढी (४६.८५%) परिवारले खाना पकाउन अक्सर काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने गरेको देखाएको छ । खाना पकाउन अक्सर एल.पि. ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार ५२.१६% रहेका छन् भने बिजुली प्रयोग गर्ने परिवार ०.२१%, गुइठा/गोहरा प्रयोग गर्ने परिवार ०.०३%, बायोग्याँस प्रयोग गर्ने परिवार ०.६८% र मट्टितेल प्रयोग गर्ने परिवार ०.०४% रहेको छ भने बाँकी अन्य रहेका छन् ।

वडा अनुसार खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन हेर्दा सबैभन्दा बढी काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार वडा नं. ३ मा ९७.४% र कम वडा नं. ६ मा ६.९% रहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १४.६ मा दिइएको छ ।

तालिका १४.६ : परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	खाना पकाउने इन्धनको मुख्य स्रोत						
			काठ/दाउरा	एल.पि. ग्याँस	बिजुली	गुइठा/गोहरा	बायो ग्याँस	मट्टितेल	अन्य
१	संख्या	११०४	८४२	२५६	२	०	३	०	१
	%	१००	७६.३	२३.२	०.२	०.०	०.३	०.०	०.१
२	संख्या	९२९	७४४	१८४	०	०	१	०	०
	%	१००	८०.१	१९.८	०.०	०.०	०.१	०.०	०.०
३	संख्या	३८४	३७४	१०	०	०	०	०	०
	%	१००	९७.४	२.६	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
४	संख्या	२३४६	६२०	१६९७	११	०	१७	१	०
	%	१००	२६.४	७२.३	०.५	०.०	०.७	०.०	०.०
५	संख्या	२१०२	५६०	१५३२	२	२	५	०	१
	%	१००	२६.६	७२.९	०.१	०.१	०.२	०.०	०.०
६	संख्या	३४४०	२३६	३१८८	११	०	५	०	०
	%	१००	६.९	९२.७	०.३	०.०	०.१	०.०	०.०
७	संख्या	१७३५	६३०	१०८८	८	०	९	०	०
	%	१००	३६.३	६२.७	०.५	०.०	०.५	०.०	०.०
८	संख्या	९२७	७१	२१२	०	०	०	२	०
	%	१००	७.६	२२.९	०.०	०.०	०.०	०.२	०.०
९	संख्या	१२२८	४८६	७३६	०	०	६	०	०
	%	१००	३९.६	५९.९	०.०	०.०	०.५	०.०	०.०

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	खाना पकाउने इन्धनको मुख्य स्रोत						
			काठ/दाउरा	एल.पि. ग्याँस	बिजुली	गुइठा/गोहरा	बायो ग्याँस	मट्टितेल	अन्य
१०	संख्या	८२१	५३२	२७२	२	२	१२	१	०
	%	१००	६४.८	३३.१	०.२	०.२	१.५	०.१	०.०
११	संख्या	९३५	७९८	७७	१	१	५७	१	०
	%	१००	८५.३	८.२	०.१	०.१	६.१	०.१	०.०
१२	संख्या	८८४	८५८	२१	१	०	२	२	०
	%	१००	९७.१	२.४	०.१	०.०	०.२	०.२	०.०
१३	संख्या	५५६	४८२	७०	०	०	४	०	०
	%	१००	८६.७	१२.६	०.०	०.०	०.७	०.०	०.०
१४	संख्या	७४४	६२२	११७	०	०	३	०	२
	%	१००	८३.६	१५.७	०.०	०.०	०.४	०.०	०.३
जम्मा	संख्या	१८१३५	८४९७	९४६०	३८	५	१२४	७	४
	%	१००	४६.८५	५२.१६	०.२१	०.०३	०.६८	०.०४	०.०२

### परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने स्रोत

जनगणनाको नतिजा अनुसार यस नगरपालिकाका ९७.५६%परिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय एकाइमा बत्ती बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेको देखिएको छ । बत्तीबाल्नकालागिअक्सरअन्यइन्धनप्रयोगगर्ने परिवार न्यून रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १४.७ मा दिइएको छ ।

तालिका १४.७ : परिवारमा बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिनेस्रोत अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको मुख्य स्रोत				
			बिजुली	सोलार/सौर्यउर्जा	मट्टितेल	बायोग्याँस	अन्य
१	संख्या	११०४	९९३	११०	०	०	१
	%	१००	८९.९	१०.०	०.०	०.०	०.१
२	संख्या	९२९	९१२	१०	५	०	२
	%	१००	९८.२	१.१	०.५	०.०	०.२
३	संख्या	३८४	३८१	३	०	०	०
	%	१००	९९.२	०.८	०.०	०.०	०.०

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको मुख्य स्रोत				
			बिजुली	सोलार/सौर्यउर्जा	मट्टितेल	बायोग्याँस	अन्य
४	संख्या	२३४६	२२७३	२५	४	२	४२
	%	१००	९६.९	१.१	०.२	०.१	१.८
५	संख्या	२१०२	२०८३	१६	१	०	२
	%	१००	९९.१	०.८	०.०	०.०	०.१
६	संख्या	३४४०	३४२१	११	५	१	२
	%	१००	९९.४	०.३	०.१	०.०	०.१
७	संख्या	१७३५	१७१९	१०	०	०	६
	%	१००	९९.१	०.६	०.०	०.०	०.३
८	संख्या	९२७	८९२	२९	०	०	६
	%	१००	९६.२	३.१	०.०	०.०	०.६
९	संख्या	१२२८	१२०६	१७	२	०	३
	%	१००	९८.२	१.४	०.२	०.०	०.२
१०	संख्या	८२१	८०६	७	१	०	७
	%	१००	९८.२	०.९	०.१	०.०	०.९
११	संख्या	९३५	९१९	१२	१	०	३
	%	१००	९८.३	१.३	०.१	०.०	०.३
१२	संख्या	८८४	८०१	६३	२	०	१८
	%	१००	९०.६	७.१	०.२	०.०	२.०
१३	संख्या	५५६	५४९	३	०	१	३
	%	१००	९८.७	०.५	०.०	०.२	०.५
१४	संख्या	७४४	७३७	१	३	०	३
	%	१००	९९.१	०.१	०.४	०.०	०.४
जम्मा	संख्या	१८१३५	१७६९२	३१७	२४	४	९८
	%	१००	९७.५६	१.७५	०.१३	०.०२	०.५४

परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय

जनगणनाको नतिजा अनुसार यस नगरपालिकाका कुल १८१३५(संस्थागत बाहेक)परिवारमध्ये अधिकांश ९८.७६% परिवारले कुनै न कुनै प्रकारको शौचालयको प्रयोग गर्ने गरेका छन् भने १.२४% परिवारहरूसँग मात्र शौचालयको पहुँच नभएको देखिन्छ।

वडागत रूपमा हेर्दा सेप्टिक ट्याङ्कमा जोडिएको फलस भएको शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार सबैभन्दा बढीवडा नं. १२ मा (९२.९%) र सबैभन्दा कम वडा नं. १३ मा (४९.१%) रहेका छन् । शौचालय नभएको परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. ९ मा २.४% रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १४.८ मा दिइएको छ ।

तालिका १४.८ : परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार परिवार संख्या

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय				
			फलस भएको (सार्वजनिक ढल)	फलस भएको (सेप्टिक ट्याङ्क)	साधारण	सार्वजनिक	चर्पी नभएको
१	संख्या	११०४	१०	८०४	२६९	०	२१
	%	१००	०.९	७२.८	२४.४	०.०	१.९
२	संख्या	९२९	३२	७९०	९०	०	१७
	%	१००	३.४	८५.०	९.७	०.०	१.८
३	संख्या	३८४	४८	३३३	२	१	०
	%	१००	१२.५	८६.७	०.५	०.३	०.०
४	संख्या	२३४६	१९	१९८६	२९७	९	३५
	%	१००	०.८	८४.७	१२.७	०.४	१.५
५	संख्या	२१०२	६	१७९१	२७३	९	२३
	%	१००	०.३	८५.२	१३.०	०.४	१.१
६	संख्या	३४४०	३९	३१५०	२३८	२	११
	%	१००	१.१	९१.६	६.९	०.१	०.३
७	संख्या	१७३५	२२	१३६४	३२७	३	१९
	%	१००	१.३	७८.६	१८.८	०.२	१.१
८	संख्या	९२७	४	८०८	१००	१	१४
	%	१००	०.४	८७.२	१०.८	०.१	१.५
९	संख्या	१२२८	१५	१०९४	८७	२	३०
	%	१००	१.२	८९.१	७.१	०.२	२.४
१०	संख्या	८२१	३	५९४	२१०	१	१३
	%	१००	०.४	७२.४	२५.६	०.१	१.६

वडा नं.	संख्या/%	जम्मा परिवार संख्या	परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय				
			फ्लस भएको (सार्वजनिक ढल)	फ्लस भएको (सेप्टिक ट्याङ्क)	साधारण	सार्वजनिक	चर्पी नभएको
११	संख्या	९३५	२१	८२८	८०	१	५
	%	१००	२.२	८८.६	८.६	०.१	०.५
१२	संख्या	८८४	५	८२१	३०	१०	१८
	%	१००	०.६	९२.९	३.४	१.१	२.०
१३	संख्या	५५६	२	२७३	२७१	०	१०
	%	१००	०.४	४९.१	४८.७	०.०	१.८
१४	संख्या	७४४	९	५४८	१७८	१	८
	%	१००	१.२	७३.७	२३.९	०.१	१.१
जम्मा	संख्या	१८१३५	२३५	१५१८४	२४५२	४०	२२४
	%	१००	१.३०	८३.७३	१३.५२	०.२२	१.२४

### परिवारमा उपलब्ध साधन/सुविधाहरू

जनगणनामा देशका हरेक परिवारमा भएका साधन तथा सेवा सुविधाहरूका विवरण अनुसार यस नगरपालिकामा ३.६१% परिवारहरूमा उल्लिखित कुनै पनि साधन/सुविधाहरू उपलब्ध नभएको पाइयो भने ९६.३९% परिवारमा कम्तिमा एक किसिमको साधन/सुविधा उपलब्ध भएको पाइएको छ । यस नगरपालिकामा साधारण मोबाइल फोन हुने ७९.९२% र स्मार्ट मोबाइल फोन हुने ७४.८१% परिवार देखिएको छ । यसैगरी वडागत रूपमा हेर्दा कुनै पनि सुविधा उपलब्ध नभएको परिवार सबैभन्दा बढी वडा नं. १३ मा ११.३३% र कम वडा नं. ३ मा ३.६५% रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १४.९ मा दिइएको छ ।

तालिका १४.९ : घरायसी साधन/सुविधा अनुसारको परिवार संख्याको विवरण

वडा नं.	संख्या/ %	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	कमलामाई	
जम्मा परिवार संख्या	संख्या	११०४	९२९	३८४	२३४६	२१०२	३४४०	१७३५	९२७	१२२८	८२१	९३५	८८४	५५६	७४४	१८१३५	
कुनै सुविधा नभएको परिवार	संख्या	६०	५०	१४	८७	२४	४८	४३	२५	२८	३८	४४	९३	६३	३७	६५४	
	%	५.४३	५.३८	३.६५	३.७१	१.१४	१.४०	२.४८	२.७०	२.२८	४.६३	४.७१	१०.५२	११.३३	४.९७	३.६१	
कम्तिमा एक सुविधा भएको परिवार	संख्या	१०४४	८७९	३७०	२२५९	२०७८	३३९२	१६९२	९०२	१२००	७८३	८९१	७९१	४९३	७०७	१७४८१	
	%	९४.५७	९४.६२	९६.३५	९६.२९	९८.८६	९८.६०	९७.५२	९७.३०	९७.७२	९५.३७	९५.२९	८९.४८	८८.६७	९५.०३	९६.३९	
घरायसी सुविधाका साधनहरू	रेडियो सुविधा	संख्या	५०१	६९१	३२४	१०५६	११७३	१६१०	५७५	२३४	४८७	३०७	३२९	२५४	२०३	११५	७८५९
		%	४७.९९	७८.६१	८७.५७	४६.७५	५६.४५	४७.४६	३३.९८	२५.९४	४०.५८	३९.२१	३६.९२	३२.११	४१.१८	१६.२७	४४.९६
	टेलिभिजन	संख्या	४२४	२९९	१५१	११९१	१३२६	२२१०	९०१	४३४	७०२	३६९	३२४	१८२	२४९	४०५	९१६७
		%	४०.६१	३४.०२	४०.८१	५२.७२	६३.८१	६५.१५	५३.२५	४८.१२	५८.५०	४७.१३	३६.३६	२३.०१	५०.५१	५७.२८	५२.४४
	ल्याण्डलाइन टेलिफोन	संख्या	७	६	६	६९	७४	३६४	३१	७	४०	७	०	२	३	४	६२०
		%	०.६७	०.६८	१.६२	३.०५	३.५६	१०.७३	१.८३	०.७८	३.३३	०.८९	०.००	०.२५	०.६१	०.५७	३.५५
	मोबाइलफोन (साधारण)	संख्या	१००४	८२१	३५६	१६४१	१६२७	२४९७	१३८३	७६८	९२१	६५३	६५५	७३२	३९८	५१४	१३९७०
		%	९६.१७	९३.४०	९६.२२	७२.६४	७८.३०	७३.६१	८१.७४	८५.१४	७६.७५	८३.४०	७३.५१	९२.५४	८०.७३	७२.७०	७९.९२
	स्मार्टमोबाइल फोन	संख्या	६९९	६०६	२२१	१७७६	१८३६	३१००	१२३८	५१४	९६७	४००	५७३	४०७	२४५	४९५	१३०७७
		%	६६.९५	६८.९४	५९.७३	७८.६२	८८.३५	९१.३९	७३.१७	५६.९८	८०.५८	५१.०९	६४.३१	५१.४५	४९.७०	७०.०१	७४.८१

वडा नं.	संख्या/ %	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	कमलामाई
कम्प्युटर/ ल्यापटप	संख्या	२९	२३	७	३२४	३२४	९६९	२२९	३८	१२९	४१	२१	३	२१	१८	२१७६
	%	२.७८	२.६२	१.८९	१४.३४	१४.४९	२८.५७	१३.५३	४.२१	१०.७५	४.२४	२.३६	०.३८	४.२६	२.४५	१२.४५
इन्टरनेटसुवि धा	संख्या	६७	८३	११९	९१७	१०२३	२२२०	६४३	२३८	५५६	१५७	२५	१३	५९	६६	६१८६
	%	६.४२	९.४४	३२.१६	४०.५९	४९.२३	६५.४५	३८.००	२६.३९	४६.३३	२०.०५	२.८१	१.६४	११.९७	९.३४	३५.३९
कार/जीप/ भ्यान	संख्या	३	३	०	५१	८३	२४१	५३	८	४३	४	१	२	६	२	५००
	%	०.२९	०.३४	०.००	२.२६	३.९९	७.१०	३.१३	०.८९	३.५८	०.५१	०.११	०.२५	१.२२	०.२८	२.८६
मोटरसाइकल /स्कुटर	संख्या	७७	५३	२४	४८०	५५१	१०९१	३१९	१०३	२४३	६८	४१	२०	४१	८६	३१९७
	%	७.३८	६.०३	६.४९	२१.२५	२६.५२	३२.१६	१८.८५	११.४२	२०.२५	८.६८	४.६०	२.५३	८.३२	१२.१६	१८.२९
साइकल	संख्या	१५	५	०	१६८	२२२	३१९	५९	२७	११६	२२	५४	३	१३	८६	११०९
	%	१.४४	०.५७	०.००	७.४४	१०.६८	९.४०	३.४९	२.९९	९.६७	२.८१	६.०६	०.३८	२.६४	१२.१६	६.३४
विद्युतीयपंखा	संख्या	२६८	८६	०	१२४९	१२६९	२५२५	८९२	३७२	९०९	३४९	१६८	४२	२९८	४४२	८८६९
	%	२५.६७	९.७८	०.००	५५.२९	६१.०७	७४.४४	५२.७२	४१.२४	७५.७५	४४.५७	१८.८६	४.३१	६०.४५	६२.५२	५०.७४
रेफ्रिजरेटर	संख्या	१०५	५३	६	५९०	६८६	१३५८	४२०	१४७	४५७	११३	४६	११	१०८	१०२	४२०२
	%	१०.०६	६.०३	१.६२	२६.१२	३३.०१	४०.०४	२४.८२	१६.३०	३८.०८	१४.४३	५.१६	१.३९	२१.९१	१४.४३	२४.०४
वासिडमेशन	संख्या	१	१	२	३२	२७	१५१	२२	६	२५	१	०	०	२	२	२७२
	%	०.१०	०.११	०.५४	१.४२	१.३०	४.४५	१.३०	०.६७	२.०८	०.१३	०.००	०.००	०.४१	०.२८	१.५६
एयरकन्डिसन र	संख्या	०	१	०	५	१	२२	४	३	२	१	३	०	१	१	४४
	%	०	०.११	०.००	०.२२	०.०५	०.६५	०.२४	०.३३	०.१७	०.१३	०.३४	०.००	०.२०	०.१४	०.२५

## जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवार संख्या, परिवारको औसत आकार र साक्षरता दर

जनगणनाको अन्तिम नतिजा अनुसार कमलामाई नगरपालिकाको जनसंख्या ७१०१६ जना रहेको छ । यस नगरपालिकाभित्र १८१३५ परिवारहरू बसोबास गरेको देखिन्छ । यस नगरपालिकामा परिवारको औसत आकार ३.९२ रहेको छ भने लैङ्गिक अनुपात ९३.५० ( अर्थात १०० जना महिलामा ९३.५० जना पुरुष) र साक्षरता दर ७७.८३% रहेको छ ।

वडा अनुसार सबैभन्दा कम जनसंख्या (१३५९ जना) वडा नं. ३ र बढी जनसंख्या (१२४९८ जना) वडा नं. ६ मारहेको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १४.१० मा दिइएको छ।

तालिका १४.१० : जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवार संख्या र परिवारको औसत आकार

स्थानीय तह/वडा	२०७८								
	परिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	परिवारको औसत आकार	लैङ्गिक अनुपात	साक्षरता दर (प्रतिशतमा)		
							जम्मा	पुरुष	महिला
कमलामाई न.पा.	१८१३५	७१०१६	३४३१६	३६७००	३.९२	९३.५०	७७.८३	८५.२०	७१.०३
१	११०४	४५६५	२१९७	२३६८	४.१३	९२.७८	७०.३३	७९.२२	६२.०४
२	९२९	३७९०	१८५२	१९३८	४.०८	९५.५६	७२.७३	८३.५८	६२.३६
३	३८४	१३५९	६२०	७३९	३.५४	८३.९०	७३.२२	८५.१३	६३.१५
४	२३४६	८८१८	४३०९	४५०९	३.७६	९५.५६	८०.२८	८७.२४	७३.७३
५	२१०२	८२९२	३९३१	४३६१	३.९४	९०.१४	८२.७३	८९.४९	७६.७५
६	३४४०	१२४९८	६१४०	६३५८	३.६३	९६.५७	८८.०७	९३.४५	८२.९९
७	१७३५	६८२८	३२३३	३५९५	३.९४	८९.९३	८०.९३	८७.५८	७५.०७
८	९२७	३६७२	१८०३	१८६९	३.९६	९६.४७	७१.२१	७७.६५	६५.०९
९	१२२८	४७२८	२२४६	२४८२	३.८५	९०.४९	७८.२२	८६.३१	७०.९७
१०	८२१	३३७५	१६२९	१७४६	४.११	९३.३०	७३.८३	८२.३८	६५.९३
११	९३५	३८००	१८४२	१९५८	४.०६	९४.०८	६४.६१	७१.७१	५८.०४
१२	८८४	३८२२	१९१४	१९०८	४.३२	१००.३१	७०.०५	७८.४०	६१.७३
१३	५५६	२२५८	१०५७	१२०१	४.०६	८८.०१	७२.३५	७९.४५	६६.१३
१४	७४४	३२११	१५४३	१६६८	४.३२	९२.५१	७०.३४	७९.९०	६१.६६



## नगरपालिकामा जातजातिको अवस्था

यस नगरपालिकामा २०७८ सालको जनगणनाअनुसार जातजातिको अवस्था हेर्दा प्रमुख ५ वटा जातिले ५० % भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा तामाङ (२२.७८%), क्षेत्री (१९.७८%), मगर (११.४४%), नेवार (९.६८%) र ब्राह्मण(८.८०%) रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिका १४.११ मा दिइएको छ।

तालिका १४.११ : नगरपालिकामा जातजाति अनुसारको जनसंख्या

जातजातिको नाम	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	७१०१६	१००.००	३४३१६	१००.००	३६७००	१००.००
क्षेत्री	१४०४८	१९.७८	६७२१	१९.५९	७३२७	१९.९६
ब्राह्मण (पहाड)	६२५२	८.८०	३०४५	८.८७	३२०७	८.७४
मगर	८१२४	११.४४	३८३०	११.१६	४२९४	११.७०
थारु	१०५	०.१५	६५	०.१९	४०	०.११
तामाङ	१६१७९	२२.७८	७७५६	२२.६०	८४२३	२२.९५
नेवा: (नेवार)	६८७६	९.६८	३३६२	९.८०	३५१४	९.५७
विश्वकर्मा	३६९२	५.२०	१७९३	५.२२	१८९९	५.१७
मुसलमान	१०५	०.१५	६५	०.१९	४०	०.११
यादव	११३	०.१६	७२	०.२१	४१	०.११
राई	२१२	०.३०	९९	०.२९	११३	०.३१
गुरुङ	१२२	०.१७	५४	०.१६	६८	०.१९
परियार	२३४७	३.३०	११०४	३.२२	१२४३	३.३९
ठकुरी	४५८	०.६४	२३७	०.६९	२२१	०.६०
याक्थुङ/लिम्बु	२३	०.०३	१०	०.०३	१३	०.०४
मिजार	२८१६	३.९७	१३८४	४.०३	१४३२	३.९०
तेली	१०१	०.१४	५९	०.१७	४२	०.११
चमार/हरिजन/राम	१५	०.०२	६	०.०२	९	०.०२
कोइरी/कुशवाह	६८	०.१०	४०	०.१२	२८	०.०८
कुर्मी	२०	०.०३	१४	०.०४	६	०.०२
सन्यासी/दशनामी	३१२	०.४४	१४८	०.४३	१६४	०.४५
धानुक	२२	०.०३	१४	०.०४	८	०.०२
दुसाध/पासवान/पासी	११	०.०२	५	०.०१	६	०.०२

जातजातिको नाम	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
मल्लाह	३५	०.०५	१८	०.०५	१७	०.०५
केवट	११	०.०२	६	०.०२	५	०.०१
काठवानियन	१०	०.०१	७	०.०२	३	०.०१
ब्राह्मण (तराई)	२७६	०.३९	१४७	०.४३	१२९	०.३५
कलवार	१६७	०.२४	८९	०.२६	७८	०.२१
कानु	२८	०.०४	१७	०.०५	११	०.०३
घर्ती/भुजेल	१५३७	२.१६	७३९	२.१५	७९८	२.१७
हजाम/ठाकुर	११०	०.१५	५९	०.१७	५१	०.१४
राजवंशी	१०	०.०१	४	०.०१	६	०.०२
शेर्पा	३१	०.०४	१५	०.०४	१६	०.०४
लोहार	२१	०.०३	१४	०.०४	७	०.०२
सुँडी	१२५	०.१८	६५	०.१९	६०	०.१६
दनुवार	१६८६	२.३७	८१४	२.३७	८७२	२.३८
हलुवाई	१९	०.०३	१०	०.०३	९	०.०२
माझी	२४१०	३.३९	११८०	३.४४	१२३०	३.३५
बरई	१०	०.०१	७	०.०२	३	०.०१
सोनार	१४०	०.२०	७०	०.२०	७०	०.१९
सुनुवार	८०९	१.१४	३८९	१.१३	४२०	१.१४
राजपुत	२२	०.०३	१२	०.०३	१०	०.०३
थामी	९८	०.१४	५१	०.१५	४७	०.१३
पहरी	४८	०.०७	२५	०.०७	२३	०.०६
भोटे	११	०.०२	६	०.०२	५	०.०१
हायू	१००४	१.४१	४६५	१.३६	५३९	१.४७
क्रमर	८२	०.१२	४२	०.१२	४०	०.११
रौनियार	४३	०.०६	२६	०.०८	१७	०.०५
बनियन	३१	०.०४	१८	०.०५	१३	०.०४
अन्य	१०२	०.१४	५७	०.१७	४५	०.१२
विदेशी	११९	०.१७	८१	०.२४	३८	०.१०

### मातृभाषाको अवस्था

यस नगरपालिकामा २०७८ सालको जनगणना अनुसार मातृभाषाको अवस्था हेर्दा प्रमुख ५ वटा मातृभाषाले ९०% भन्दा बढी हिस्सा ओगटेको देखिन्छ जसमा नेपाली(६५.१३%), तामाङ

(२०.२३%), मगर धुत (४.५९%), नेवार (२.९४%) रदनुवार (२.२३%) रहेका छन्। यस सम्बन्धीविस्तृत विवरण तलको तालिका १४.१२ मा दिइएको छ।

तालिका १४.१२ : नगरपालिकामा बोलिने मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या		संख्या	%
जम्मा	७१०१६	१००	३४३१६	१००	३६७००	१००
नेपाली	४६२५३	६५.१३	२२३१७	६५.०३	२३९३६	६५.२२
मैथिली	१३८३	१.९५	७८७	२.२९	५९६	१.६२
भोजपुरी	२२०	०.३१	१३४	०.३९	८६	०.२३
थारु	४०	०.०६	२१	०.०६	१९	०.०५
तामाङ	१४३६३	२०.२३	६८७७	२०.०४	७४८६	२०.४०
नेपालभाषा(नेवारी)	२०८६	२.९४	१०३३	३.०१	१०५३	२.८७
बज्जिका	२१	०.०३	१८	०.०५	३	०.०१
मगर धुत	३२५८	४.५९	१४८०	४.३१	१७७८	४.८४
उर्दु	१४	०.०२	९	०.०३	५	०.०१
अवधी	१५	०.०२	९	०.०३	६	०.०२
याक्थुङ/लिम्बु	१२	०.०२	७	०.०२	५	०.०१
गुरुङ	५५	०.०८	२८	०.०८	२७	०.०७
राई	९५	०.१३	४४	०.१३	५१	०.१४
शेर्पा	११	०.०२	५	०.०१	६	०.०२
हिन्दी	३०	०.०४	१७	०.०५	१३	०.०४
दनुवार	१५८७	२.२३	७५७	२.२१	८३०	२.२६
सुनुवार	३९६	०.५६	१९८	०.५८	१९८	०.५४
माझी	३७२	०.५२	२०१	०.५९	१७१	०.४७
थामी	६२	०.०९	३५	०.१०	२७	०.०७
भुजेल	११६	०.१६	५२	०.१५	६४	०.१७
बङ्गला	२०	०.०३	१४	०.०४	६	०.०२
पहरी	१५	०.०२	९	०.०३	६	०.०२
हायु/भायु	५४१	०.७६	२३५	०.६८	३०६	०.८३
अन्य	५१	०.०७	२९	०.०८	२२	०.०६

## धर्म सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार नेपालमा जम्मा १० वटा धर्म देखिएका छन् जसमध्ये यस नगरपालिकामा ७ वटा धर्म मान्ने व्यक्तिहरू रहेका छन् । २०७८ सालको जनगणना अनुसार यस नगरपालिकामा मानिने धर्म अनुसार हेर्दा सबैभन्दा बढी हिन्दु धर्म मान्ने ५३११३(७४.७९%) जना रहेको छ भने सबैभन्दा कम बोन धर्म मान्ने ६(०.०१%) जना रहेका छन् । यस सम्बन्धीविस्तृत विवरण तलको तालिका १४.१३ मा दिइएको छ।

तालिका १४.१३ : नगरपालिकामा धर्म अनुसारको जनसंख्या

धर्म	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
जम्मा	७१०१६	१००	३४३१६	१००	३६७००	१००
हिन्दु	५३११३	७४.७९	२५६६९	७४.८०	२७४४४	७४.७८
बौद्ध	१५१९१	२१.३९	७२७४	२१.२०	७९१७	२१.५७
इस्लाम	१४६	०.२१	९३	०.२७	५३	०.१४
किरात	५०६	०.७१	२५१	०.७३	२५५	०.६९
क्रिश्चियन	१८५६	२.६१	९२६	२.७०	९३०	२.५३
प्रकृती	१९८	०.२८	१००	०.२९	९८	०.२७
बोन	६	०.०१	३	०.०१	३	०.०१

## पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

कमलामाई नगरपालिकामा ५ वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरू ६६०९ जना रहेकोमा ७५.५९% बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको देखिन्छ। कुल छोराको संख्यामध्ये ७६.४१% को जन्म दर्ता भएको देखिन्छ भने कुल छोरीको संख्यामध्ये ७४.७१% को जन्म दर्ता भएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण तलको तालिका १४.१४ मा दिइएको छ।

तालिका १४.१४ : पाँच वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको जन्म दर्ताको अवस्था

५ वर्ष वा सोभन्दा कम उमेरका जनसंख्या	जम्मा बालबालिका	जन्म दर्ता भएका	जन्म दर्ता नभएका
जम्मा	६६०९	४९९६	१६१३
प्रतिशत	१००	७५.५९	२४.४१
छोराको संख्या	३४५०	२६३६	८१४
प्रतिशत	१००	७६.४१	२३.५९
छोरीको संख्या	३१५९	२३६०	७९९
प्रतिशत	१००	७४.७१	२५.२९

## कृषि सम्बन्धी विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा राष्ट्रिय कृषि गणना सञ्चालनको लागि प्रत्येक परिवारमा जग्गा जमिन तथा पशुपन्छीको विवरण सहित कृषक परिवार विवरणका आधारमा नमुना फ्रेम (Sample Frame) तयार गरिएको थियो । उक्त फ्रेमका आधारमा वडा वा गणना क्षेत्र छनोट गरी कृषि परिवारको विस्तृत विवरण संकलन गरिएको थियो । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार कमलामाई नगरपालिकामा १८,१३५ (संस्थागत बाहेक) घरपरिवारमा जनसंख्या रहेको छ । राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार कमलामाई नगरपालिकाको कुल १८,१३५ घरपरिवार मध्ये जम्मा १०,३७२ कृषक परिवार रहेको देखिन्छ जुन कुल परिवारको ५७.२% हुन आउँछ । कमलामाई नगरपालिकामा रहेका १०,३७२ कृषक परिवारले जम्मा २१,३८७ वटा कित्ता जग्गामा ४,०३६.१ हेक्टर जमिनमा कृषि चलन गरेको देखिन्छ । यस हिसाबले औषतमा एउटा कृषक परिवारले २.१ कित्ता जग्गामा खेती गरेको देखिन्छ भने औषतमा एक कृषक परिवारसँग ०.३९ हेक्टर कृषि जमिन रहेको देखिन्छ । कमलामाई नगरपालिकामा खेती गरिएको कुल ४,०३६.१ हेक्टर जमिन मध्ये २,१४९.४ हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ । यस हिसाबले कुल कृषि योग्य जग्गाको ५३.२५% भूभागमा मात्र सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ ।

तालिका १४.१५ : कृषक संख्या, चलन गरेको जग्गाको क्षेत्रफल, कित्ता संख्या र सिंचित क्षेत्रफल

क्षेत्र	संख्या/क्षेत्रफल (हेक्टर)
कृषक परिवार जम्मा संख्या	१०,३७२
कृषक परिवारले चलन गरेको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	४,०३६.१
जम्मा कित्ता संख्या	२१,३८७
औषत कित्ता संख्या	२.१
सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)	२,१४९.४

## जग्गाको उपभोग

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार यस नगरपालिकामा जग्गाको उपभोग सम्बन्धी विवरण हेर्दा कृषक परिवारले आफ्नो स्वामित्वको जग्गामा मात्र कृषि चलन गर्ने परिवार संख्या ८,७७६ (८४.६%) रहेको देखिन्छ जसले ३,२११.६ हेक्टर (७९.६%) जग्गामा कृषि चलन गरेको पाइन्छ । त्यस्तै एक भन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने कृषक परिवार संख्या १,५९६ (१५.४%) रहेको र यस्तो जग्गाको क्षेत्रफल ८२४.५ हेक्टर (२०.४%) रहेको छ ।

तालिका १४.१६ : कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको उपभोग

कृषक परिवारको किसिम	परिवार संख्या	%	क्षेत्रफल (हेक्टर)	%
जम्मा	१०,३७२	१००	४,०३६.१	१००
एक प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने	८,७७६	८४.६	३,२११.६	७९.६
परिवारको हकको जग्गा मात्र कमाउने	८,७२४	९९.४१	३,१८४.१	९९.१४
अरूको हकको जग्गा मात्र कमाउने	५२	०.५९	२७.५	०.८६
अन्य प्रकारको उपभोग अन्तर्गत	०		०	
एकभन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा कमाउने	१,५९६	१५.४	८२४.५	२०.४

### जग्गाको उपयोग

कृषि चलनले के कस्ता बाली कति क्षेत्रफलमा लगाएको छ भन्नेविश्लेषण गर्दा राष्ट्रिय कृषि गणनाको नतिजा अनुसार यस नगरपालिकामा खेतीयोग्य जग्गामा कृषि चलन गर्ने परिवार संख्या १०,३२० छ भने खेतीयोग्य जमिनको कुल क्षेत्रफल ३,२७३.३ हेक्टर रहेको छ जुन ८१.१% हो।

खेतीयोग्य जग्गामा खेतीपाती गरिरहेका १०,३२० परिवार मध्ये सबै परिवारले ३,०६६.७ हेक्टर (७६%) जग्गामा अस्थायी बाली लगाएको पाइन्छ । त्यस्तै अन्य खेतीयोग्य जग्गामा बाली लगाउने कृषक परिवारको संख्या १,५१० र यस्ता जग्गाको क्षेत्रफल २०६.६ हेक्टर (५.१%) रहेको छ । यसैगरी ४,२८६ कृषक परिवारले २५४.७ हेक्टर जमिन (६.३%) मा स्थायी बाली लगाएको पाइन्छ । त्यस्तै स्थायी चौरचरन, निजी वनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गाको क्षेत्रफल ५०८.१ हेक्टर रहेको पाइन्छ ।

तालिका १४.१७ : कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको उपयोग

कृषक परिवारको किसिम	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	क्षेत्रफल (%)
जम्मा	१०,३७२	४,०३६.१	१००
जम्मा खेतीयोग्य जग्गा	१०,३२०	३,२७३.३	८१.१
अस्थायी बाली लागेको जग्गा	१०,३२०	३,०६६.७	७६
अन्य खेतीयोग्य जग्गा	१,५१०	२०६.६	५.१
स्थायी बाली लागेको जग्गा	४,२८६	२५४.७	६.३
स्थायी चौरचरन, निजी वनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गा	१०,३७२	५०८.१	१२.६

## पशुपन्छीको विवरण

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को नतिजा अनुसार पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवार र पशुचौपायाको संख्या हेर्दा यस कमलामाई नगरपालिकाकाकुल १०,३७२ कृषक परिवारहरू मध्ये जम्मा ९,२०९ कृषक परिवार (८८.८%)ले पशुचौपाया पालन गरेकोदेखिन्छ । ती मध्ये ४,७३४ कृषक परिवारले १३,७८७ वटा गाई/गोरु पालेको, ३,५३७ कृषक परिवारले ७,५९४ वटा राँगा/भैसी पालेको, ७,३१९ कृषक परिवारले ४९,१८३ वटा बाखा/च्याङ्गा पालेको, १७ कृषक परिवारले १७ वटा भेडा/भेडी, १,०७५ कृषक परिवारले २,२८८ वटा सुँगुर/बंगुर पालेको देखिन्छ । त्यस्तै गरी अन्य पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवारको संख्या ३५ र अन्य पशुचौपायाको संख्या ६९ रहेको देखिन्छ । यसैगरी कुखुरा तथा अन्य पन्छीतर्फ हेर्दा ८,०३१ कृषक परिवारसँग ३८,३६४९ वटा कुखुरा र ७६२ कृषक परिवारले २,५९९ वटा अन्य पन्छीहरू पालेको देखिन्छ ।

विवरण	संख्या	%
जम्मा कृषक परिवार	१०,३७२	१००
पशुचौपाया पाल्ने कृषक परिवार	९,२०९	८८.८

तालिका १४.१८ : पाल्तु चौपाया र पन्छीको संख्या र कृषक परिवार

कृषक परिवारको किसिम	पाल्तु चौपाया/पन्छी पाल्ने कृषक परिवार		पाल्तु चौपाया/पन्छीको	
	संख्या	संख्या	संख्या	%
पशु	९,२०९	७२,९३९		१००
गाईगोरु	४,७३४	१३,७८७		१८.९०
राँगा/भैसी	३,५३७	७,५९४		१०.४१
बाखा/च्याङ्गा	७,३१९	४९,१८३		६७.४३
भेडा/भेडी	१७	१७		०.०२
सुँगुर/बंगुर	१,०७५	२,२८८		३.१४
अन्य पशु	३५	६९		०.१०
पन्छी		३,८६,२४८		१००
कुखुरा	८,०३१	३,८३,६४९		९९.३३
अन्य पन्छी	७६२	२,५९९		०.६७